

**Стратегія розвитку
Новоархангельської
територіальної громади на
2021-2030 роки**

ЗМІСТ

Перелік скорочень	2
Вітальна слово голови територіальної громади.....	4
Вступ.....	5
I. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ. ..	6
1.1 Методологія та опис процесу роботи.	6
1.2 Загальна характеристика громади	11
SWOT-аналіз.....	16
II. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ	23
2.1. Сценарії розвитку Новоархангельської територіальної громади.	23
2.2 Інерційний сценарій розвитку	23
2.3 Модернізаційний сценарій розвитку	25
2.4 Реалістичний сценарій розвитку.....	27
III. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ.....	29
IV. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ.....	30
V. ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ	55
5.1 Організаційно-інституційне забезпечення реалізації Стратегії.....	55
5.2 Основні механізми реалізації Стратегії.....	55
5.3 Узгодженість Стратегії з програмними та стратегічними документами.....	57
5.3.1. Цілі сталого розвитку України.....	57
5.3.2. Узгодженість Стратегії з основними аспектами регіонального розвитку	58
5. 4 Система моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії.....	59
VI. ОРІЄНТОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН	61
Додатки	

Перелік скорочень

СТРАТЕГІЯ-30 – стратегія розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки

ТГ – територіальна громада

ВВП – валовий внутрішній продукт

ДНЗ – дошкільний навчальний заклад

ЗОШ – загальноосвітня школа

НУШ – нова українська школа

ДФРР – державний фонд регіонального розвитку

ЄС – Європейський Союз

КУВ – Комітет з управління впровадженням стратегічного плану

АЗПСМ – амбулаторія загальної практики сімейної медицини

ФАП – фельдшерсько-акушерський пункт

ТЗ – технічне завдання на проект місцевого розвитку

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг

СПД – суб'єкт підприємницької діяльності

СОК – сільськогосподарський обслуговуючий кооператив

КП – комунальне підприємство

ПП – приватне підприємство

ПКД – проектно-кошторисна документація

Перелік таблиць

Таблиця 1. Населені пункти, що входять до складу Новоархангельської територіальної громади.

Таблиця 2. Коротка характеристика громади.

Таблиця 3. Структура органу місцевого самоврядування.

Таблиця 4. Склад виконавчого комітету.

Таблиця 5. Цілі Сталого Розвитку України.

Таблиця 6. Узгодженість стратегічних цілей Новоархангельської територіальної громади з ключовими секторами економічного розвитку.

Таблиця 7. Оперативна ціль 1.1.

Таблиця 8. Оперативна ціль 1.2.

Таблиця 9. Оперативна ціль 1.3.

Таблиця 10. Оперативна ціль 2.1.

Таблиця 11. Оперативна ціль 2.2.

Таблиця 12. Оперативна ціль 2.3.

Таблиця 13. Оперативна ціль 3.1.

Таблиця 14. Оперативна ціль 3.2.

Таблиця 15. Оперативна ціль 3.3.

Таблиця 16. Оперативна ціль 4.1.

Таблиця 17. Оперативна ціль 4.2.

Шановні мешканці Новоархангельської територіальної громади!

На долю нашого покоління випала надзвичайна можливість – докорінно змінити і реорганізувати устрій власного життя. І не лише заради нашого нинішнього покоління, але й на майбутнє.

Децентралізація влади дала можливість створити умови для стрімкого соціально-економічного розвитку. Україна стає сильнішою, коли стають сильнішими громади.

Новоархангельщина — унікальна, красива місцевість у центральній Україні з великою історією, і на нас покладено спільну відповідальність — збудувати її прекрасне майбутнє.

XXI століття буде століттям розвитку громад, і Новоархангельщина має рухатися в ритмі століття і провадити зміни, які наблизять її до найкращих адміністративних одиниць світу.

Наша стратегія — це саме той дороговказ, який зможе привести нас до реалізації цієї мети. Стратегія — це більше ніж документ, це широкий договір між громадянами, бізнесом і місцевою владою щодо спільної роботи заради перетворення нашої громади на громаду майбутнього. На громаду, яка зможе розкрити свій потенціал і стати бізнес-лідером регіону, лідером самоврядування та громадою із високою якістю життя.

Стратегія розвитку Новоархангельської територіальної громади на період до 2030 року є інструментом, що відкриє ще більше можливостей для розвитку нашої громади та допоможе вирішити більшість нагальних питань, працюючи на благо кожного її мешканця.

**Новоархангельський
селищний голова**

Юрій Шамановський

Вступ

Процес децентралізації влади, що розпочався в Україні у 2014 році, призвів до утворення у грудні 2020 року Новоархангельської територіальної громади. Важливою складовою та запорукою реалізації цієї реформи є формування спроможних громад, яке відбувається шляхом об'єднання територіальних громад.

Стратегічне планування розвитку вже тривалий час застосовується в Україні, але досі воно давало позитивний результат переважно в містах обласного значення, які мали більш-менш відповідні для цього людські та матеріальні ресурси, а також волю керівництва міста для реалізації плану. В процесі децентралізації влади в Україні з'являються нові спроможні територіальні громади, які досі не мали досвіду такого планування свого розвитку.

На етапі створення громада зустрілася з багатьма викликами, серед яких є:

- потреба ефективного управління земельними, бюджетними ресурсами, які стали доступними для територіальної громади (далі ТГ) і можуть бути використані для розвитку;
- збільшення кількості зацікавлених сторін, з якими потрібно узгоджувати прийняття рішень у межах ТГ;
- утворення нових виконавчих органів, здійснення приймання-передачі бюджетних установ, майна, інших активів та зобов'язань та підготовки і затвердження місцевих бюджетів.

В перспективному (середньо- та довгострокове) плануванні розвитку ТГ важливим є не тільки результат (планувальний документ), скільки сам процес його створення за участі широкого кола зацікавлених сторін – представників різних населених пунктів, різних підприємств, установ та організацій, різних політичних поглядів.

Під час дискусій, що відбували у процесі розробки Стратегії розвитку Новоархангельської ТГ на 2021-2030 роки (далі – Стратегія), переважно, використовувався термін «стратегічне планування територіальної громади»).

У цей період становлення розроблено Стратегію розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки з можливістю внесення змін у зв'язку з прогнозованою появою порівняльних статистичних даних про громаду.

I. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.

1.1 Методологія та опис процесу роботи.

Підготовка стратегічного плану розвитку Новоархангельської територіальної громади (далі – Стратегія) на 2021 - 2030 роки відбувалася у відповідності до методології, запропонованої практичним посібником з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, модуль 5, «Стратегічний план розвитку громади», виданий в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Ці методологічні засади побудовані на практичному досвіді розробки Стратегій розвитку міст та регіонів України, засвоєному та творчо розвиненими українськими експертами в рамках чисельних проектів міжнародної технічної допомоги, таких як: «Партнерство громад для поширення досвіду місцевого самоврядування» (USAID, 1998 - 2007), «Голос громадськості» (CIDA, 2005 – 2007), «Економічний розвиток українських міст» (2003 – 2006), «Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність» (USAID, 2007).

Розробка Стратегічного плану громади базується на основних принципах:

Партнерство – передбачає проведення різних консультацій, спрямованих на розбудову консенсусу, а також на обґрунтовані очікування громади від владних структур. До участі в ухваленні рішень й розробці стратегічних цілей запрошено всі зацікавлені сторони - представників влади, наукових установ, підприємців та громадянського суспільства;

Життєздатність – забезпечує розвиток порівняльних переваг, визначених за результатами SWOT-аналізу (розбудова можливостей, котрі послаблюють гостроту вад і проблем). Крім того, для виявлення синергії між вадами та загрозами, що загрожують життєздатності (для ризик-менеджменту), застосовується матриця слабких сторін та загроз;

Інтеграція – забезпечує активну участь усіх зацікавлених сторін громади. Інтеграція як багатомірний план розвитку пріоритетних секторів та напрямів діяльності забезпечує усунення конфліктів та негативних впливів, а також забезпечує зосередження на сумісності та синергії заходів;

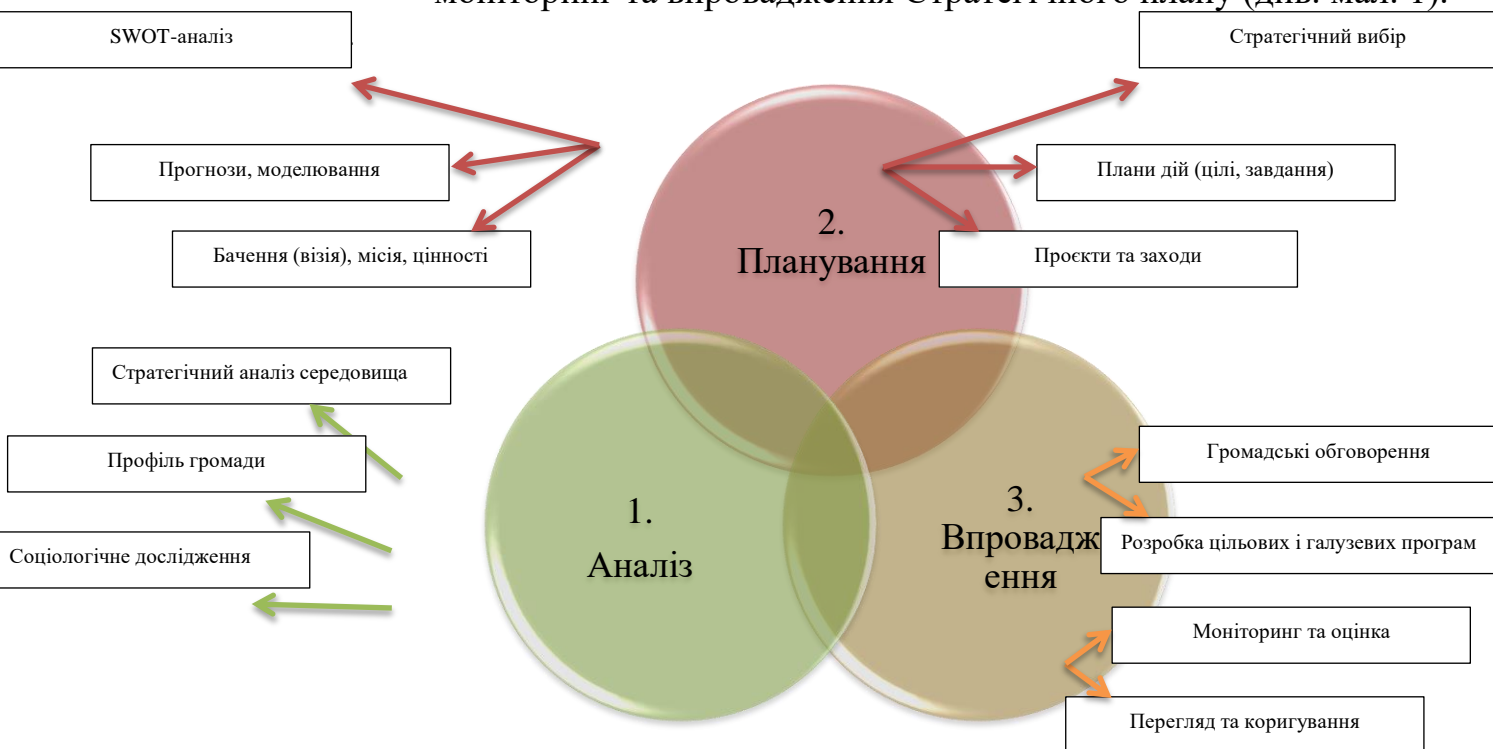
Інновація – виступає у ролі індикатора проектів та стосується, головним чином, запропонованого підходу та якнайефективнішого використання наявних ресурсів;

Інституційна пам'ять – базується на результатах, досягнутих при розробці попередніх стратегічних документів.

Субсидіарність – визначає стратегічні заходи, починаючи з найнижчого рівня (на основі потреб місцевої громади), із використанням ресурсів регіонального розвитку.

Стратегічне планування – ефективний інструмент системного менеджменту, процес, який має тривати безперервно, оскільки середовище, як і сам об'єкт планування, постійно змінюються. Це спосіб руху до абсолютного бачення, упродовж якого досягається сталий розвиток територіальної громади. Процес стратегічного планування розвитку громади можна представити як ряд кількох послідовних етапів:

- організація роботи,
- проведення стратегічного аналізу,
- прогнози,
- моделювання сценаріїв та здійснення стратегічного вибору,
- розробка плану дій (цілі, завдання),
- громадське обговорення та ухвалення Стратегії,
- моніторинг та впровадження Стратегічного плану (див. мал. 1).

Мал.1 Схема розробки стратегічного плану сталого розвитку

У процесі стратегічного планування дуже важливим є етап організаційного забезпечення. Саме від нього залежить адекватність та якість самого процесу. На

цьому етапі формується центральний орган стратегічного планування - Робоча група, якій громада делегує право та наділяє відповідальністю за формулювання й прийняття стратегічних рішень щодо її майбутнього.

Робоча група є легітимним робочим органом, діяльність якого поширюється на весь період планування. Крім цього, на першому етапі відбувалося залучення місцевих експертів, які беруть участь у підготовці аналітичних матеріалів для Стратегії, а також повне організаційне та інформаційне забезпечення процесу.

На етапі стратегічного аналізу було сформовано Профіль громади, який містить дослідження зовнішнього оточення громади з метою виявлення потенційних можливостей для сталого розвитку, а також аналіз основних соціально-економічних та демографічних тенденцій, що дає підставу для прогнозування розвитку цих тенденцій на період планування, а відтак - формулювання базового, або інерційного, сценарію розвитку громади з врахуванням того, що нічого спеціально не буде робитися для впливу на виявлені тенденції. Ця робота проводилася за безпосередньої участі місцевих експертів, які забезпечували Робочу групу необхідними статистичними даними.

Другим важливим документом етапу стратегічного аналізу стало дослідження думки жителів громади з метою оцінки вітального клімату громади, що є одним з об'єктів Стратегічного плану. Дослідження проводилося методом анкетування за відповідною методологією, а результати обговорено та погоджено з Робочою групою. Результати цього дослідження стали важливою компонентою аналітичної частини Стратегії, що мають вплив на формування прогнозів.

Отже, найважливішим кроком на етапі стратегічного аналізу стало моделювання соціально-економічного ландшафту громади та формування базового сценарію на підставі екстраполяції в межах припущень, допущень та обмежень.

Для цього, учасники проекту виконали оцінку внутрішніх та зовнішніх факторів впливу за методом аналізу SWOT, тобто перевірку того: 1) як сильні сторони підсилюють використання можливостей; 2) як слабкі сторони блокують використання можливостей та 3) як слабкі сторони підсилюють загрози.

Результатом цієї роботи стало виявлення ключових сильних та слабких сторін, а також ключових можливостей, які можна використати для сталого розвитку. Основним методом процесу просування до формулювання загальної мети та цілей Стратегії є метод ітерації, тобто поступового, покрокового наближення. Таким чином, базовий, інерційний, сценарій став підставою формування раціонального сценарію розвитку з умовою включення нових факторів

впливу на траєкторію розвитку, сформовану існуючим соціально-економічним ландшафтом. Ці фактори впливу - перше наближення до системи цілей та завдань Стратегії, а кінцева мета сценарію – це стратегічна візія громади на стратегічну перспективу.

По тому, наступним кроком у методології стратегічного планування стало формулювання візії, автором якого виступила Робоча група, а методологічною базою – раціональний сценарій розвитку. Візія містить обриси стратегічних пріоритетних сфер та слугує базовою формулою для стратегії сталого розвитку. У ході роботи над візією Новоархангельської територіальної громади було сформульовано та обґрунтовано місію та цінності стратегії сталого розвитку.

Завершальним кроком етапу стратегічного аналізу та водночас першим й стратегічно найважливішим кроком етапу планування стало здійснення стратегічного вибору. Аналіз виявлених ключових факторів впливу на траєкторію розвитку дав можливість виявлення стратегічних напрямів економічного розвитку, тобто здійснення стратегічного вибору та декларування цих стратегічних пріоритетних напрямків розвитку. Стратегічний вибір у методологічному сенсі є «екватором», серцевинною точкою процесу стратегічного планування, від якої власне починається розробка самого Стратегічного плану.

Початком цієї праці є формулювання стратегічних проблем за кожним стратегічним напрямом, що було виконано Робочою групою під час 2-го засідання 22 червня 2021 року. Стратегічні проблеми служать відправним пунктом для побудови системи цілей плану - від стратегічних цілей до операційних цілей і завдань, які в процесі впровадження Стратегії переформатовуються у проекти за принципами та правилами проектного менеджменту.

Завершальним етапом процесу стратегічного планування є створення системи її впровадження, моніторингу, оцінювання та оновлення. Методологія підготовки та впровадження Стратегічного плану ґрунтується на твердженні, що його впровадження відбудеться лише за умов об'єднання зусиль виконавців плану та всіх зацікавлених сторін. Результатами цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечуватимуть сталий розвиток громади.

Документ має модульний характер - окремі його напрямки є самодостатніми, автономними сформованими в розрахунку на подальше впровадження через реалізацію проектів, кожен із яких є окремим елементом впровадження стратегії, але впливатиме на загальний результат. За потреби документ може бути

доповнений іншими напрямками розвитку, які у подальшому громада визначить, як ключові.

Основні положення Стратегії мають враховуватися при розробці щорічних та середньострокових Програм економічного та соціального розвитку громади, галузевих програм розвитку.

Успіх впровадження Стратегії залежатиме від відповідальності осіб, зацікавлених у її реалізації. Тому, доцільно сформувати Комітет з управління впровадженням (КУВ) з найбільш активних членів громади, з урахуванням усіх зацікавлених сторін.

Завданням КУВ буде моніторинг виконання всіх оперативних цілей (проектів) Стратегічного плану та підготовка пропозицій селищній раді щодо змін та доповнень до Стратегії .

Стратегічне планування - ефективний інструмент системного менеджменту, процес, який має тривати безперервно, оскільки середовище, як і сам об'єкт планування, постійно змінюються. Це спосіб руху до абсолютного бачення, упродовж якого досягається сталий розвиток територіальної громади.

1.2 Загальна характеристика громади

Новоархангельськ (до березня 1764 року – Архангóрод, Архангельський городóк, Архангелогóрод) – селище міського типу, центр Новоархангельської громади та Новоархангельської селищної ради Голованівського району, Кіровоградської області. Розміщений на лівому березі р. Синюха, лівої притоки Південного Бугу, у місці впадіння в неї р. Торговичка (Парговиця). Знаходиться на відстані 125 км від обласного центру м. Кропивницький та за 40 км від залізничної станції Тальне, що в Черкаській області.

Новоархангельська територіальна громада була створена у грудні 2020 року. До складу громади увійшли такі населені пункти:

Порядковий номер	Найменування населених пунктів, що входять до складу громади, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 1 січня 2021 р.	Відстань до адміністративного центру територіальної громади, км
	Селище Новоархангельськ	6095	0
1	с.Синюха	460	8,9
2	с.Солдатське	92	10,6
3	с.Журівка	137	6,0
4	с.Комишево	0	14,3
5	с.Лозуватка	0	14,7
6	с.Ганнівка	451	18,7
7	с.Новопетрівка	0	19,8
8	с.Кагарлик	0	15,6
9	с.Кам'янець	1341	18,6
10	с.Диковичеве	2	13,0
11	с.Мар'янівка	223	12,2
12	с.Сабо́ве	68	8,1
13	с.Червінка	56	12,3
14	с.Свердликове	705	11,7
15	с.Скалева	489	12,2
16	хутір Голубенка	6	11,3
17	с.Скалівські Хутори	481	15,4
18	с.Кринички	67	17,7
19	с.Торговиця	2144	3,6
20	с.Левківка	189	8,7

Таблиця 1. Населені пункти, що входять до складу Новоархангельської територіальної громади

Коротка характеристика громади, наведена у таблиці 2 .

Зміст	Новоархангельська ТГ
Населення тергромад (станом на 01.01.2020)	(ти 13,0 с.осіб)
Кількість учнів, що навчаються в закладах загальної середньої освіти тергромади (20-21 н.р.)	1 424
Кількість дошкільнят в ЗДО тергромад (20-21 н.р.)	698
Площа тергромад	492,90 км.кв
Кількість опорних закладів загальної середньої освіти в тергромадах	3 ЗЗСО
Кількість опорних закладів дошкільної освіти в тергромадах	2 ДЗО
Кількість закладів, що надають первинну медичну допомогу (відповідно до даних НСЗУ станом на 01.03. 2021)	2
Всього надходжень до місцевого бюджету (загальний фонд) (2020 рік)	70201,82 тис. грн
Всього надходжень до місцевого бюджету (загальний фонд) (1 кв. 2021 рік)	16 748.8 тис грн
Частка місцевих податків в дохідній частині бюджету загального фонду (2020 рік)	38,36 %
Частка місцевих податків в дохідній частині бюджету загального фонду (1 кв. 2021 рік)	34.40 %
Індекс податкоспроможності (2020 рік)	0,87
Базова та реверсна дотація тергромад (2020 рік)	Реверсна – 0,00 Базова - 963,90 тис. грн
Надходження акцизу грн/на 1 жителя (2020 рік)	479,26
Надходження акцизу грн/на 1 жителя (1 кв. 2021 рік)	112.3
Надходження єдиного податку грн/на 1 жителя (2020 рік)	1 020,25
Надходження єдиного податку грн/на 1 жителя (1 кв. 2021 рік)	226.4

Надходження плати за землю грн/на 1 жителя (2020 рік)	1 015,20
Надходження плати за землю грн/на 1 жителя (1 кв. 2021 рік)	204.9
Частка витрати на оплату праці загальнодержавних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду (2020 рік)	17,30712842 %
Частка витрати на оплату праці загальнодержавних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду (1 кв. 2021 рік)	15.49 %

Таблиця 2. Коротка характеристика громади.

Рішенням Новоархангельської селищної ради була затверджена структура органу місцевого самоврядування (таблиця 3).

Назва структурного підрозділу	Кількість працюючих, осіб
1. Керівництво ради та виконавчого комітету	12
2. Відділ економіки та інвестицій	4
3. Відділ ЦНАП	7
4. Відділ з питань земельних ресурсів	6
5. Юридичний відділ	4
6. Відділ освіти, молоді та спорту	3
7. Відділ культури, туризму та культурної спадщини	3
8. Відділ соціального захисту населення	4
9. Служба у справах дітей	4
10. Відділ бухгалтерського обліку	5
11. Відділ регіонального розвитку, містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства та екології	3
12. Відділ кадрової роботи	4
13. Трудовий архів	2
14. Системний програміст	1
15. Оператор комп'ютерного набору	1
16. Інспектор праці	1
17. Діловод (при старостах)	7

18. Діловод	1
19. Секретар керівника	1
20. Діловод, документознавець	1
21. Водій	1
22. Прибиральник службового приміщення	1
22. Підсобний робітник	1
23. Кочегар	2
24. Фінансовий відділ	6
Усього	85

Таблиця 3. Структура органу місцевого самоврядування.

Рішенням Новоархангельської селищної ради був затверджений склад виконавчого комітету (таблиця 4).

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада та місце роботи
Бурдига Микола Дмитрович	Заступник голови Новоархангельської селищної ради
Білоус Світлана Миколаївна	Керуючий справами виконавчого комітету Новоархангельської селищної ради, секретар виконкому
Бершадська Інна Дмитрівна	Староста Ганнівської громади
Попко Михайло Васильович	Староста Кам'янецької громади
Животовська Наталія Миколаївна	Староста Мар'янівської громади
Бовкун Василь Васильович	Староста Свердловської громади
Чирка Віталій Вікторович	Староста Скалівської громади
Баліцька Ольга Михайлівна	Староста Скалівсько-Хутірської громади
Вільченко Олександр Миколайович	Староста Торговицької громади
Пташник Тетяна Сергіївна	Начальник фінансового відділу Новоархангельської селищної ради

Онищенко Олена Борисівна	Начальник відділу освіти, молоді та спорту Новоархангельської селищної ради
Маховик Євгеній Володимирович	Начальник відділу культури, туризму та культурної спадщини Новоархангельської селищної ради
Бурлака Михайло Олексійович	Інженер технічного бюро

***(Крім сільського/селищного голови та секретаря ради).**

Таблиця 4. Склад виконавчого комітету Новоархангельської селищної ради

На березі річки Синюха працює дитячий оздоровчий табір "Бригантина", розрахований на відпочинок 900 дітей в літній період.

В селищі Новоархангельськ розміщені районний Будинок культури та три міські, дві бібліотеки, музична школа та районний будинок дитячої та юнацької творчості.

Для занять спортом було побудовано стадіон та спортивний зал дитячо-юнацької спортивної школи.

В селищі Новоархангельськ розміщені відділення АТ "Ощадбанк", "ПриватБанк", "Райффайзен Банк Аваль".

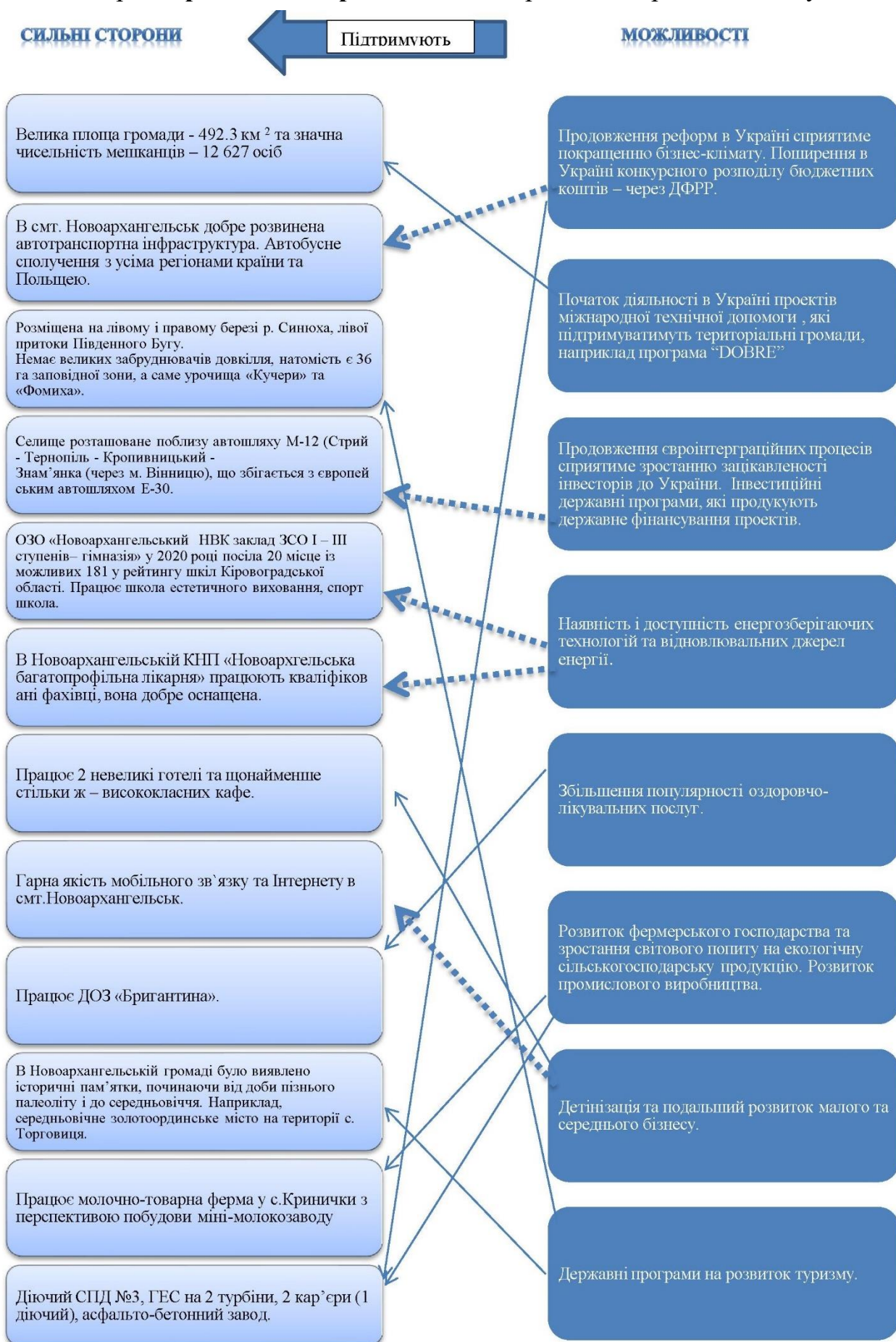
В Новоархангельському навчально-виховному комплексі "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія" в жовтні 1979 року Кузьменко Волеславом Григоровичем було створено музей "Наша біографія", якому в 1999 році присвоєно звання народного України. В 2007 році Садовенко Юрієм Борисовичем засновано Новоархангельський краєзнавчий музей.

З Новоархангельщиною пов'язані долі поета Євгена Маланюка, якому на Батьківщині встановлене погруддя, відомих українських письменників Василя Козаченка, Кузьми Гриба, військового діяча часів УНР Андрія Гулого-Гуленка, доктора економічних наук Ситникова О.С., кандидатів математичних наук Войцехівської К.Ф. та Попова А.І., кандидата хімічних наук Коваленко Л.І. та інших.

SWOT-аналіз.	
Strenghts / Сильні сторони	Weaknesses / Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика площа громади - 492.3 км² та значна чисельність мешканців – 13 006. 2. Розміщена на лівому і правому березі р. Синюха, лівої притоки Південного Бугу. 3. В смт. Новоархангельськ добре розвинена автотранспортна інфраструктура. Автобусне сполучення з усіма регіонами країни та Польщею. 4. Селище розташоване поблизу автошляху М-12 (Стрий - Тернопіль - Кропивницький - Знам'янк (через м. Вінницю), що збігається з європейським автошляхом Е-30. 5. Опорний заклад освіти «Новоархангельський навчально-виховний комплекс заклад загальної середньої освіти І – ІІІ ступенів– гімназія» у 2020 році посіла 20 місце із можливих 181 у рейтингу шкіл Кіровоградської області. 6. Немає великих забруднювачів довкілля, натомість є 36 га заповідної зони, а саме урочища «Кучери» та «Фомиха». 7. В Новоархангельській КНП «Новоархгельська багатопрофільна лікарня» працюють кваліфіковані фахівці, вона добре оснащена. 8. Працює 2 невеликі готелі та що найменше стільки ж – висококласних кафе. 9. Працює ДОЗ «Бригантина». 10. Гарна якість мобільного зв'язку та Інтернету в смт.Новоархангельськ. 11. В Новоархангельську та сусідніх селах було виявлено чимало важливих пам'яток, починаючи від доби пізнього палеоліту і до середньовіччя. Головним з них є середньовічне золотоординське місто на території с. Торговиця. 12. Працює молочно-товарна ферма у с.Кринички з перспективою побудови міні-молокозаводу. 13. Є 2 діючих елеватори і 1 будується на 12 тис. тонн зерна. 14. Діючий СПД №3, ГЕС на 2 турбіни, 2 кар'єри (1 діючий), асфальто-бетонний завод. 15. Працює школа естетичного виховання, спорт школа. 16. Місцеві ЗМІ ПП НРРГ «Колос». 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стійкий від'ємний приріст населення. 2. Безробіття, брак робочих місць, особливо в селах громади. 3. Кадровий голод, фахівці відсутні, так як вони виїжджають за кордон. 4. Між деякими селами та адмінцентром немає регулярного транспортного сполучення. 5. Відсутність залізничного сполучення. 6. Низька активність населення у житті громади. 7. Формування несанкціонованих сміттєзвалищ на території смт. Новоархангельськ та у інших селах громади. 8. Низький рівень оплати праці. 9. Відсутні підприємства з переробки сільськогосподарської продукції, зокрема харчової промисловості (хлібобулочні та молочні продукти). 10. Незадовільна якість водопостачання на території територіальної громади. 11. Тіньовий бізнес, низький відсоток сплати податків. 12. Незначний досвід у залученні позабюджетних коштів. 13. Несприятливі умови для розвитку підприємництва. 14. Низький інвестиційний клімат. 15. Відсутність пунктів прийому вторсировини. 16. Недостатня комунікація з громадянами.
Opportunities / Можливості	Threats / Загрози

<p>1. Продовження реформ в Україні сприятиме покращенню бізнес-клімату.</p> <p>2. Початок діяльності в Україні проектів міжнародної технічної допомоги.</p> <p>3. Продовження євроінтеграційних процесів сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів до України.</p> <p>4. Увага міжнародних донорів до ТГ.</p> <p>5. Наявність установ, які надають навчально-консультативні послуги для ТГ.</p> <p>6. Наявність і доступність енергозберігаючих технологій та відновлювальних джерел енергії.</p> <p>7. Поширення в Україні конкурсного розподілу бюджетних коштів – через ДФРР.</p> <p>8. Збільшення популярності оздоровчо-лікувальних послуг.</p> <p>9. Розвиток фермерського господарства та зростання світового попиту на екологічну сільськогосподарську продукцію.</p> <p>10. Детінізація та подальший розвиток малого та середнього бізнесу.</p> <p>11. Інвестиційні державні програми, які продукують державне фінансування проектів.</p> <p>12. Розвиток промислового виробництва.</p> <p>13. Державні програми на розвиток туризму.</p>	<p>1. Умань, Кіровоград, Черкаси, Київ та Польша забирають найбільш працездатні кадри.</p> <p>2. Стихійні сміттєзвалища.</p> <p>3. Випилювання лісосмуг, неконтрольовані вирубки лісів, лісові пожежі та хвороби дерев.</p> <p>4. Затримки соціальних виплат.</p> <p>5. Погіршення демографічної ситуації, зменшення чисельності населення і його старіння.</p> <p>6. Надмірне використання добрив та засобів захисту рослин, що негативно впливає на стан довкілля та життя населення.</p> <p>7. Збільшення кількості умовно безробітних мешканців, що не сплачують податки до бюджету.</p> <p>8. Стихійне лихо.</p> <p>9. Імпорт перевищує експорт продукції сільського господарства.</p> <p>10. COVID-19 як мутуюча форма вірусу.</p> <p>11. Нemoжливість вплинути на зростання цін.</p> <p>12. Підвищення тарифів на оплату комунальних послуг.</p>
--	---

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна.

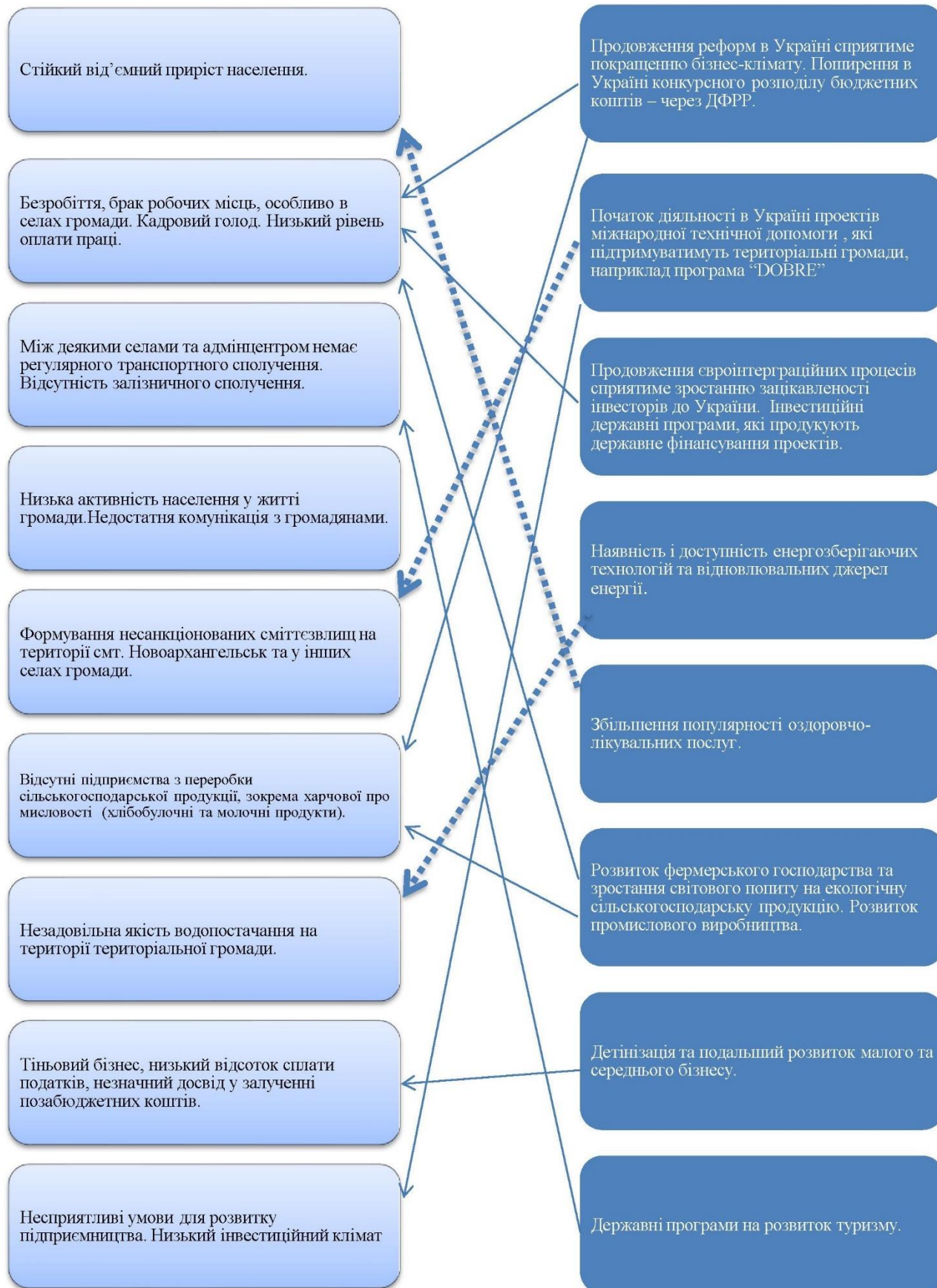

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна

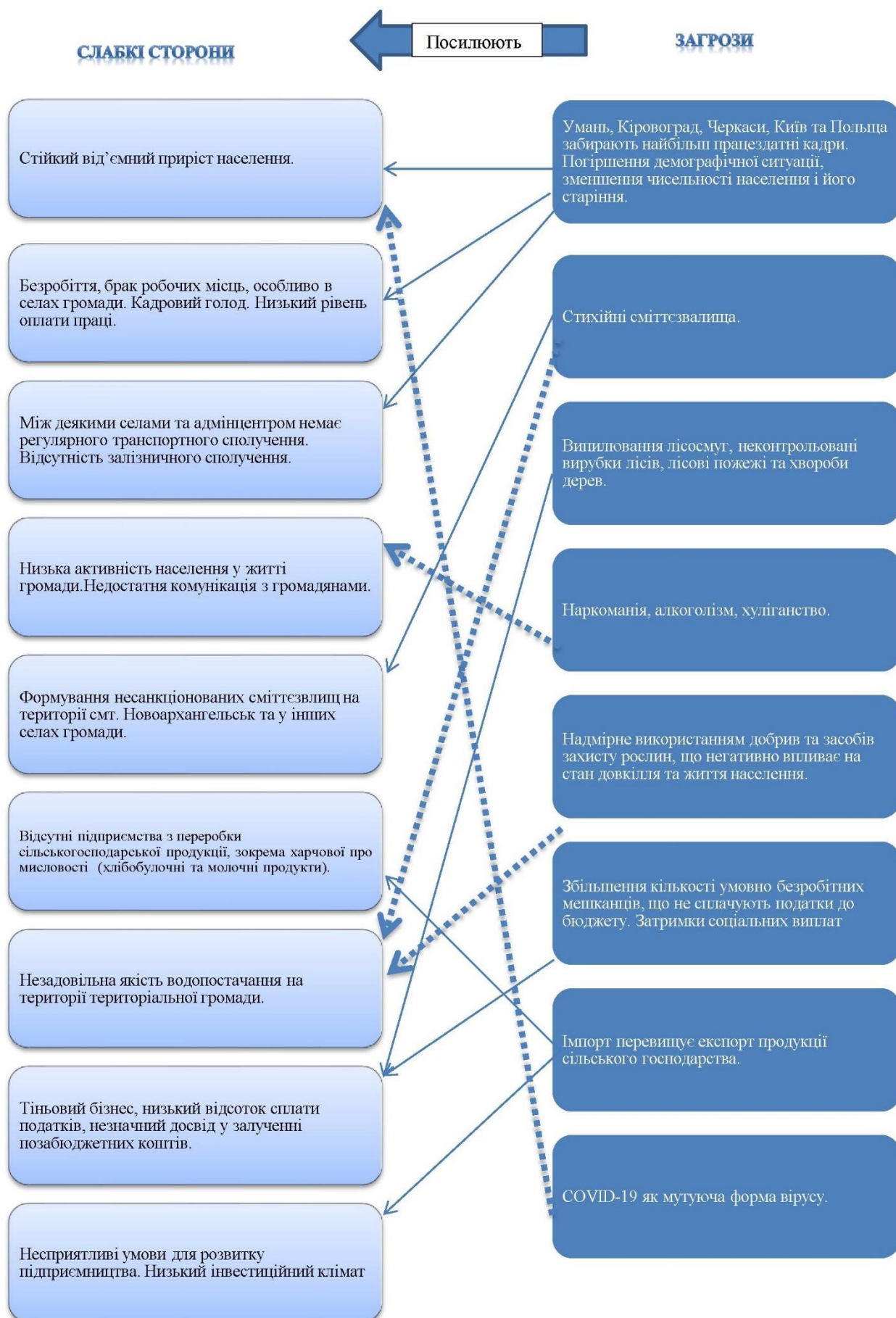
СЛАБКІ СТОРОНИ

Змінюють

МОЖЛИВОСТІ

Сектор «Ризики». Тип стратегії – оборонна

Порівняльні переваги, виклики та ризики Новоархангельської територіальної громади

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін та можливостей)

- Державні програми розвитку туризму допоможуть громаді примножити туристичну привабливість краю, адже площа Новоархангельської ТГ досить велика і вона знаходиться по обидва береги річки Синюха, більше того, на території громади було виявлено історичні пам'ятки доби пізнього палеоліту і середньовіччя, що відкриває перспективу розбудови нових туристичних маршрутів. Окрім цього, селище Новоархангельськ розташоване поблизу автошляху, який збігається з європейським шляхом Е-30, що дає можливість іноземцям безперешкодно дістатися до Новоархангельщини.
- Розвиток фермерського господарства та зростання світового попиту на екологічну сільськогосподарську продукцію дасть поштовх до розбудови молочно-товарної ферми у с.Кринички до міні-заводу і створить нові робочі місця.
- Продовження реформ та євроінтеграційних процесів в Україні стане потужним інструментом для майбутнього розвитку та посилення сильних сторін Новоархангельської територіальної громади.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін та можливостей)

- Покращення бізнес-клімату в Україні, початок діяльності міжнародної технічної допомоги (DOBRE), продовження євроінтеграційних процесів, розвиток фермерського господарства та зростання світового попиту на екологічну сільськогосподарську продукцію, розвиток промислового виробництва дасть змогу зменшити рівень безробіття, шляхом розширення сфер діяльності підприємств та створення нових (малих та середніх підприємств).
- Державні програми на розвиток туризму дозволять збільшити економічну привабливість громади шляхом залучення туристів, в тому числі й іноземних, що відкриє можливість залучення зовнішнього/іноземного інвестора.

- Детінізація та подальший розвиток малого та середнього бізнесу дозволить контролювати своєчасну сплату податків у громаду.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

- Виїзд за межі громади найбільш працездатних кадрів, погіршення демографічної ситуації, зменшення чисельності населення і його старіння, збільшення кількості умовно безробітних мешканців, що не сплачують податки до бюджету, затримки соціальних виплат посилять ризики, пов'язані з несприятливими умовами для розвитку підприємництва, низьким інвестиційним кліматом, стійким від'ємним приростом населення, безробіттям, браком робочих місць, кадровим голодом, низьким рівнем оплати праці в результаті чого можливості для розвитку будуть обмежені.

II. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ

2.1. Сценарії розвитку Новоархангельської територіальної громади.

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору, який враховує що, крім об'єктивного аналізу соціально-економічної ситуації в громаді є достатньо вірогідні прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках, з урахуванням особливостей функціонування тих секторів і сфер економіки, які є найбільш вагомими для перспективної Новоархангельської територіальної громади.

Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Основними сценаріями розвитку є: інерційний (песимістичний) реалістичний (цільовий) та модернізаційний (оптимістичний).

Інерційний (песимістичний), сценарій розвитку громади формується за комплексу припущень, що баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку ТГ.

Модернізаційний (оптимістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (національні та регіональні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.

Реалістичний (цільовий) сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: громада докладає розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому не сприяє розвитку.

2.2 Інерційний сценарій розвитку

Інерційний (песимістичний) сценарій місцевого розвитку формується за комплексу припущень, що тривалий у часі (горизонти планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: **громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.**

Базові припущення інерційного сценарію (національний рівень):

– на сході України триває латентний військовий конфлікт, що відволікає значні ресурси, але широкомасштабних військових дій немає;

- промисловість та сільське господарство надалі стагнують, а інфляція балансує на межі;
- через стагнацію економіки України або дуже повільне її зростання збільшуються протестні настрої у суспільстві та інтенсифікуються пошуки винних;
- триває міжнародний тиск на державу України від її союзників, що стимулює запровадження нових регуляторних актів, які спрямовані на зменшення рівня корупції та покращення умови ведення бізнесу; втім відбувається це все вкрай повільно.

Базові припущення інерційного сценарію розвитку Новоархангельської ТГ:

1. Ідентичність громади не сформована, впізнаваність в Україні мінімальна.
2. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді залишаються на незмінному рівні.
3. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
4. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади залишається незмінним.
5. Невідповідність ринку праці наявним вакансіям в ТГ, що призводить до високого рівня безробіття.
6. Серед мешканців громади панують патерналістичні настрої.
7. Демографічна динаміка від'ємна.
8. Критичним лишається рівень зносу житлового фонду, мереж водопостачання та водовідведення, відсутність вуличного освітлення в більшості населених пунктів громади не подолана.
9. Сполучення з адміністративним центром громади відсутнє.
10. Відсоток тіньового бізнесу зростає, частка сплати податків падає.

Результат інерційного сценарію:

- Демографічна ситуація на найближчі роки залишається загрозливою, погіршуючись в сільських територіях громади, при цьому вікова структура населення змінюється в бік скорочення працездатного населення та його «старіння», що, відповідно, призводить до зростання навантаження на працездатне населення.
- Агроромисловий потенціал Новоархангельської територіальної громади повільно скорочується без відчутних інвестицій в модернізацію сільськогосподарських підприємств, що відбивається на рівні доходів населення

громади.

- Внаслідок скорочення робочих місць в реальному секторі більшість населення живе за рахунок торгівлі, послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат, відбувається міграція кваліфікованої робочої сили за межі громади.
- Території за межами смт. Новоархангельськ продовжують занепадати через відсутність місць праці та реальних джерел доходів населення.
- Негативний підприємницький клімат та низька інвестиційна привабливість громади не сприяють зниженню рівня тінізації економіки. Реальний сектор економіки повільно скорочується.

2.3 Модернізаційний сценарій розвитку

Модернізаційний (оптимістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: **громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.**

Базові припущення модернізаційного сценарію (національний та регіональний рівень):

- держава Україна ухвалює та запроваджує рішення, в результаті реалізації яких долається системна корупція, її обсяги суттєво також зменшаться на оперативному рівні;
- в цілому це призведе до суттєвого зростання доходів державного та місцевих бюджетів та коштів, якими оперує держава й громади для підтримки регіонального та місцевого розвитку;
- економіка України демонструватиме стійке зростання, що перевищуватиме 5% на рік, а інфляція не виходитиме за межі 10%;
- курс гривні залишатиметься в межах прогнозованого, а кількість вільних кредитних ресурсів зростатиме, відповідно ціна запозичень зменшуватиметься, а їхня доступність для бізнесу й громадян зростатиме;
- Україна вчасно та в повному обсязі виконуватиме свої зобов'язання перед партнерами (насамперед, ЄС та США), що призведе до збільшення обсягів фінансової допомоги та дешевих кредитів;
- кошти, що спрямовуються на регіональний економічний розвиток, розподілятимуться прозоро, на конкурсних засадах, через ДФРР;
- дедалі зростатиме економічний ефект від децентралізації та пожвавлення місцевої економічної активності, що позитивно вплине на рівень життя в країні в цілому;
- переважна більшість українських заробітчан у країнах ЄС повертатимуться

додому, де відтворюватимуть нову виробничу культуру та ділові взаємини;

– на сході України запанує тиша, почнеться процес поступової реінтеграції окупованих територій, але триватиме він довго, тому в перші роки не вимагатиме значних капіталовкладень зі сторони України;

– українській державі вдасться монетизувати пільги та навести лад у наданні соціальної допомоги, що дозволить перерозподілити наявні ресурси та використовувати їх ефективніше.

Базові припущення модернізаційного сценарію Новоархангельської ТГ:

1. Громада формує власну ідентичність («візерунок») та активно її розповсюджує.

2. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, зонування земель громади, схема планування громади, інвестиційний паспорт громади.

3. У громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат – громада стає привабливою для інвесторів.

4. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах агровиробництва, фермерства та переробки.

5. Внаслідок підвищення заробітної плати суттєво скорочується міграція робочої сили за межі громади.

6. Громада є активним учасником впровадження Стратегії розвитку Кіровоградської області та, відповідно, реципієнтом Державного Фонду регіонального розвитку.

7. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури за рахунок чого значно покращується інфраструктура забезпечення життєдіяльності Новоархангельської ТГ.

8. Впроваджується цифровізація. Громада надає більшість адміністративних послуг онлайн.

Результат модернізаційного сценарію:

- Громада поступово формує свій новий імідж як інвестиційно привабливої території.

- Громада здійснює інвентаризацію земель та формує кейс привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.

- До громади поступово заходять стратегічні інвестори, зокрема у галузі з високою доданою вартістю.

- Навколо стратегічних інвесторів активізується малий і середній бізнес, заповнюючи логістично-послугову нішу.

- Зростає рівень доходів населення, що пожвавлює внутрішній ринок.

- Проекти розвитку в рамках реалізації Стратегії розвитку області активізують економічне життя на сільських територіях, формуючи «якірні точки»

економічного зростання, зокрема, це розвиток кооперативного руху, створення аграрних (не аграрних) видів бізнесу тощо.

- Активне залучення державних субвенції та коштів з ДФРР разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять значно підвищити рівень комфорту та покращити стан логістичної інфраструктури громади.

- Активність мешканців громади підвищується, формуються нові громадські організації, в т.ч. що реалізують соціальні проекти у галузі прав людини та гендерної рівності, які додатково залучають позабюджетні кошти для розвитку громади

- Цифровізація збільшує як прозорість, так і зручність взаємодії з владою для мешканців та бізнесу.

- Громада докладе чималих зусиль для збереження і використання об'єктів історико-культурної спадщини, розвитку туризму, його осучаснення.

2.4 Реалістичний сценарій розвитку

Реалістичний (цільовий) сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: **громада докладає розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому не сприяє розвитку.**

Базові припущення реалістичного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, децентралізація та ін.;
2. Гривня стабільна або рухається в прогнозованому валютному коридорі;
3. Інвестиційна привабливість країни покращується;
4. Податкова реформа виводить бізнес із «тіні», відбувається легалізація робочої сили, зменшується виплата заробітних плат «в конвертах»;
5. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги (застосування механізмів субсидювання соціально незахищених прошарків населення);
6. Державні органи виконавчої влади на рівні держави та області активно впроваджують відповідні Стратегії розвитку.

Базові припущення реалістичного сценарію Новоархангельської ТГ:

1. Громада починає роботу щодо формування власної ідентичності («візерунок»).

2. Базові планувальні документи громади: стратегія, зонування земель громади, схема планування громади, інвестиційний паспорт громади практично сформовано.

3. Підприємницький та інвестиційний клімат громади лишається незмінним.

4. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури за рахунок чого певною мірою покращується інфраструктура забезпечення життєдіяльності ТГ.

5. Громада залучає кошти матеріально-технічної допомоги для розвитку території, а також активно включається процес міжмуніципального співробітництва.

Результат реалістичного сценарію:

- Громада поступово формує свій новий імідж як самодостатньої, заможної та привабливої території.
- Громада здійснює інвентаризацію земель чим підвищує можливості балансування бюджету.
- Громада поступово створює ефективну систему надання комунальних послуг, у тому числі благоустрою.
- Повільно підвищуються доходи малого бізнесу.
- Поступово зростає рівень доходів населення, що стимулює внутрішній ринок.
- Залучення державних субвенцій та коштів з ДФРР разом з планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять підвищити рівень комфорту та покращити стан логістичної інфраструктури громади.
- Активність мешканців громади підвищується, формуються нові громадські організації, в т.ч. що реалізують соціальні проекти у галузі прав людини та гендерної рівності, які додатково залучають позабюджетні кошти для розвитку громади.

III. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ.

(за результатами засідання робочої групи від 22 червня 2021 року)

Бачення розвитку громади визначає бажаний для мешканців образ (вигляд громади) в перспективі найближчих років, тобто воно є свого роду «фото» громади, яке показує, як вона повинна конкретно виглядати і які функції виконувати. Місія територіальної громади – це причина появи, основне призначення та сенс її існування, сукупність унікальних історичних і сучасних особливостей та конкурентних переваг громади, які у неї вже є, та які громада хотіла б зберегти для подальшого власного розвитку або здобути у свідомому процесі свого розвитку. Напрацьоване Групою стратегічного планування місія та бачення розвитку ОТГ звучить так:

Місія

Новоархангельська територіальна громада – екологічно чистий, аграрний край в якому проживають працелюбні та освічені люди, край з родючими чорноземами та різноманітням сільськогосподарської продукції.

Економічно розвинута територія із комфортними умовами проживання. Активна громада ефективного управління та людського розвитку.

Стратегічне бачення

Новоархангельська громада – самодостатня, згуртована, затишна, комфортна та безпечна для проживання громада, з розвиненою інфраструктурою, з високим рівнем соціального захисту населення та сучасним соціокультурним простором для гармонійного розвитку дітей та молоді.

Туристично приваблива громада із якісними публічними сервісами та сучасними просторами для відпочинку, дозвілля та соціального розвитку. Гендерно-орієнтована громада щасливих, здорових та освічених людей.

IV. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ.

Для досягнення розвитку громади на рівні, визначеного у стратегічному баченні, визначено 4 стратегічні цілі.

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації" полягає у створенні оптимальних умов для повного використання і нарощування наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг економіки громади.

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачає виконання завдань і здійснення заходів щодо стабілізації демографічної ситуації в громаді, забезпеченні рівного доступу до якісної освіти, послуг охорони здоров'я незалежно від місця проживання людей, підвищення матеріального добробуту населення.

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій" передбачає реалізацію комплексу заходів і проєктів, спрямованих на усунення диспропорцій у розвитку населених пунктів у сільській і селищній місцевості, розвитку соціально-дорожньої інфраструктури, модернізації житлово-комунального господарства і розвиток житлового будівництва.

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" визначає завдання і проєкти щодо охорони навколишнього природного середовища, формуванню екологічної інфраструктури в громаді.

ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Досягнення стратегічної цілі 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"

передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

створення сприятливого клімату для залучення інвестицій;

розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади;

розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації;

розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво.

Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій"

Оперативна ціль 1.1. скерована на створення умов щодо залучення інвестицій в економіку громади. Комплексне втручання у сферу передбачається зосередити у

двох взаємопов'язаних напрямках – покращання інвестиційної промоції регіону та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури та логістичного потенціалу.

Динамічний розвиток громади значною мірою залежить від належної оцінки наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг, здатності залучати інвестиції.

Представники місцевих органів виконавчої влади чи фахівці, уповноважені здійснювати безпосередній контакт з інвестором, повинні не тільки досконало володіти інформацією щодо місцевого економічного розвитку, поточного технологічного рівня та ринкової конкурентоспроможності, стратегічних напрямів та перспектив, але враховувати професійну, ментальну, національну специфіку кожного потенційного інвестора.

Успішна робота представників влади з інвесторами є запорукою формування сприятливого інвестиційного клімату громади, одним із факторів залучення додаткових інвестиційних ресурсів у її розвиток.

Для створення сприятливого клімату для інвесторів в громаді необхідно вжити комплекс організаційних та практичних заходів, зокрема таких, як:

визначення найбільш інвестиційно-привабливих видів економічної діяльності на території адміністративно-територіальної одиниці та їх актуалізація (не рідше 1 разу в рік);

прийняття місцевих комплексних програм підвищення конкурентоспроможності території та формування її позитивного іміджу в Україні і світі, забезпечення її належним фінансуванням із залученням коштів місцевих бюджетів;

виготовлення і розповсюдження презентаційних матеріалів про потенціал території, конкурентні переваги;

проведення презентаційно-іміджевих заходів або участь у презентаційно-іміджевих заходах регіонального, національного та іноземного рівнів (виставки, форуми, конференції, тощо);

підготовки і підвищення кваліфікації фахівців проектного менеджменту, взаємодії і роботою із інвесторами.

Очікувані результати:

створено умови для формування привабливого інвестиційного клімату;

залучено інвестиції в економіку громади;

розроблено презентацію громади та проведено її промоцію на різноманітних іміджевих заходах (форумах, "круглих столах", виставках тощо).

Індикатори:

темп зростання обсягу капітальних інвестицій, %;

темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій в громаді, %;

мережа інфраструктури із супроводу інвестиційної діяльності, од.;

кількість підготовлених інвестиційних проектів, які пройшли конкурсний відбір на залучення коштів із різних джерел фінансування (державний, місцевий бюджети, у рамках програм ЄС, міжнародної технічної допомоги, тощо), од..

Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
1.1.1. Поширення інформації про інвестиційну привабливість громади та її території, презентація її потенціалу та інвестиційних проєктів під час міжрегіональних та міжнародних заходів	здійснення заходів щодо популяризації громади за кордоном і формування позитивного іміджу Новоархангельщини; проведення іміджево-презентаційних заходів на регіональному рівні; формування та регулярна актуалізація баз даних інвестиційних проєктів (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості; інвестиційних проєктів; потенційних інвесторів); активна промоція інвестиційних можливостей громади (інформаційне наповнення і підтримка веб-сайту (http://novoarhangelska.gromada.org.ua/), промоматеріали), розробка та поширення інформаційних бюлетенів про інвестиційну привабливість громади, як в Україні, так і за кордоном; створення належних умов для реалізації проєктів розвитку громади за рахунок міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги; активна промоція у соціальних мережах (https://www.facebook.com/novselrada) та у місцевому періодичному виданні ПП НРРГ «Колос».
1.1.2. Впровадження механізмів інвестиційного супроводу	формування і ведення бази даних інвестиційних проєктів, реалізація яких здійснюється за участі іноземних інвесторів в громаді; проведення підвищення кваліфікації, обміну передовим досвідом фахівців, відповідальних за виконання повноважень у сфері інвестиційної діяльності;
1.1.3. Модернізація і подальший розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури та логістичного потенціалу	поліпшення стану дорожньо-транспортної інфраструктури та транспортного сполучення територій; створення елементів інформаційно-комунікаційної, інноваційної інфраструктури розвитку громади.

Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади"

Потенціал підприємництва Кіровоградської області створює умови для регіонального розвитку, зокрема у сферах виробництва і реалізації продукції (товарів, послуг), наповненні місцевих бюджетів, зайнятості населення, у сфері соціального партнерства тощо.

Позитивний вплив на розвиток малого і середнього підприємництва має комплекс заходів щодо підтримки підприємництва, у рамках реалізації Регіональної програми розвитку малого і середнього підприємництва у Кіровоградській області, зокрема, це: фінансово-кредитна, інвестиційна, ресурсна та інформаційна підтримка, формування інфраструктури підтримки підприємництва.

Проте, потенціал підприємництва в громаді використовується не повною мірою через обмеженість об'єктів інфраструктури та фінансової підтримки підприємництва, відсутність ефективної взаємодії влади і бізнесу в громаді щодо розв'язання поточних проблем малого і середнього підприємництва; суб'єктами малого підприємництва, у тому числі мікропідприємництва, використовуються тіньові відносини в оплаті праці та використання найманої праці (особливо у торгівлі, побутовому обслуговуванні населення, у сфері пасажирських перевезень тощо), що створює перешкоди для розвитку громади.

Для досягнення поставленої оперативної цілі передбачається забезпечення розвитку інфраструктури підтримки підприємництва, удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу, ресурсне та інформаційне забезпечення малого та середнього підприємництва.

Очікувані результати:

розвиток об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;
створення сприятливих умов для започаткування нових та розвитку існуючих малих та середніх підприємств – місцевих товаровиробників;
створення нових робочих місць;
удосконалення фінансово-кредитної та інформаційно-консультативної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва;

Індикатори:

кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, од.;
обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами малого і середнього підприємництва, у % порівняно з попереднім роком;
кількість об'єктів інфраструктури із підтримки розвитку підприємництва в громаді, од.;

Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1.2.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва	налагодження ефективної діяльності наявної мережі інфраструктури із підтримки підприємництва в громаді, у тому числі для окремих соціальних груп населення; створення мережі нових об'єктів інфраструктури підтримки суб'єктів підприємництва; створення документації щодо газифікації територіальної громади для розширення підприємницької інфраструктури.

1.2.2. Удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу	забезпечення надання інформаційно-консультативної допомоги щодо ведення підприємницької діяльності підприємцям початківцям та незайнятому населенню.
1.2.3. Ресурсно-інформаційна підтримка розвитку малого та середнього підприємництва	забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом і владою.

Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації"

Світовий досвід свідчить, що у найбільш економічно розвинутих країнах світу саме інновації є вирішальною умовою забезпечення стабільного довгострокового економічного розвитку.

У той же час стан інноваційної діяльності в громаді, як і в Україні, характеризується недостатніми обсягами реалізованої інноваційної продукції, низьким рівнем інноваційної активності промислових підприємств та мізерним рівнем підприємницької активності в інноваційній сфері малого та середнього бізнесу.

Основними проблемами в інноваційній сфері залишаються низька сприйнятливість підприємницького сектору до інновацій та недостатня розвиненість інфраструктури, здатної супроводжувати розробки від стадії ідеї до стадії впровадження, що обмежує зростання продуктивності праці, зниження енергоємності виробництва, не створює підґрунтя для модернізації та структурної перебудови економіки, не забезпечує її якісного оновлення.

Незначне впровадження у промислове виробництво нових високих технологій приводить до зниження конкурентоспроможності економіки громади, робить її недостатньо конкурентоспроможною через порівняно невисоку якість, а також енерговитратне та ресурсовитратне виробництво. Це зумовлює необхідність підтримки науково-інноваційного співробітництва, популяризації провадження наукової та винахідницької діяльності, посилення співпраці закладів освіти та наукових установ з реальним сектором економіки.

Втручання у сферу передбачено у 3-х напрямках:

розвиток мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів, технологічне переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей, введення в дію нових високотехнологічних виробництв;

впровадження енергозберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива

Очікувані результати:

нарощування обсягів промислового виробництва підприємствами громади;
залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій в розвиток економіки громади;
створення нових робочих місць;
підвищення рівня доходів населення;
впровадження нових технологій у громаді;

модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, створення нових потенційно прибуткових та високотехнологічних промислових виробництв; підвищення конкурентоспроможності та розширення ринків збуту виробленої продукції та наданих послуг;

зменшення рівня енергоемності виробництва на основі розширення використання нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, диверсифікації енергопостачання, оптимізації структури енергогенеруючих потужностей у промисловому виробництві

Індикатори:

обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн;

частка реалізованої інноваційної промислової продукції, %;

кількість впроваджених інноваційних технологічних процесів у промисловості, одиниць;

частка виробництва експортної високотехнологічної продукції, %;

кількість реалізованих інвестиційних проєктів з енергоефективності, одиниць;

обсяги та темпи зростання виробництва електричної енергії з нетрадиційних відновлюваних джерел енергії, кВт. год та %;

частка відновлюваних джерел енергії у структурі споживання паливноенергетичних ресурсів громади, %.

Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
1.3.1. Розвиток мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів.	створення кластерів за окремими напрямками ведення бізнесу (виробництво продуктів харчування, переробка продуктів сільгоспвиробництва тощо) та їх популяризація на регіональному, національному та зовнішньоекономічному рівнях; створення виставкових експоцентрів, ярмарків для представлення продукції громади.
1.3.2. Технологічне переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей, введення в дію нових високотехнологічних виробництв	створення сприятливого інституційного середовища для залучення інвестицій та організація заходів з просування видів економічної діяльності смарт-спеціалізації; сприяння просуванню та розширенню ринків збуту продукції підприємств галузей смарт-спеціалізації, особливо експортоорієнтованої створення бренду власного виробництва громади.

1	2
1.3.3. Впровадження енергозберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива	використання котлів, що працюють з використанням альтернативних видів палива.

Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво"

Стан розвитку в області науки та інновацій створює певні передумови для розвитку громади.

Значну роль у промисловості відіграє сфера інновацій та ІТ – технологій.

Проблемами громади залишаються: недостатній рівень використання сучасних інформаційних технологій і систем, обмеженість фінансового забезпечення на проведення науково-технічних досліджень і впровадження сучасних розробок, недосконалість зв'язків між наукою та виробництвом створює значні перешкоди для розвитку громади.

Одним із завдань досягнення оперативної цілі у середньостроковій перспективі буде розвиток інноваційного потенціалу та інфраструктури інтелектуальних послуг; продовження співпраці підприємств громади з науковими установами і вищими навчальними закладами області.

Більш якісний прорив у розвитку промисловості можливий завдяки переходу на принципи та засади концепції "Індустрія 4.0". Її сутність полягає в оцифруванні всіх матеріальних активів та інтеграції в цифрові екосистеми та ланцюги доданої вартості країн-партнерів. "Індустрія 4.0" передбачає широкий спектр нових технологій, зокрема: використання елементів штучного інтелекту, машинне навчання, роботизацію та автоматичні системи, адитивне виробництво (3D-друк), технології віртуальної, доданої та змішаної реальності тощо.

Очікувані результати:

реструктуризація промислового комплексу у напрямі збільшення частки високотехнологічних виробництв за рахунок упровадження науковотехнічних інновацій, енерго- та ресурсозберігаючих і наукоємних технологій;

розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, наукових установ з реальним сектором економіки.

Індикатори

кількість промислових підприємств, що впроваджують інновації, од.

частка підприємств, які реалізують інноваційні проекти, %;

кількість освоєних нових видів продукції у промисловості, одиниць;

кількість створених галузевих інноваційних чи креативних кластерів, одиниць.

Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
1.4.1. Стимулювання розвитку інноваційного потенціалу та інфраструктури інтелектуальних послуг	освоєння виробництва нових видів промислової продукції за рахунок впровадження новітніх технологій та високоефективного обладнання.
1.4.2. Розвиток співпраці підприємств громади з науковими установами і вищими навчальними закладами, зокрема щодо продукування нових наукових інноваційних розробок та впровадження їх у виробництво	проведення форумів та конференцій за участі науковців та представників виробничого сектору.
1.4.3. Просування технологій Індустрії 4.0.	підтримка створення креативних хабів, бізнес-акселераторів, творчих просторів і платформ, бізнес-інкубаторів, громадських просторів, освітніх і креативних кластерів.

Досягнення стратегічної цілі 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

- якісна освіта для всіх;
- міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації;
- створення умов для підвищення добробуту населення.

Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх"

На сучасному етапі розвитку суспільства, що характеризується змінами у всіх його сферах і соціальних інститутах, особливо гострими постають питання якісного навчання підростаючого покоління.

Основними проблемами у сфері освіти є:

- мережа закладів дошкільної освіти не є достатньою;
- зменшення кількості гуртків науково-технічного, туристсько-краєзнавчого, еколого-натуралістичного напрямків через відсутність технічного обладнання, туристичного спорядження, комп'ютерної техніки;
- приміщення закладів позашкільної освіти потребують капітальних і поточних ремонтів;
- відтік педагогічних працівників із закладів позашкільної освіти через низьку заробітну плату;
- застаріла матеріально-технічна база навчально-виробничого процесу та стан соціально-побутової структури закладів професійно-технічної освіти.

Основне завдання освітянської галузі – створити оптимальну мережу закладів дошкільної освіти, яка б реально враховувала освітні запити територіальних

громад, забезпечувала ефективне використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів.

Забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на освіту, створення умов для рівного доступу кожної дитини до якісної освіти незалежно від стану її здоров'я – одне з пріоритетних стратегічних завдань.

Новий формат позашкільної освіти повинен бути зосереджений на конкретній дитині з її освітніми і психолого-фізіологічними потребами, адже це є запорукою успішного інтелектуального, творчого та фізичного розвитку молодого покоління громади.

Для ліквідації диспропорцій на ринку праці необхідно створити умови для отримання учнями якісної професійної освіти, яка забезпечить відповідність набутих ними компетенцій вимогам сучасного виробництва.

Очікувані результати:

забезпечено доступність до якісної дошкільної освіти;

створено рівні умови для доступності учнівської молоді до якісної загальної середньої освіти;

підвищена якість навчально-виховного процесу з урахуванням досягнень педагогічної науки та якості надання освітніх послуг;

налагоджено співпрацю між соціальними партнерами на ринку праці;

впроваджено у навчальний процес нові виробничі та педагогічні технології;

поліпшено матеріально-технічну базу закладів позашкільної освіти;

створено рівні умови для доступності учнів з особливими освітніми потребами до якісної освіти.

Індикатори

рівень охоплення закладами дошкільної освіти дітей віком 3-5 років, у % до загальної кількості дітей такого віку;

рівень забезпечення ЗОШ підключенням до швидкісного Інтернету, %

частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають доступ до Інтернету, %;

кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням, % до загальної кількості дітей, які того потребують;

питома вага дітей, охоплених позашкільною освітою у ЗОШ, % до загальної кількості дітей шкільного віку;

частка випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які були працевлаштовані за професією, набутою під час навчання, %;

частка випускників шкіл, що обирають професійну (професійно-технічну та фахову передвищу) освіту після школи, %.

Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2

2.1.1. Забезпечення доступної дошкільної освіти шляхом формування оптимальної мережі закладів дошкільної освіти, спроможної задовольняти освітні запити громадян	відкриття додаткових груп на базі ОЗО "Новоархангельський ЗЗСО І - III ступенів" у функціонуючих закладах дошкільної освіти.
2.1.2. Забезпечення доступності якісної шкільної освіти для всіх дітей і підлітків	реконструкція, реорганізація закладів освіти зі створенням у них дошкільних місць.
2.1.3. Розвиток якісної професійної освіти з урахуванням потреб регіонального ринку праці	гарантій учнів, слухачів шляхом відновлення соціально-побутової інфраструктури закладів освіти.
2.1.4. Підтримка та розвиток творчого потенціалу дітей та молоді через систему позашкільної освіти	відкриття нових закладів позашкільної освіти; створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку осіб, які бажають здобути позашкільну освіту; надання доступу дітям та молоді із мало-забезпечених сімей, дитячих будинків та дітей-сиріт до якісної позашкільної освіти шляхом розвитку мережі гуртків, творчих об'єднань, секцій, їх філій тощо; забезпечення модернізації навчальної, матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти, оснащення їх сучасним обладнанням, оргтехнікою, апаратурою, інструментами, матеріалами для роботи.
2.1.5. Розвиток інклюзивної освіти	створення інклюзивних груп та класів у закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації"

Основними проблемами у сфері охорони здоров'я є:

недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення лікувальних закладів як на первинному, так і на вторинному рівнях;

потреба значних фінансових вкладень, особливо для забезпечення відповідності лікарень інтенсивного лікування визначеним вимогам, в тому числі на закупівлю сучасного діагностичного та лікувального обладнання;

недостатній рівень ранньої діагностики хвороб серед сільських жителів;

недостатнє кадрове забезпечення закладів охорони здоров'я, в першу чергу сільської місцевості.

Для врегулювання цих проблем та надання якісних медичних послуг в громаді необхідно продовжити роботу щодо:

поліпшення матеріально-технічної бази лікувальних закладів як на первинному, так і на вторинному рівнях;

підвищення якості діагностики та лікування хворих у відповідності до кваліфікаційних та європейських стандартів;

покращення кадрового забезпечення закладів охорони здоров'я, в першу чергу сільської місцевості, у т.ч. молодих спеціалістів.

Одним із найважливіших завдань є збільшення активного періоду життя громадян шляхом забезпечення умов для повноцінного фізичного розвитку, популяризації фізичної культури та спорту і здорового способу життя.

Основними проблемами у сфері спорту та фізичної культури є:

невідповідність найпростіших спортивних споруд громади сучасним вимогам та відсутність спортивного обладнання і інвентарю для занять фізичною культурою і спортом;

недостатній рівень фінансового забезпечення для ефективного функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл та закладів резервного спорту.

Очікувані результати

поліпшення демографічної ситуації в регіоні, зниження смертності населення, збільшення середньої очікуваної тривалості життя;

зниження рівня захворюваності населення за найбільш поширеними хворобами;

зниження показників захворюваності на "соціальні хвороби" – туберкульоз, наркотична та алкогольна залежності;

забезпечення кадрами відповідного кваліфікаційного рівня закладів охорони здоров'я;

задоволення індивідуальних та суспільних потреб громадян у спортивній та фізкультурній підготовці.

Індикатори

кількість народжених на 1 тис. осіб наявного населення, осіб;

середня очікувана тривалість життя, років;

забезпеченість населення лікарями у розрахунку на 10 тис. населення, осіб;

рівень залучення до регулярних занять фізичною культурою і спортом дітей та підлітків, у % від загальної кількості учнівської та студентської молоді області.

Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
2.2.1. Підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування з впровадженням інноваційних практик та засобів лікування у сільській місцевості (з урахуванням потреб усіх груп населення)	проведення реконструкції і ремонту будівель закладів охорони здоров'я; закупівля обладнання та апаратів для виявлення і лікування захворювань; залучення фахівців для роботи в сільській місцевості в галузі охорони здоров'я
2.2.2. Проведення профілактичних заходів з упередження захворюваності населення, формування у населення культури здорового	забезпеченість закладів охорони здоров'я відповідними транспортними засобами та кадрами; забезпечення медикаментами та перев'язувальними матеріалами; популяризація здорового способу життя, як важливої складової покращення якості та тривалості активного життя

1	2
способу життя та покращення репродуктивного здоров'я.	населення громади.
2.2.3. Розвиток спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, підтримка спорту та фізичної активності громадян.	реконструкція будівлі плавального басейну з метою перепрофілювання його у фізкультурно-оздоровчий комплекс; покращення матеріальної бази спортивних закладів громади.

Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення "

Соціальний захист. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ), низька народжуваність і зниження смертності кардинально змінили демографічну ситуацію (значно зростає кількість людей похилого віку і скорочується частка дітей і молоді).

Люди похилого віку потребують соціальної підтримки. Виникнення різних труднощів у соціально-побутовій, психологічній адаптації до нових умов життя диктує необхідність вироблення і реалізації специфічних підходів, форм і методів, особливих технологій соціальної роботи з такими людьми. Саме з цих причин проблеми надання соціальної допомоги особам похилого віку стали особливо актуальними.

Пріоритетом буде створення умов для розвитку мережі надавачів соціальних послуг для осіб похилого віку, у тому числі освітніх послуг, запровадження новітніх технологій у сфері догляду за особами похилого віку.

Забезпечення підтримки дітей, сім'ї та молоді. Сімейне виховання дає можливість забезпечити дитині нормальний фізичний, моральний, інтелектуальний та соціальний розвиток, дає змогу їй стати повноцінним членом суспільства. Суспільні форми виховання не можуть замінити дитині сім'ю і це давно підтверджено практикою.

Забезпечення гендерної рівності. Гендерної рівності можна досягти тоді, коли чоловіки та жінки мають рівні права, можливості, відповідальність за: роботу, яка надає фінансову незалежність; догляд за дітьми та домом; участь у політичній, організаційній або іншій соціальній діяльності.

Культурний простір. Позитивна динаміка економічного розвитку громади можлива також і за умови нарощування діяльності та потенціалу у сфері туризму, культури, поліпшення соціально-дорожньої інфраструктури, підвищення професійного рівня представників туристичних агенств, закладів культури, об'єктів культурної спадщини тощо.

Очікувані результати

поліпшено соціальне та медичне обслуговування пенсіонерів та інвалідів;
підвищення ролі сім'ї в суспільстві, рівня поінформованості населення з гендерних питань, попередження домашнього насильства та торгівлі людьми.
покращено якість надання послуг культури населенню регіону;

створено умови для творчого розвитку особистості;
 забезпечено задоволення культурно-дозвіллєвих, мистецьких,
 інформаційних та освітніх потреб населення;
 забезпечено підтримку та розвиток творчого потенціалу громади.

Індикатори:

рівень охоплення соціальним обслуговуванням громадян, що перебувають у складних життєвих обставинах, %;

рівень охоплення сімейними формами виховання дітей, які протягом року набули статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, %;

рівень охоплення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, % від загальної чисельності дітей пільгових категорій

проведено тематичні заходи щодо підтримки розвитку фестивального та конкурсного руху у громаді, од.;

проведено культурні заходи Всеукраїнського рівня в громаді, од.

Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
2.3.1. Підвищення якості та доступності соціальних послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення	забезпечення послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення.
2.3.2. Створення умов для включення людей з особливими потребами в активне життя	забезпечення санаторним оздоровленням деяких пільгових категорій громадян;
2.3.3. Створення умов для соціального становлення молоді, всебічного захисту та розвитку дітей	проведення роботи щодо популяризації сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи про існуючу підтримку держави сімей, які взяли на виховання та спільне проживання дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування.
2.3.4. Забезпечення гендерної рівності.	проведення інформаційно-просвітницької роботи серед населення з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, подолання гендерних стереотипів, попередження домашнього насильства, протидії торгівлі людьми та гендерної дискримінації та формування позитивного іміджу сім'ї.
2.3.5. Збереження народних традицій і надбань, розвитку	підтримка розвитку фестивального та конкурсного руху в громаді, запровадження щорічних фестивалів; підтримка творчих особистостей громади та їх ініціатив,

культурно-творчого потенціалу населення	спрямованих на розвиток культури та мистецтва; створення умов для збереження в громаді самобутності народної культури, звичаїв, традицій, обрядів, у тому числі національних меншин.
---	---

Досягнення стратегічної цілі 3. "Сталий розвиток усіх територій" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту;
стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних сферах господарської діяльності;
розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури території.

Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту"

Формування ефективної системи органів управління на місцевому рівні є важливим завданням в умовах реформи децентралізації влади, та в подальшому – зміни адміністративно-територіального устрою в Україні.

Важлива увага має бути зосереджена на:

налагодженні взаємодії місцевої влади і населення громади для визначення і вирішення найбільш актуальних проблем на території громади;

підбір і формування команди фахівців, які забезпечують реалізацію повноважень у всіх сферах діяльності, у першу чергу у бюджетній, інвестиційній, розвитку інфраструктури, освіти, надання медичних послуг тощо;

залучення активної частини територіальної громади (особливо молодь) до участі в громадських організаціях та будь яких інших діях на користь суспільства;

включення громадян у процес прийняття публічних рішень та організацію власного життєвого простору;

впровадження міжмуніципального співробітництва територіальних громад;

розроблення нової (внесення змін до наявної) сучасної містобудівної документації з метою розвитку і раціонального використання територій населених пунктів та територій поза межами населених пунктів, інженерно-транспортної інфраструктури; інвестиційної діяльності, яка відповідає діючому законодавству, державним стандартам та правилам, враховує державні, регіональні, громадські та приватні інтереси.

Проблеми, які перешкоджають впровадження електронних і ІТ сервісів в систему управління інфраструктурою життєдіяльності територій:

нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до електронних і ІТ-сервісів в систему управління інфраструктурою життєзабезпечення (цифрові медичні, освітянські, транспортні, логістичні та інші системи, системи громадської безпеки);

відсутність мотивації ІТ-бізнесу для створення зазначеної інфраструктури в сільській місцевості;

недостатній рівень залучення ТГ до участі у процесах формування інформаційного суспільства, упровадження технологій е-демократії, у тому числі із залученням ресурсів міжнародних організацій;
нерозвиненість електронних послуг і ресурсів для громадян та організацій;
низький рівень інформаційної грамотності й готовності населення до використання електронних послуг.

Прийняття Указу Президента України №558/2019 "Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг" надає можливість запровадження єдиного веб-порталу електронних послуг, де громадяни зможуть за допомогою електронного кабінету отримувати доступ до інформації щодо себе в держреєстрах (наприклад, про майно, землю, транспорт, податки і доходи) та пріоритетні електронні держпослуги.

Очікувані результати:

чіткий розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів, місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання публічних послуг;

отримання жителями громади якісних та наближено до місця проживання соціальних, адміністративних та комунальних послуг;

підвищення ефективності використання бюджетних коштів, зростання дохідної частини місцевого бюджету;

розширення переліку адміністративних послуг, що надаються в електронній формі;

збільшення підтримки міжмуніципального співробітництва через державний фонд регіонального розвитку;

розвиток інженерно-транспортної інфраструктури;

розвиток будівельної галузі та інвестиційної діяльності;

отримання громадянами рівного якісного доступу до послуг у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо;

залучення громадян до процесів прийняття та оцінювання управлінських рішень громади шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження та підтримка в актуальному стані на офіційному сайті місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування громади електронних сервісів звернень громадян, обговорень проектів розпорядчих документів, бюджету і, формуванню електронних платформ громадських рад тощо.

Індикатори:

питома вага адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді, %;

рівень забезпеченості актуальною містобудівною документацією відповідного рівня:

схемами планування територіальної громади, %

генеральними планами, %

планами зонування територій населених пунктів, %

Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Конкретні заходи, які будуть вживатися для виконання завдання
1	2
3.1.1. Формування ефективної системи органів управління на місцевому рівні з урахуванням реформи адміністративно-територіального устрою	підтримка програми «Шкільний автобус»; підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад.
3.1.2. Підвищення якості та доступності адміністративних послуг	запровадження нових підходів до діяльності центрів надання адміністративних послуг; запровадження системи «Електронна черга».
3.1.3. Формування механізмів розвитку у населення лідерських якостей, мобілізації мешканців до вирішення місцевих проблем	проведення спільних інформаційно-навчальних заходів для мешканців територіальних громад та представників влади; підвищення рівня сприйняття та залученості мешканців громади до розвитку територіальної громади; запровадження конкурсу "Кращий лідер громади".
3.1.4. Розвиток співробітництва громад	проведення інформаційних зустрічей, тренінгів для голів громад і депутатів.
3.1.5. Покращення інструментів просторового планування	розроблення містобудівної документації місцевого рівня (генеральних планів, планів зонування територій населених пунктів, детальних планів територій в межах населених пунктів); надання інформаційно-консультативної допомоги, проведення нарад, семінарів тощо із розробки містобудівної документації; розроблення документів землеустрою.
3.1.6. Впровадження електронних і IT-сервісів в систему управління інфраструктурою	створення умов для підготовки та реалізації інвестиційних проектів у сфері IT-технологій; застосування сучасних ГІС – технологій, дистанційного космічного зондування землі для моніторингу фактичного використання земель в межах всієї територій та/або в межах територіальної громади;

1	2
життєдіяльності територій	

Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних сферах господарської діяльності"

Важливим пріоритетним завданням управління територіальною громадою є створення сприятливого середовища для стимулювання економічної активності суб'єктів підприємницької діяльності задля забезпечення економічного зростання, створення робочих місць, відновлення конкурентоспроможності економіки, підвищення рівня життя населення.

Однією із базових галузей економіки Кіровоградської області є сільське господарство. Галузь формує продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Маючи значний потенціал, впроваджуючи сучасні технології і техніку, агропромисловий комплекс не в змозі забезпечити достатню зайнятість для сільського населення, що призводить до знелюднення сільських територій. Чисельність сільського населення зменшилась порівняно із 2001 роком на 103,5 тис. осіб, або на 22,9% і на 01 січня 2019 року становила 347,6 тис. осіб, або 36,8% від загальної чисельності населення області. Це потребує пошуку додаткових можливостей зайнятості для жителів села, як у сільськогосподарському виробництві через його диверсифікацію, а також в інших секторах регіональної економіки.

Досягнення оперативної цілі має на меті зменшення диспропорції в економічному розвитку громади; зменшення ризиків залежності економіки від ситуації на зовнішніх ринках; перехід до ресурсозберігаючої та екологобезпечної моделі розвитку реального сектору економіки, збільшення доданої вартості аграрного виробництва, створення додаткових можливостей для збільшення доходів агровиробників та сільського населення, розвиток сільських територій, створення умов для залучення інвестицій.

Очікувані результати:

- збільшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства;
- розвиток харчової промисловості;
- підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва;
- збільшення споживання населенням громади продуктів харчування вітчизняного виробництва;
- розширення асортименту сільськогосподарського виробництва;
- зростання мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у сільській місцевості;
- підвищення доходів сільських товаровиробників;
- створення нових робочих місць в аграрному секторі;

зростання кількості самозайнятого населення у сільській місцевості;
 доступ сільгоспвиробників, особливо дрібних фермерських господарств, до фінансових ресурсів на вигідних для них умовах;
 збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.

Індикатори

частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь України, %;
 індекс виробництва сільськогосподарської продукції, % до попереднього року;
 індекс виробництва харчових продуктів, % до попереднього року;
 кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, од.;
 рівень прибутковості сільськогосподарських товаровиробників, %;
 питома вага електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, у загальному обсязі виробленої електроенергії, %.

Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
3.2.1. Розвиток альтернативної енергетики	підтримка розвитку альтернативної (відновлюваної) енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів; будівництво фотоелектричних сонячних електростанцій.
3.2.2. Розвиток органічного сільського господарства та виробництва продуктів харчування	сприяння створенню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції та модернізації існуючих; адаптація сільгоспвиробників до міжнародних стандартів якості та безпеки харчових продуктів.
3.2.3. Розвиток сучасних форм самозайнятості та кооперації в аграрній та інших виробничих сферах	створення сімейних ферм, асоціацій виробників однотипних видів продукції.
3.2.4. Покращення доступу агровиробників до ринків збуту	створення електронних торгових площадок з реалізації продукції і забезпечення доступу широкого кола виробників та споживачів до поширюваної ними інформації.
3.2.5. Розвиток сільських територій з низькою щільністю населення	стимулювання зайнятості населення в сільській місцевості; розвиток інфраструктури сільських територій.

Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій"

Законом України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" встановлено державні соціальні гарантії щодо надання гарантованих обсягів побутового обслуговування населення.

Відповідно до статті 17 Закону України "Про захист прав споживачів" споживач має право на вільний вибір товарів і послуг у зручний для нього час.

Мережа закладів побутового обслуговування населення у сільській місцевості не розвинена. Проте, роль і значення побутових послуг активно зростає. Зміцнюється їх позиція на ринку послуг.

Туристично-рекреаційний потенціал Кіровоградщини унікальний своїм переплетінням різноманітних культур і традицій, поєднанням краси степового краю та героїчним минулим. Тут знаходяться унікальні пам'ятки природи, історії та культури, цілющі джерела та озера, що не залишать байдужим подорожуючого.

До послуг туристів – готельні господарства та ТОВ ДОЗ «Бригантина», ліс «Сосна» та 2 урочища «Фомиха» і «Кучери». Також є декілька туристичних шляхів та Новоархангельський краєзнавчий музей.

Разом з тим існують проблеми, пов'язані з розвитком туризму, а саме:

невідповідність об'єктів туристичної інфраструктури та туристичних послуг сучасним вимогам щодо технічної та функціональної якості;

недостатній рівень інформаційно-рекламного забезпечення, що спричиняє малообізнаність потенційних споживачів туристичного продукту Новоархангельщини та домінування виїзного туризму над внутрішнім;

недостатнє використання природно-рекреаційних та оздоровчо-лікувальних ресурсів для розвитку туристичної галузі.

Досягнення операційної цілі буде забезпечено через забезпечення:

підтримки в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини та розвиток інфраструктури туризму;

формування позитивного іміджу громади, просування туристичних брендів та продуктів громади;

розвиток активних видів туризму, сільського зеленого туризму та подієвого туризму.

Очікувані результати:

збільшення обсягів реалізованих послуг населенню;

розвиток мережі об'єктів побутового обслуговування;

підвищення якості надання населенню побутових послуг;

збільшення кількості в'їзних туристів;

підвищення якості туристичного продукту громади, зростання попиту на туристичні послуги;

покращення технічного стану вулично-дорожньої мережі населених пунктів громади;

збільшено обсяг інвестицій в розвиток місцевої дорожньо-транспортної інфраструктури;

зменшення непродуктивних витрат та втрат води;
зменшення частки ветхих і аварійних інженерних мереж;
покращення якості надання послуг з управління багатоквартирними будинками;

покращення стану протипожежного захисту, попередження травм і загибелі людей в об'єктах соціальної сфери області (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту) та приведено їх у належний протипожежний стан;

збільшення кількості офіційно визначених та приведених до вимог законодавства місць відпочинку населення на водних об'єктах;

зменшення кількості випадків загибелі людей на воді;

забезпечення захисту населення, територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

приведення в належний стан існуючих та облаштування нових захисних споруд цивільного захисту.

Індикатори:

кількість закладів побутового обслуговування населення, од.;

забезпеченість населення закладами культури на 100 осіб населення, од.;

рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів, %;

протяжність нових та реконструйованих мереж водопостачання та водовідведення в населених пунктах, км;

кількість укладених еско-договорів, од.;

обсяг прийнятого в експлуатацію житла у розрахунку на 10 тис. населення/кв.м;

кількість створених об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, од.;

кількість обладнаних системами протипожежного захисту, пристроями блискавкозахисту та оброблених вогнезахисними матеріалами дерев'яних конструкцій, од.;

обсяг коштів на створення, використання, утримання та реконструкцію фонду захисних споруд, тис. грн.

Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
3.3.1. Підвищення доступності якісного побутового обслуговування населення у сільській місцевості	запровадження нової сучасної системи послуг.
3.3.2. Розвиток місцевої дорожньо-транспортної інфраструктури та налагодження роботи комунального транспорту і	проведення реконструкції, капітального та поточного ремонту доріг комунальної власності.

1	2
сполучення між населеними пунктами.	
3.3.3. Покращення стану рекреаційних зон та розвиток туристичних об'єктів, маршрутів, продуктів, розвиток туристичного маркетингу	<p>облаштування туристичних об'єктів та прилеглих до них територій під'їздами, зупинками, санітарними зонами, у тому числі інклюзивно орієнтованих;</p> <p>проведення ознайомлювальних рекламно-інформаційних турів з відвідуванням основних туристичних атракцій;</p> <p>проведення тематичних фестивалів;</p> <p>здійснення комплексу заходів з туристичного брендингу у громаді.</p>
3.3.4. Розвиток сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури	розширення мобільного та фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету у сільській місцевості.
3.3.5. Забезпечення доступності якісних послуг з постачання якісної питної води та сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, із застосуванням новітніх технологій та обладнання	проведення робіт з реконструкції і модернізації систем централізованого водопостачання та водовідведення, реалізація державної програми «Питна вода».
3.3.6. Розбудова закладів дозвілля та культури	модернізація мережі закладів сфери культури; забезпечення розвитку закладів культури та сприяння широкому доступу до них сільських жителів.
3.3.7. Покращення умов проживання населення, розвиток житлового будівництва, зокрема доступного для молоді та інших соціально вразливих верств населення	<p>розвиток житлово-комунальної інфраструктури (житлове будівництво, будівництво (реконструкція) інженерної інфраструктури);</p> <p>забезпечення на належному рівні життєдіяльності соціально вразливих верств населення, у першу чергу – осіб із обмеженими фізичними можливостями;</p> <p>забезпечення молодих спеціалістів закладів охорони здоров'я, освіти, культури належним соціальним захистом та житлом.</p>
3.3.8. Розвиток конкурентного середовища на ринку обслуговування житла	надання консультативної підтримки з питань створення та функціонування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку.
3.3.9. Забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту територій і населення	<p>забезпечення готовності до виконання завдань за призначенням існуючих місцевих пожежно-рятувальних підрозділів;</p> <p>виконання капітальних протипожежних заходів в об'єктах соціальної сфери громади (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту), у тому числі, обладнання системами протипожежного захисту, монтаж пристроїв блискавкозахисту та вогнезахисне оброблення дерев'яних конструкцій;</p> <p>визначення, облаштування місць відпочинку населення біля водойм та приведення їх у безпечний</p>

1	2
	<p>стан відповідно до вимог законодавства, заходи з організації рятування на водах;</p> <p>створення запасу будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;</p> <p>створення, використання, утримання та реконструкція фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення</p>

Досягнення стратегічної цілі 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

розвиток екомережі та збереження біорізноманіття;
зменшення екологічного навантаження на довкілля.

Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття"

Одним з важливіших показників в сфері екології є рівень заповідності території громади.

Проте є деякі проблеми, які стримують розвиток заповідної справи в громаді у практичному плані:

неузгодженість і недосконалість законодавства (земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування) у частині заповідної справи.

Все це, ускладнює процес пошуку та створення нових і розширення існуючих територій природно-заповідного фонду.

Вирішення даних проблем потребує проведення низки заходів як на місцевому так і на державному рівні.

Серед основних заходів виділяються такі, як:

визначення природних територій, перспективних для подальшого заповідання та збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, їх обстеження та підготовка наукових обґрунтувань щодо створення нових об'єктів природно-заповідного фонду;

розширення наявних і створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

виведення земель з інтенсивного використання, відновлення природного стану (ренатуралізація) територій, що зазнали антропогенного впливу;

ведення кадастрів рослинного і тваринного світу;

ведення кадастру територій природно-заповідного фонду;

планування фінансування заходів за рахунок місцевих коштів.

Очікувані результати:

припинення втрат біо– та ландшафтного різноманіття;
створення цілісної та репрезентативної екомережі;
забезпечення належного рівня утримання існуючих та створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
винесення у натуру (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

Індикатори:

питома вага площі природно-заповідного фонду, % до площі адміністративно-територіальної одиниці;
питома вага об'єктів природно-заповідного фонду, межі яких винесені у натуру, % до їх загальної площі;
питома вага площі лісів, % до площі адміністративно-територіальної одиниці.

Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
4.1.1. Збереження і розвиток природно-заповідного фонду	збереження лісистості громади; створення «Зеленого патруля».
4.1.2. Збереження рослинного і тваринного світу;	сприяння захисту флори та фауни, особливо тих, що віднесені до «Червоної Книги України»
4.1.3. Збільшення лісистості громади	проведення акцій на постійній основі «Зелена громада» (суботники, висадка дерев, прибирання).

Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля"

Ціль скерована на зменшення рівня техногенного навантаження на навколишнє природне середовище (атмосферного повітря, земель і водойм) та вирішення екологічних проблем, які виникли через:

збільшення обсягів утворення відходів у різних галузях життєдіяльності людини, накопичення їх у місцях тимчасового зберігання;

невжиття достатніх заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, зокрема щодо рекультивації земель тощо.

Важливими факторами, що можуть запобігти погіршенню екологічної ситуації, є:

формування екологічної культури мешканців громади;

формування ефективної системи управління екологічними ризиками;

забезпечення раціонального, невиснажливого, ґрунтозахисного та екологічнобезпечного землекористування в інтересах ефективного і сталого соціально- економічного розвитку громади;

комплексний науково обґрунтований підхід до процесів використання, збереження та відтворення родючості сільськогосподарських угідь, здійснення

збалансованих землеохоронних заходів з урахуванням особливостей природно-кліматичних зон.

Очікувані результати:

підвищено екологічну культуру населення;
збільшена лісистість громади за рахунок територій, що внаслідок деградації землі вже не можуть використовуватися для сільськогосподарських робіт;
запроваджено новітні технології, системи роздільного збору відходів, наявні об'єкти поводження з відходами;
поліпшено систему управління промисловими та побутовими відходами;
зменшено рівень забруднення територій населених пунктів побутовими відходами;
зменшено кількість несанкціонованих сміттєзвалищ;
впроваджено систему моніторингу (оперативний збір інформації та оцінка інформації про стан атмосферного повітря), що дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати контроль.

Індикатори:

питома вага утилізованих відходів, % загальної кількості утворених відходів;
площа лісорозведення, % до площі адміністративно-територіальної одиниці;
кількість введених в експлуатацію модернізованих каналізаційних очисних споруд, од.

Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
4.2.1. Формування екологічної культури населення	розвиток закладів позашкільної освіти та творчих об'єднань учнівської молоді еколого-натуралістичного спрямування; проведення організаційно-масової роботи щодо участі школярів та учнівської молоді громади у Всеукраїнських та обласних еколого-натуралістичних масових заходах;
4.2.2. Створення ефективної системи моніторингу довкілля та управління екологічними ризиками	впровадження системи моніторингу довкілля;
4.2.3. Зменшення обсягу утворення відходів, впровадження механізмів їх переробки та	впровадження новітніх технологій і обладнання зі збирання, сортування, транспортування і утилізації ТПВ; облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання відходів; програма «Подвірний збір сміття».

повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв	
4.2.4. Забезпечення відновлення та ефективного використання водних ресурсів, поліпшення їх якості із застосуванням інноваційних технологій та обладнання	проведення паспортизації водних об'єктів; екологічне оздоровлення річок та відновлення їх природних русел; розробка програми для зариблення водойм.
4.2.5. Поліпшення стану атмосферного повітря	-
4.2.6. Збереження якісного стану земель, відновлення деградованих і еродованих земель та ґрунтів	відновлення стану та функцій еродованих і порушених земель, запобігання заростанню бур'янами, чагарниками і дрібноліссям сільськогосподарських угідь.

V. ОСНОВНІ ЕТАПИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ.

5.1 Організаційно-інституційне забезпечення реалізації Стратегії

Досягнення стратегічного бачення Стратегії 2021 - 2030 забезпечуватиметься шляхом:

концентрації та ефективного використання наявного ресурсного потенціалу (матеріальних, фінансових, людських, інтелектуальних, інформаційних ресурсів тощо) на стратегічно-важливих і найбільш соціально-значущих проектах, які мають важливе значення для значної частини населення та значної території.

В основу Плану реалізації Стратегії лягли проектні ідеї, відібрані під час засідання 22 червня 2021 року та доопрацьовані членами Робочої групи.

Реалізація Стратегії 2021-2030 здійснюватиметься через План заходів з реалізації Стратегії, який формується на основі визначених стратегічних і оперативних цілей (далі – План заходів), і реалізується у два етапи:

I-й етап – 2021-2025 роки,

II-й етап - 2026-2030 роки.

Планом заходів визначаються проекти розвитку громади, їх головні виконавці, обсяги і джерела фінансування, індикатори результативності їх виконання.

План заходів затверджується рішенням селищної ради.

Включені до Плану заходів проекти та заходи мають враховуватися у щорічних програмах економічного та соціального розвитку територій, інвестиційних програмах (проектах), спрямованих на розвиток громади, та інших проектах, а також в місцевих бюджетах.

5.2 Основними механізмами реалізації Стратегії є:

1) **механізм комунікації держави, бізнесу та громади** передбачає, що досягненню цілей та пріоритетів Стратегії 2021-2030 сприятиме системний підхід до використання таких комунікаційних механізмів:

формування ефективно діючої системи електронного урядування;

розвиток механізмів державно-приватного партнерства;

участь представників громадськості у розробці проектів рішень обласної влади, програмних документів щодо розвитку економіки та соціальної сфери;

розвиток механізмів громадського моніторингу соціально-економічної ситуації, включаючи громадський контроль і експертизу реалізації Стратегії 2021-2030;

організація освітньої та просвітницької діяльності щодо засад соціального та державно-приватного партнерства;

реалізація політики інформаційної відкритості влади.

Реалізація зазначеної взаємодії забезпечуватиме активне залучення громадськості до процесів планування та реалізації стратегічних планів та проектів розвитку. На цій основі має бути досягнуто конструктивного ставлення населення до процесу розробки і реалізації та до змісту стратегії розвитку громади, планів, управлінських і соціальних інновацій тощо, максимально втілено потенціал креативної ініціативи усіх прошарків суспільства.

2) механізм державно-приватного партнерства передбачає використання різних його форм – концесії, орендних відносин, лізингу, угоди про розподіл продукції, договору щодо управління державним і комунальним майном, договору про спільну діяльність тощо.

У процесі реалізації Стратегії 2021-2030 механізми державно-приватного партнерства доцільно впроваджувати у сфері будівництва (реконструкції, модернізації) мереж водопостачання, водовідведення, розвитку житлового будівництва; розбудови об'єктів дорожнього господарства, інфраструктури галузі охорони здоров'я та соціального забезпечення; видобутку та переробки корисних копалин; екологізації розвитку громади (будівництві очисних споруд, переробці твердих побутових відходів тощо);

3) механізм кластеризації передбачає розроблення концепції розвитку локальних кластерів; розроблення системи заходів щодо фінансового стимулювання кластерних ініціатив; організації та проведення тематичних конференцій, семінарів та "круглих столів" для зацікавлених осіб, чинних і потенційних учасників кластера, із залученням фахівців відомих вітчизняних і зарубіжних кластерних об'єднань;

4) механізм стимулювання підприємницької активності передбачає: подальше спрощення процедур започаткування та ведення бізнесу на місцевому рівні;

сприяння розвитку інфраструктурного забезпечення діяльності малого та середнього бізнесу, самозайнятості населення;

налагодження ефективної взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з підприємцями, сприяння формуванню освітньої, інституційної та інформаційної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу, підприємництва та самозайнятості в громаді;

5) механізм міжрегіонального співробітництва передбачає підтримання постійних робочих контактів між обласними, районними державними адміністраціями, радами та профільними управлінськими структурами Кіровоградської та суміжних областей з метою виявлення та визначення шляхів вирішення проблем, що мають міжрегіональне значення.;

5.3 Узгодженість Стратегії з програмними та стратегічними

документами

Стратегія розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки відповідає принципам, пріоритетам, стратегічним цілям та завданням державної регіональної політики України, процесам державного стратегічного планування регіонального розвитку.

Стратегічні цілі та завдання Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки узгоджуються із:

5.3.1. Цілями сталого розвитку України і відповідними завданнями щодо їх досягнення.

Таблиця 5

Цілі Сталого Розвитку України	Стратегічні цілі Стратегії 2021-2030:			
	"Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"	"Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"	"Сталий розвиток усіх територій"	"Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"
1	2	3	4	5
Ціль 1. Подолання бідності	x	X	X	x
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	X	x	X	X
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	x	X	X	X
Ціль 4. Якісна освіта	X	X	X	X
Ціль 5. Гендерна рівність	X	X	X	X
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	X	X	X	X
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	X	x	X	X
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	X	X	X	x
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	X	X	X	X
Ціль 10. Скорочення нерівності	X	X	X	x
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	X	X	X	X
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	X	X	X	X

1	2	3	4	5
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	X	x	X	X
Ціль 14. Збереження морських ресурсів	-	-	-	-
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	X	x	X	X
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	x	X	X	x
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	X	X	X	x

Примітка: Велика буква "X" означає значну узгодженість/зв'язок, а маленька "x" – незначну узгодженість (лише за деякими показниками).

"Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації" (Стратегічна ціль 1), "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" (Стратегічна ціль 2) "Сталий розвиток усіх територій" (Стратегічна ціль 3) та "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" (Стратегічна ціль 4) Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки в значній мірі узгоджені з ЦСР: "Якісна освіта" (ціль 4), "Гендерна рівність" (ціль 5), "Чиста вода та належні санітарні умови" (ціль 6), "Промисловість, інновації та інфраструктура" (ціль 9), "Сталий розвиток міст і громад" (ціль 11), "Відповідальне споживання та виробництво" (ціль 12).

5.3.2. Узгодженість Стратегії з основними аспектами регіонального розвитку

Узгодженість стратегічних цілей Новоархангельської територіальної громади з ключовими секторами розвитку була також проаналізована. Позначка "x" була вставлена у поля, де присутня узгодженість, внесок або відповідний зв'язок.

Таблиця 6

**Узгодженість стратегічних цілей Новоархангельської територіальної громади
з ключовими секторами економічного розвитку**

Галузі (сфери діяльності)	Стратегічні цілі Новоархангельської територіальної громади			
	"Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"	"Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"	"Сталий розвиток усіх територій"	"Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"
1	2	3	4	5
Економіка й торгівля	x	x	x	x
Промисловість та інфраструктура	x	x	x	x
Сільське, лісове господарство, харчова промисловість	x	x	x	x
Транспорт і дороги	x	x	x	x
Екологія і природні ресурси	x	x	x	x
Освіта й молодь	x	x	x	
Здоров'я, соціальний захист, сім'я й дитина		x	x	x
Культура й туризм	x	x	x	x
Обмін інформацією	x	x	x	x
Комунальне господарство	x	x	x	x
Територіальний розвиток, земля й кадастр	x	x	x	x

5. 4 Система моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії

Результати реалізації Стратегії 2021-2030 визначатимуться на підставі проведення моніторингу стану досягнення стратегічних цілей та завдань, виконання Плану заходів шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогностичних значень.

Для цього Новоархангельською селищною радою:

створюється моніторингова група та затверджується порядок її роботи;

визначається перелік показників для моніторингу та оцінки результатів реалізації стратегічних цілей і завдань Стратегії 2021-2030;

визначається порядок внесення, перевірки та оприлюднення результатів проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії 2021-2030 та Плану заходів на офіційному веб-сайті Новоархангельської селищної ради.

Проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії-2021-2030 та Плану заходів включає підготовку:

щокварталу – звіту про результати реалізації проектів регіонального розвитку, визначених Планом заходів, за відповідний звітний період за формою згідно із додатком 1 до Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року №932 (далі – Порядок);

щороку – підсумкового звіту про результати проведення моніторингу виконання Плану заходів за відповідний період (далі – підсумковий звіт) за формою згідно із додатком 2 до Порядку та звіту із оцінки результативності реалізації Стратегії 2021-2030 та Плану заходів із її реалізації.

Результати моніторингу Новоархангельською селищною радою:

оприлюднюються на офіційному веб-сайті – до 20 числа другого місяця, що настає за звітним кварталом;

подаються на затвердження сесії Новоархангельської селищної ради – до 25 числа другого місяця року, що настає за звітним.

Узагальнена оцінка результативності реалізації Стратегії 2021-2030

проводиться Новоархангельською селищною радою не пізніше ніж через 6 місяців після завершення строку її реалізації із поданням відповідного звіту на затвердження сесії Новоархангельської селищної ради. Затверджений сесією звіт розміщується на офіційному веб-сайті Новоархангельської селищної ради.

VI. ОРІЄНТОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН.

Згідно із Законом України "Про засади державної регіональної політики" джерелами фінансування Стратегії можуть бути:

1) кошти державного бюджету (в рамках галузевих (міжгалузевих) державних цільових програм та бюджетних програм центральних органів виконавчої влади, що спрямовуються на розвиток відповідної сфери в регіонах, державного фонду регіонального розвитку, субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;

2) кошти місцевих бюджетів;

3) благодійні внески;

4) кошти міжнародної технічної допомоги;

5) кошти з інших джерел, не заборонених законодавством,

6) кошти міжнародних фінансових організацій, Європейського Союзу та інших міжнародних донорів, а також коштів приватних інвесторів, власних коштів підприємств.

Застосування зазначених механізмів та створення сприятливих умов для надходження в громаду небюджетних інвестиційних ресурсів має забезпечити суттєве зростання валового регіонального продукту і як результат – поступове збільшення доходів місцевого бюджету, що дозволить спрямовувати додаткові кошти на вирішення поточних проблем громади, інвестування економічних та соціальних програм розвитку громади.

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"

Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Здійснення заходів щодо популяризації громади за кордоном і формування позитивного іміджу Новоархангельщини	-	15	20	20	20	25	25	25	25	25	200
Проведення іміджево-презентаційних заходів на регіональному рівні	-	10	10	10	15	15	15	20	20	20	135
Формування та регулярна актуалізація баз даних інвестиційних проектів (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості; інвестиційних проектів; потенційних інвесторів)	-	15	15	15	20	20	20	25	25	25	180
Активна промоція інвестиційних можливостей регіону (інформаційне наповнення і підтримка веб-сайту (http://novoarhangelska.gromada.org.ua/), промоматеріали), розробка та поширення інформаційних бюлетенів про інвестиційну привабливість громади, як в Україні, так і за кордоном	-	5	5	5	8	8	8	10	10	10	69

Створення належних умов для реалізації проектів розвитку громади за рахунок міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги	-	50	50	100	100	100	150	150	150	150	1 000
Активна промоція у соціальних мережах (https://www.facebook.com/novselrada) та у місцевому періодичному виданні ПП НРРГ «Колос»	10	20	20	20	30	30	30	40	40	40	280
ВСЬОГО:	10	115	120	170	193	198	248	270	270	270	1 864

Таблиця 8

Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Налагодження ефективної діяльності наявної мережі інфраструктури із підтримки підприємництва в громаді, у тому числі для окремих соціальних груп населення	-	10	10	20	20	30	30	40	40	40	240
Створення мережі нових об'єктів інфраструктури підтримки суб'єктів підприємництва	-	-	50	50	50	80	80	100	100	100	610
Створення документації щодо газифікації територіальної громади для	-	-	300	300	300	400	400	400	500	500	3 100

розширення підприємницької інфраструктури											
Забезпечення надання інформаційно-консультативної допомоги щодо ведення підприємницької діяльності підприємцям початківцям та незайнятому населенню	-	5	5	5	7	7	7	10	10	10	66
Забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом і владою	-	5	10	10	10	15	15	15	20	20	120
ВСЬОГО:	-	20	375	385	387	532	532	565	670	670	4 136

Таблиця 9

Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Створення кластерів за окремими напрямками ведення бізнесу (виробництво продуктів харчування, переробка продуктів сільгоспвиробництв а тощо) та їх популяризація на регіональному, національному та зовнішньоекономічному рівнях	-	-	-	-	20	20	25	25	30	30	150
Створення виставкових експоцентрів, ярмарків для	10	20	20	40	40	40	50	50	50	100	420

представлення продукції громади											
Створення сприятливого інституційного середовища для залучення інвестицій та організація заходів з просування видів економічної діяльності смарт-спеціалізації	-	-	-	50	50	100	100	100	150	150	700
Сприяння просуванню та розширенню ринків збуту продукції підприємств галузей смарт-спеціалізації, особливо експортоорієнтованої	-	-	-	-	-	50	50	50	50	50	250
Створення бренду власного виробництва громади	-	2	2	4	4	4	5	5	5	10	41
Використання котлів, що працюють з використанням альтернативних видів палива	500	500	500	700	700	700	900	900	900	1000	7 300
ВСЬОГО:	510	522	522	794	814	914	1130	1130	1185	1340	8 861

Таблиця 10

Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Освоєння виробництва нових видів промислової продукції за рахунок впровадження новітніх технологій та	10	20	20	30	3	40	40	40	50	50	330

високоєфективного обладнання											
Проведення форумів та конференцій за участі науковців та представників виробничого сектору	10	20	20	30	3	40	40	40	50	50	330
Підтримка створення креативних хабів, бізнес-акселераторів, творчих просторів і платформ, бізнес-інкубаторів, громадських просторів, освітніх і креативних кластерів	10	20	20	30	3	40	40	40	50	50	330
ВСЬОГО:	30	60	60	90	90	120	120	120	150	150	990

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"

Таблиця 11

Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Відкриття додаткових груп на базі ОЗО "Новоархангельський ЗЗСО I - III ступенів" у функціонуючих закладах дошкільної освіти	-	50	50	50	100	100	100	150	150	150	900
Реконструкція, реорганізація закладів освіти зі створенням у них дошкільних місць	-	50	50	50	100	100	100	150	150	150	900
Створення умов для забезпечення	32	35	40	45	45	45	50	50	50	50	442

соціальних гарантій учнів, слухачів шляхом відновлення соціально-побутової інфраструктури закладів освіти											
Відкриття нових закладів позашкільної освіти	-	-	-	-	300	300	300	400	400	400	2 100
Створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку осіб, які бажають здобути позашкільну освіту	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100	900
Надання доступу дітям та молоді із мало-забезпечених сімей, дитячих будинків та дітей-сиріт до якісної позашкільної освіти шляхом розвитку мережі гуртків, творчих об'єднань, секцій, їх філій тощо	-	50	50	50	50	100	100	100	100	100	700
Забезпечення модернізації навчальної, матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти, оснащення їх сучасним обладнанням, оргтехнікою, апаратурою, інструментами, матеріалами для роботи	-	100	100	100	100	100	200	200	200	200	1 300
Створення інклюзивних груп та класів у закладах дошкільної та	-	40	40	40	50	50	50	50	50	50	420

загальної середньої освіти											
ВСЬОГО:	32	425	430	435	845	895	1000	1200	1200	1200	7 662

Таблиця 12

Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість , тис.грн
Проведення реконструкції і ремонту будівель закладів охорони здоров'я	-	-	-	100	100	100	200	200	500	500	1 700
Закупівля обладнання та апаратів для виявлення і лікування захворювань	100	300	400	500	500	500	700	700	900	900	5 500
Забезпечення медикаментами та перев'язувальними матеріалами	380	400	420	440	460	480	500	520	540	560	4 700
Залучення фахівців для роботи в сільській місцевості в галузі охорони здоров'я	50	50	50	60	60	60	70	70	70	70	610
Забезпеченість закладів охорони здоров'я відповідними транспортними засобами та кадрами	150 0	200 0	250 0	2500	2500	3000	3000	3000	3500	3500	27 000
Популяризація здорового способу життя, як важливої складової покращення якості та тривалості активного життя населення громади	10	10	20	20	30	30	30	40	40	40	270
Реконструкція будівлі плавального басейну з метою перепрофілювання	-	500	500	500	500	-	-	-	-	-	2 000

його у фізкультурно-оздоровчий комплекс											
Покращення матеріальної бази спортивних закладів громади	631	635	635	650	650	650	700	700	700	750	6 701
ВСЬОГО:	267 1	389 5	452 5	4770	4800	4820	5200	5230	6250	6320	48 481

Таблиця 13

Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість , тис.грн
Забезпечення послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення	35	35	35	35	35	50	50	50	50	50	425
Забезпечення санаторним оздоровленням деяких пільгових категорій громадян	100	110	116	122	134	148	163	179	196	200	1 468
Проведення роботи щодо популяризації сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування	-	2	2	2	3	3	3	4	4	4	27
Матеріальна підтримка учасників АТО/ООС та поліпшення стану життєзабезпечення ветеранів війни	15	16	18	20	22	24	26	28	30	32	231
Проведення інформаційно-просвітницької роботи серед населення з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків,	-	2	2	2	3	3	3	4	4	4	27

подолання гендерних стереотипів, попередження домашнього насильства, протидії торгівлі людьми та гендерної дискримінації та формування позитивного іміджу сім'ї											
Підтримка розвитку фестивального та конкурсного руху в громаді, запровадження щорічних фестивалів	70	77	85	93	102	113	124	136	150	165	1 115
Підтримка творчих особистостей громади та їх ініціатив, спрямованих на розвиток культури та мистецтва	2	6	7	7	8	9	10	11	12	13	85
Створення умов для збереження в громаді самобутності народної культури, звичаїв, традицій, обрядів, у тому числі національних меншин	2	6	7	7	8	9	10	11	12	13	85
ВСЬОГО:	224	254	272	288	315	359	389	423	458	481	3 463

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій"

Таблиця 14

Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість , тис.грн
Підтримка програми «Шкільний автобус»	-	150 0	800	800	800	800	800	800	800	800	7 900
Підвищення кваліфікації	-	2	2	2	3	3	3	4	4	4	27

посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад											
Запровадження нових підходів до діяльності центрів надання адміністративних послуг	-	500	500	500	500	500	-	-	-	-	2 500
Запровадження системи «Електронна черга»	-	-	50	50	-	-	-	-	-	-	100
Проведення спільних інформаційно-навчальних заходів для мешканців територіальних громад та представників влади	-	10	10	10	10	10	10	10	10	10	90
Підвищення рівня сприйняття та залученості мешканців громади до розвитку територіальних громад	-	5	5	5	5	5	10	10	10	10	65
Запровадження конкурсу "Кращий лідер громади"	-	10	10	10	10	10	15	15	15	15	110
Проведення інформаційних зустрічей, тренінгів для голів громад і депутатів	-	5	5	5	5	5	10	10	10	10	65
Розроблення містобудівної документації місцевого рівня (генеральних планів, планів зонування територій населених пунктів, детальних планів територій в межах населених пунктів)	50	300	330	360	400	440	480	530	580	600	4 070
Надання інформаційно-консультативної допомоги,	-	2	2	4	4	5	5	6	6	10	44

проведення нарад, семінарів тощо із розробки містобудівної документації											
Розроблення документів, що спрямовуються на виконання робіт з розвитку земельних відносин та охорони земель	50	100	150	150	200	200	200	250	250	250	1 800
Створення умов для підготовки та реалізації інвестиційних проєктів у сфері ІТ-технологій	-	-	10	10	10	15	15	15	20	20	115
Застосування сучасних ГІС – технологій, дистанційного космічного зондування землі для моніторингу фактичного використання земель в межах всієї територій та/або в межах певного району, об'єднаної територіальної громади	-	100	100	100	100	200	200	200	200	200	1 400
ВСЬОГО:	100	253 4	197 4	2006	2047	2193	1748	1850	1905	1929	18 286

Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість , тис.грн
Підтримка розвитку альтернативної (відновлюваної) енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів	-	-	-	-	50	55	61	67	74	81	388
Будівництво фотоелектричних сонячних електростанцій	-	-	-	-	250	275	303	333	366	403	1 930
Сприяння створенню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції та модернізації існуючих	-	50	55	61	67	74	81	89	98	108	683
Адаптація сільгоспвиробників до міжнародних стандартів якості та безпеки харчових продуктів	-	-	-	-	10	11	12	13	14	15	75
Створення сімейних ферм, асоціацій виробників однотипних видів продукції	-	-	-	20	22	24	26	28	30	32	182
Створення електронних торгових площадок з реалізації продукції і забезпечення доступу широкого кола виробників та споживачів до поширюваної ними інформації	-	-	-	-	40	40	50	50	50	50	280

Стимулювання зайнятості населення в сільській місцевості	-	10	10	10	15	15	15	20	20	20	135
Розвиток інфраструктури сільських територій	-	50	50	100	100	100	200	200	200	200	1 200
ВСЬОГО:	-	110	115	191	554	594	748	800	852	909	4 873

Таблиця 16

Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість , тис.грн
Проведення реконструкції, капітального та поточного ремонту доріг комунальної власності	600	660	730	800	885	970	1000	1100	1200	1300	9 245
Облаштування туристичних об'єктів та прилеглих до них територій під'їздами, зупинками, санітарними зонами, у тому числі інклюзивно орієнтованих	100	110	120	130	140	150	160	170	180	190	1 450
Проведення ознайомлювальних рекламно-інформаційних турів з відвідуванням основних туристичних атракцій	-	10	10	10	10	15	15	15	15	15	115
Проведення тематичних фестивалів	-	40	45	50	55	60	65	70	75	80	540
Здійснення комплексу заходів з туристичного брендингу у громаді	10	30	40	40	50	50	50	50	50	50	420
Розширення мобільного та фіксованого	5	5	5	10	10	10	15	15	15	20	110

широкосмугового доступу до Інтернету у сільській місцевості											
Проведення робіт з реконструкції і модернізації систем водопостачання та водовідведення, реалізація державної програми «Питна вода»	440	480	530	580	600	620	640	660	680	700	5 930
Модернізація мережі закладів сфери культури	-	100	100	100	200	200	200	300	300	300	1 800
Забезпечення розвитку закладів культури та сприяння широкому доступу до них сільських жителів	-	100	100	100	200	200	200	300	300	300	1 800
Розвиток житлово-комунальної інфраструктури (житлове будівництво, будівництво (реконструкція) інженерної інфраструктури)	-	-	100	110	120	130	140	150	160	170	1 080
Забезпечення на належному рівні життєдіяльності соціально вразливих верств населення, у першу чергу – осіб із обмеженими фізичними можливостями	-	10	11	12	13	14	15	16	17	18	126
Забезпечення молодих спеціалістів закладів охорони здоров'я, освіти, культури належним соціальним захистом та житлом	540	600	600	650	650	700	700	750	750	750	6 690
Забезпечення готовності до виконання завдань за призначенням існуючих місцевих	3	5	6	7	8	9	10	12	14	16	90

пожежно-рятувальних підрозділів											
Виконання капітальних протипожежних заходів в об'єктах соціальної сфери громади (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту), у тому числі, обладнання системами протипожежного захисту, монтаж пристроїв блискавкозахисту та вогнезахисне обробляння дерев'яних конструкцій	300	300	300	350	350	350	350	400	400	400	3 500
Визначення, облаштування місць відпочинку населення біля водойм та приведення їх у безпечний стан відповідно до вимог законодавства, заходи з організації рятування на водах	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	145
Створення запасу будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	50	50	50	50	50	55	55	55	55	55	525

Створення, використання, утримання та реконструкція фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	-	20	20	20	25	25	25	30	30	30	225
ВСЬОГО:	2058	2531	2779	3032	3380	3573	3656	4110	4259	4413	33 791

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"

Таблиця 17

Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Збереження лісистості громади	-	10	12	14	16	16	16	18	18	18	138
Створення «Зеленого патруля»	-	-	-	-	200	200	200	300	300	300	1 500
Сприяння захисту флори та фауни, особливо тих, що віднесені до «Червоної Книги України»	-	2	2	2	2	5	5	5	5	5	33
Проведення акцій на постійній основі «Зелена громада» (суботники, висадка дерев, прибирання)	10	20	20	20	20	30	30	30	40	40	260
ВСЬОГО:	10	32	34	36	238	251	251	353	363	363	1 931

Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля" буде забезпечена шляхом виконання таких заходів/проектів:

Назва проекту/заходу	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Вартість, тис.грн
Розвиток закладів позашкільної освіти та творчих об'єднань учнівської молоді еколого-натуралістичного спрямування	5	5	6	6	7	7	8	8	9	9	70
Проведення організаційно-масової роботи щодо участі школярів та учнівської молоді громади у Всеукраїнських та обласних еколого-натуралістичних масових заходах	5	5	6	6	7	7	8	8	9	9	70
Впровадження системи моніторингу довкілля	-	2	2	3	3	4	4	5	5	6	34
Впровадження новітніх технологій і обладнання зі збирання, сортування, транспортування і утилізації ТПВ	-	-	-	50	55	55	60	60	65	65	410
Облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання відходів	-	-	-	30	30	50	50	50	50	50	310
Програма «Подвірний збір сміття».	-	10	20	20	20	30	30	30	40	50	250
Проведення паспортизації водних об'єктів	-	-	-	-	-	50	55	60	65	70	300
Екологічне оздоровлення річок та відновлення їх природних русел	-	-	-	-	-	100	100	100	100	100	500

Розробка та фінансування програми для зариблення водойм	-	-	20	-	25	-	30	-	35	-	110
Відновлення стану та функцій еродованих і порушених земель, запобігання заростанню бур'янами, чагарниками і дрібноліссям сільськогосподарських угідь	-	5	5	6	6	7	7	8	8	8	60
ВСЬОГО:	10	27	59	121	153	310	352	329	386	367	2 114

*Додаток №1
до стратегії розвитку
Новоархангельської
територіальної громади на
2021-2030 роки*

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

сmt НОВОАРХАНГЕЛЬСЬК

2021рік

Зміст

<u>1.Характеристика ТГ</u>	4
<u>1.1. Коротка характеристика ТГ</u>	4
<u>1.2. Історична довідка</u>	7
<u>1.3. Інформація про орган місцевого самоврядування</u>	10
<u>1.4 Відомості про депутатів ради</u>	12
<u>1.5. Інформація про об'єднання громадян і засоби масової інформації</u>	13
<u>1.6.Коротка характеристика Кіровоградської області</u>	15
<u>2.Земельні та природні ресурси</u>	42
<u>2.1. Земельні ресурси і територія ТГ</u>	42
<u>2.2. Містобудівні документи</u>	43
<u>2.3. Природні ресурси</u>	43
<u>2.4. Кліматичні умови</u>	45
<u>2.5 Природно-заповідний фонд</u>	46
<u>2.6 Флора і фауна</u>	46
<u>3.Населення і трудові ресурси</u>	47
<u>3.1. Чисельність населення і демографічна ситуація</u>	47
<u>4.СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА</u>	52
<u>4.1 МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ</u>	52
<u>4.2 Мережа закладів охорони здоров'я</u>	56
<u>4.3. Заклади культури</u>	59

Перелік таблиць

<u>Таблиця 1 Структура штатів апарату Новоархангельської селищної ради та її виконавчих органів на 01 січня 2021 року</u>	11
<u>Таблиця 2 Відомості про депутатів ради</u>	12
<u>Таблиця 3. Об'єднання громадян</u>	13
<u>Таблиця 4. Засоби масової інформації засновані у районі</u>	14
<u>Таблиця 5. Показники розвитку професійно-технічної освіти</u>	30
<u>Таблиця 6. Вища освіта</u>	31
<u>Таблиця 7. Дані про стан ліквідації в області несанкціонованих сміттєзвалищ</u>	41
<u>Таблиця 8. Відомості про загальну характеристику земельного фонду</u>	43
<u>Таблиця 9. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)</u>	46
<u>Таблиця 10. Чисельність населення ТГ станом на 01 січня 2021 року</u>	47
<u>Таблиця 11. Демографічна ситуація</u>	48
<u>Таблиця 12. Питома вага укрупнених вікових груп наявного населення за даними перепису р. (%)</u>	49
<u>Таблиця 13. Інформація щодо Центру надання адміністративних послуг</u>	52

<u>Таблиця 14. Показники діяльності закладів дошкільної освіти Новоархангельської селищної ради (станом на червень 2021 року)</u>	53
<u>Таблиця 15. Показники діяльності закладів загальної середньої освіти</u>	54
<u>Таблиця 16. Перелік закладів загальної середньої освіти згідно мережі</u>	55
<u>Таблиця 17. Відомості про охорону здоров'я та соціальні заклади</u>	57
<u>Таблиця 18. Відомості про заклади культури</u>	61
<u>Таблиця 19. Об'єкти туристичної привабливості</u>	61

1.Характеристика ТГ

1.1. Коротка характеристика ТГ

Статус: адміністративний центр територіальної громади

Загальна площа, кв. км:492,9

Кількість мешканців, осіб13006

Працездатне населення, осіб..... 7164

Щільність населення (осіб на 1 кв. км): 19,5

Новоархангельська селищна територіальна громада (далі ТГ) утворена шляхом об'єднання 7 сільських та 1 селищної рад, а саме: Новоархангельської селищної ради (сmt Новоархангельськ) (села Синюха, Солдатське, Журівка, Комишево, Лозуватка), Ганнівської сільської ради (села Ганнівка, Новопетрівка, Кагарлик), Кам'янецької сільської ради (село Кам'янече), Мар'янівської сільської ради (села Диковичеве, Мар'янівка, Сабове, Червінка), Свердликівської сільської ради (село Свердликове), Скалівської сільської ради (села Скалева, Голубенка), Скалівсько-Хутірської сільської ради (села Скалівські Хутори, Кринички), Торговицької сільської ради (села Торговиця, Левківка).

Адміністративний центр ТГ - сmt Новоархангельськ. Кількість населених пунктів, що увійшли до складу об'єднаної територіальної громади 21. Керує громадою селищний голова, який обирається безпосередньо громадою на основі прямого виборчого права. Селищний голова одночасно очолює селищну раду та її виконавчий комітет. Вибори селищного голови та депутатів селищної ради територіальної громади відбулися 25 жовтня 2020 року.

Чисельність населення ТГ станом на 01 січня 2021 року склало -13006 осіб.

У тому числі дітей: дошкільного віку - 698, шкільного віку – 1424. На 01.01.2021 року народилось 89 осіб, померло 271 особа (природний приріст негативний та становить -182) Щільність населення на 1 кв. км. складає 19,5 осіб. Площа території громади - 492,9 кв. км.

смт Новоархангельськ - селище міського типу розташоване на лівобережжі річки Синюхи, за 120 км від обласного центру м. Кропивницький та за 40 км від залізничної станції Тальне, що в Черкаській області. В смт Новоархангельську досить добре розвинена автотранспортна інфраструктура, проте повітряне та водне сполучення відсутнє. Селище розташоване поблизу автошляху Львів-Кіровоград-Знам'янка і має автобусний зв'язок з містами: Кропивницький-120 км., Київ-255 км., Дніпропетровськ-384 км., Запоріжжя-448 км., Одеса-309 км., Миколаїв-299 км., Вінниця-205 км., Хмельницький-332км.,Черкаси-152 км.

Клімат ТГ помірно континентальний з довгим жарким літом і м'якою короткою малосніжною зимою. Середньомісячна температура повітря у січні -5,5 °С, у липні +20 °С. Річна кількість опадів становить 485 мм. Найбільша кількість вологи випадає влітку. Найбільша товщина снігового покриву (8-10 см) спостерігається в січні-лютому.

Основною тектонічною структурою, у межах якої розташована територіальна громада, є Український кристалічний щит, що являє собою виходи до поверхні фундаменту Східноєвропейської платформи. Він утворений давніми кристалічними породами магматичного походження (гранітами, лабрадоритами, гнейсами, габро). Щит перекритий плащем осадових порід кайнозойської ери (вапняки, піски, глини). Виходи на поверхню кристалічних порід зустрічаються на берегах річок Синюхи, Великої Висі. Головне природне багатство ТГ — родючі чорноземи. Є запаси глини, піску і граніту.

Загальний обсяг доходів місцевого бюджету громади без урахування базової/реверсної дотації та різних субвенцій з державного бюджету 83015865,00 грн. Кількість закладів, що утримуються за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування - 66, у тому числі – відділ освіти, молоді та спорту -1; 3 опорних заклади освіти; 7філій: 1- загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступеня, 4- загальноосвітніх навчальних закладів І-ІІ ступеня, 2- навчально - виховних комплексу "заклад загальної середньої освіти І-ІІ ст.- заклад дошкільної освіти; 2- опорні заклади дошкільної освіти, 6 територіально відокремлених структурних

підрозділів дошкільної освіти; закладів позашкільної освіти - 3; відділ соціального захисту населення -1; служба у справах дітей – 1; відділ культури, туризму та культурної спадщини-1; закладів культури – 27. Мережа закладів культури представлена - будинки культури, клуби – 14, бібліотеки – 11, 1- музей та 1- школа естетичного виховання; відділ ЦНАП -1; фінансовий відділ -1; старостинські округи-7. Мережа закладів охорони здоров'я представлена - амбулаторій -3, поліклінік – 1, Комунальне некомерційне підприємство «Новоархангельська багатопрофільна лікарня» Новоархангельської селищної ради – 1, Комунальне некомерційне підприємство Новоархангельської селищної ради «Центр первинної медико-санітарної допомоги» - 1. В ТГ діє Новоархангельська підстанція Комунального некомерційного підприємства «Центр екстренної медичної допомоги, та медицини катастроф у Кіровоградській області Кіровоградської обласної ради». Серед державних органів, установ, що здійснюють повноваження на території ТГ присутні: правоохоронні органи; Новоархангельський відділ державної реєстрації актів цивільного стану; органи пенсійного фонду України; Новоархангельський відділ державної соціальної допомоги, компенсацій житлових субсидій та пілґ управління соціального захисту населення; Новоархангельська районна філія Кіровоградського обласного центру зайнятості; Новоархангельське управління Головного управління держпродспоживслужби в Кіровоградській області; Новоархангельське відділення державної установи «Кіровоградський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України»; 31 державна пожежно рятувальна частина 3-го державного пожежно рятувального загону Головного управління ДСНС України у Кіровоградській області; управління державної казначейської служби України, професійно-технічне училище №30 с.Торговиця, Новоархангельський районний суд, **Укртелеком**, **Укрпошта**, Новоархангельський відділ державної виконавчої служби у Голованівському районі, Новоархангельська районна державна нотаріальна контора, Новоархангельський районний сектор філії державної установи «Центр пробації у Кіровоградській області» В громаді працюють сільгосппідприємства та фермерські господарства.

1.2. Історична довідка

Населення Новоархангельська налічує 6095 чоловік, переважна більшість якого є українці. Представники інших національностей складають менше одного відсотка загальної чисельності.

Історія селища Новоархангельськ сягає своїм корінням в глибину віків. В кам'яну добу тут містилася стоянка первісних людей (пізній палеоліт, 30 – 10 тис. до н.е.). У період середньовіччя (XIV – XV ст.) на місці приміщення сучасної районної газети "Колос" знаходились майстерні ковалів. Під час їх дослідження було виявлено інструменти ковалів, вироби та напівфабрикати. Наразі ці знахідки містяться у фондах Кіровоградського обласного краєзнавчого музею.

У першій половині XIV століття на території селища Новоархангельськ та села Торговиця містилося золотоординське місто, яке було ставкою монголо-татарського намісника. На сьогоднішній момент археологами досліджено середньовічну баню-хам-мам, гончарні майстерні та кладовище давнього поселення. Ймовірною назвою цього міста було Ябу-город.

В 1362 році в околицях вищезгаданого поселення відбулася славетна битва на Синіх Водах (середньовічна назва річки Синюха), в результаті якої землі Центральної та Північної України були визволені від монгольського панування.

Подальша історія території пов'язана з героїчною добою козаків. На території сучасного Новоархангельська у XVIII столітті містився козацький хутір під назвою Синюхін Брід.

Після російсько-турецької війни 1735-1739 років на кордоні з Річчю Посполитою почалося будівництво укріплень, одне з яких отримало назву Архангелгородок. Під керівництвом полковника Миргородського козачого полку Капніста розпочалося спорудження шанця та поселення на лівому березі річки Синюха, навпроти польського містечка Торговиця.

Для заселення даного поселення було укладено договір з польським графом Потоцьким щодо переселення 20 українських сімей з території Поділля. Під керівництвом осадного козака Давида Звенигородського в 1742 році почалося заселення нового містечка. Цей рік став датою заснування селища.

Козаки Миргородського полку під керівництвом полковника Капніста за проектом інженера де Боскота збудували військове укріплення. Місце для нього вибрали в гирлі лівої притоки Синюхи. Укріплення мало форму неправильного п'ятикутника. В кожному кутку були земляні бастіони. Тут розміщувалися землянки, козачі курені, двори, драгунські стайні та інші будівлі. Основними жителями Архангельського городка були козаки, а також селяни-втікачі.

1752 року Архангельський містечко під назвою Архангелгорода ввійшов до складу поселень Нової Сербії.. Тут у 1752-54 й 1759-61 роках була 7 рота Новосербського Гусарського полку (кінного). У 1754-59 й 1761—64 входила до складу Новослобідського козацького полку.

У березні 1764 року поселення дістало назву Новоархангельськ. Тут було розміщено штаб сьомої роти новоутвореного Чорного гусарського полку. Жителі його, крім військової служби, займались хліборобством, бджільництвом, рибальством. З того часу тут дозволено записувати в торговельні й ремісницькі цехи старообрядців, розкольників, євреїв-переселенців із Польщі та Молдови.

Станом на 1772 рік, в Архангельському шанці існувала дерев'яна однопрестольна церква Архангела Михаїла, священиком якої з 1763 року був Федір Садоцький. Церква підпорядковувалась Новомиргородському духовному Правлінню. Під дзвіницею Архангельської церкви знаходилась дерев'яна однопрестольна церква Святої Варвари.

Експедиція академіка Гільденштедта, яка за дорученням царського уряду проводила опис українських земель в 1774 року відзначала Новоархангельськ, як значний торгівельний центр, де тоді налічувалось 300 дворів купців і ремісників.

З 1784 року Новоархангельськ увійшов до Новомиргородського повіту, а в 1807 році став волосним центром Ольвіопольського повіту Херсонської губернії.

1821 року Новоархангельськ стає військовим поселенням, де розміщується штаб 2-го українського Уланського полку, пізніше— VI округу Новоросійського військового поселення. Жителі одночасно служили в армії і обробляли землю.

Станом на 1886 рік у селі, центрі Новоархангельської волості Єлизаветградського повіту Херсонської губернії мешкало 2512 осіб, налічувалось 696 дворів господарств, існували православна церква, школа, 19 лавок та 2 винних погреба, відбувались базари через 2 тижні по неділі.

За час революції 1917 року та Громадянської війни селища не один раз переходило з рук в руки. Після встановлення радянської влади, весною 1920 року містечко перейшло у склад Первомайського повіту. 1921 року було утворено Новоархангельський район. Селище стало районним центром.

1927 року на річці Синюха було побудовано невеличку електростанцію. Перша сільськогосподарська артіль з'явилася в Новоархангельську в 1929 році. У 1931 році було створено першу машинно-тракторну станцію, що обслуговувала 44 колгоспи, і мала 50 тракторів, 12 молотарок, 7 двигунів, 10 автомашин і ремонтну майстерню.

30 липня 1941 року Новоархангельськ окупований німецькими військами. У перших числах серпня 1941 року в Новоархангельську точилися запеклі вуличні бої між оточеними радянськими (6-та і 12-та армії) та німецькими військами. Селище неодноразово переходило з рук в руки.

На території селища діяв партизанський загін ім. Чапаєва, під керівництвом Ю.Фрединського.

14 березня 1944 року Новоархангельськ звільнено військами 110-ї гвардійської стрілецької дивізії (командир дивізії полковник Соболев).

Після визволення Новоархангельська розпочалась розбудова та становлення зруйнованого господарства.

Одразу ж після визволення почали працювати колгоспи ім. Леніна, ім. Сталіна, "Нове життя" та "8 Березня", відновила свою роботу машинно-тракторна станція.

В 1945 році відбудовано на річці Синюсі гідроелектростанцію потужністю 75 квт. Протягом 1944-1945 років відновили роботу районна лікарня, дитяча консультація, райсанепідемстанція, дитячі ясла, школи, кінотеатр і бібліотека.

В 1950 році шляхом злиття артільей та колективних господарств утворились два колгоспи.

З 1957 року одержало статус селища міського типу.

1.3. Інформація про орган місцевого самоврядування

Вибори селищного голови та депутатів селищної ради територіальної громади відбулися 25 жовтня 2020 року.

Таблиця 1 Структура штатів апарату Новоархангельської селищної ради та її виконавчих органів на 01 січня 2021 року

Назва структурного підрозділу	Кількість працюючих, осіб
1. Керівництво ради та виконавчого комітету	12
2. Відділ економіки та інвестицій	4
3. Відділ ЦНАП	7
4. Відділ з питань земельних ресурсів	6
5. Юридичний відділ	4
6. Відділ освіти, молоді та спорту	3
7. Відділ культури, туризму та культурної спадщини	3
8. Відділ соціального захисту населення	4
9. Служба у справах дітей	4
10. Відділ бухгалтерського обліку	5
11. Відділ регіонального розвитку, містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства	3
12. Відділ кадрової роботи	4
13. Трудовий архів	2
14. Системний програміст	1
15. Оператор комп'ютерного набору	1
16. Інспектор праці	1
17. Діловод (при старостах)	7
18. Діловод	1
19. Секретар керівника	1
20. Діловод, документознавець	1
21. Водій	1
22. Прибиральник службового приміщення	1

22.Підсобний робітник	1
23.Кочегар	2
24.Фінансовий відділ	6
Усього	85

1.4 Відомості про депутатів ради

Вибори депутатів селищної ради територіальної громади відбулися 25 жовтня 2020 року.

Таблиця 2 Відомості про депутатів ради

Кількість депутатських мандатів, усього	26
Обрано депутатів	26
з них:	-
Жінки	9
Самовисунення	-
Висунуті політичними партіями	26
з них:	-
Політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	7
Політична Партія «Голос»	3
Політична партія «Європейська солідарність»	3
Політична партія «За майбутнє»	2
Політична партія «Наш край»	2
Політична партія «Опозиційна платформа-за життя»	3
Політична партія «Радикальна партія Олега Ляшка»	2
Політична партія «Слуга народу»	4
За освітою:	-
Вища	26
Незакінчена вища	-
Середня-технічна	-
Середня-спеціальна	-
Середня	-

За віком:	-
До 35 років	7
Від 35 до 60 років	16
Старше 60 років	3
За родом діяльності:	-
Працівники промисловості, будівництва, транспорту, зв'язку	-
Працівники агропромислового комплексу	7
Працівники житлово-комунального господарства	-
Працівники охорони здоров'я	4
Працівники освіти, культури	2
Працівники місцевих держадміністрацій	1
Пенсіонери	1
Особи, що не працюють	4
Інші	7

1.5. Інформація про об'єднання громадян і засоби масової інформації

На території Новоархангельської територіальної громади діють об'єднання громадян та засоби масової інформації.

Таблиця 3. Об'єднання громадян

№ п/п	Код ЄДРПОУ	Назва	Адреса	Дата реєстрації
1	33374436	ГО Бджолярів-аматорів «БДЖОЛЯР НОВОАРХАНГЕЛЬЩИНИ»	сmt. Новоархангельськ вул. Пушкіна буд. 44	14.04.2005
2	34336742	ГО «АСОЦІАЦІЯ ПІДПРИЄМЦІВ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ»	сmt. Новоархангельськ вул. Леніна буд. 49	15.07.1998
3	36706874	МГО «Новий формат»	с.Журівка вул.Радянська буд.30	22.09.2009
4	37583385	НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ МИСЛИВЦІВ ТА РИБАЛОК КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ УТМР	сmt. Новоархангельськ вул. Європейська буд. 21	04.11.1996
5	40090388	ГО «СПІЛКА УЧАСНИКІВ АТО НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ	с. Торговиця вул. Далека буд. 19	29.10.2015
6	40670341	ГО «СОЦІАЛЬНИЙ СТАНДАРТ»	с. Торговиця вул. Івана Сірка буд. 75 кв.2	19.07.2016

7	39947812	ГО «НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ФЕДЕРАЦІЯ ФУТБОЛУ»	сmt. Новоархангельськ вул. Набережна буд. 32	12.08.2015
8	23681126	НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ	сmt. Новоархангельськ вул. Пушкіна буд. 44	20.04.1994
9	38147288	НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОВАРИСТВА СПРИЯННЯ ОБОРОНІ УКРАЇНИ»	сmt. Новоархангельськ вул. Кірова буд. 32	26.02.2012
10	02654562	НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОГО ТОВАРИСТВА «КОЛОС»	сmt. Новоархангельськ вул. Набережна буд. 32	20.02.1997
11	30078013	НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКА РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ»	сmt. Новоархангельськ вул. Слави буд. 21	03.09.1998

Таблиця 4. Засоби масової інформації засновані у районі

№	Назва засобу масової інформації	Засновники	Мова	Періодичність, дні виходу	Час виходу	Джерела фінансування	Кількість передплатників
1	ПП Новоархангельська районна редакція газети «Колос»	Трудовий колектив	Українське видання	щотижневик, четвер	час видачі з друку четвер 13.00	Самоокупність, реклама на діяльність	1970

1.6.Коротка характеристика Кіровоградської області

Географічне розташування та транспортна доступність

Мал. 1. Розташування Кіровоградської області

Кіровоградська область розташована в центральній частині України між р.Дніпро і р.Південний Буг і займає площу 24,6 тис кв. км (4,1% території України, 13-е місце серед областей).

На півночі Кіровоградська область межує з Черкаською областю, на північному сході – з Полтавською, на сході й південному сході – з Дніпропетровською, на півдні – з Миколаївською, на південному заході – з Одеською, на заході – з Вінницькою областями.

На відстані понад 100 км від обласного центру (м.Кропивницький) знаходиться 13 районів області і проживає 362,2 тис. населення.

Відстань від м.Кропивницького:

до столиці, м.Києва залізницею – 392 км, автошляхом – 300 км;

до столиць країн Європи:

м.Кишинів ~ 326 км, м.Лондон ~ 2704 км

м.Варшава ~ 1083 км м.Будапешт ~ 1267 км

м.Бухарест ~ 770 км м.Відень ~ 1493 км,

м.Рим ~ 2505 км м.Братислава ~ 1481 км,

м.Вільнюс ~ 1084 км м.Прага ~ 1564 км.

Кіровоградську область перетинають автомобільні дороги міжнародного і національного значення:

міжнародний Критський транспортний коридор № 9 Гельсінкі: Виборг – Санкт-Петербург–Псков – Москва – Калінінград – Київ – Любашівка/Роздільна – Кишинів – Бухарест – Димитровград-Александруполіс;

автодороги міжнародного значення (М-04 Знам'янка-Луганськ-Ізварине, М-05 Київ-Одеса, М-12 Стрий – Тернопіль – Кропивницький – Знам'янка, М-13 Кропивницький – Платонове, М-22 Полтава – Олександрія);

автодороги національного значення (Н-01 Київ – Знам'янка, Н-08 Бориспіль – Дніпро – Запоріжжя – Маріуполь, Н-14 Олександрівка – Кропивницький – Миколаїв, Н-23 Кропивницький – Кривий Ріг – Запоріжжя, Н-24 Благовіщенське – Миколаїв).

Мал. 2. Мережа автомобільних доріг

Траси міжнародних автодоріг співпадають з трасами міжнародних європейських магістралей:

М-12 Стрий –Тернопіль-Кропивницький – із Є-50 Брест-Рені-Париж-Прага-Брно-ВишнеНімецьке-Ужгород-Мукачеве-Стрий-Тернопіль-Хмельницький-Вінниця-Умань-Кропивницький-Дніпро-Донецьк-Ростов-на-Дону-Армавір-Мінеральні води- Махачкала;

М-13 Кропивницький-Платонове та М-12 Полтава-Олександрія – із Е-577 Полтава-Кропивницький-Кишинів-Галац-Слободія.

По території області проходять національні автомобільні дороги: Н-08 Бориспіль-Запоріжжя, Н-01 Київ-Знам'янка, Н-23 Кропивницький – Запоріжжя виконують транспортні зв'язки із столицею України, з обласними центрами областей-сусідів Кіровоградської області, забезпечують внутрішньо-обласні перевезення.

По території Кіровоградської області проходять:

автодороги регіонального значення (Р-10 Канів – Чигирин – Кременчук та Р-71 Одеса – Іванівка – Ананіїв – Піщана – Хашувате – Колодисте – Рижавка;

автодороги територіального значення (27 доріг).

Щільність автомобільних доріг із твердим покриттям в області становить 257 км/тис.кв.км, що є в 1,1 раза меншою від середньої в Україні (275 км/тис.кв.км).

Адміністративно-територіальний устрій області

Область поділяється на 21 район, 4 міста обласного значення, 24 об'єднані територіальні громади.

В області налічується 1030 населених пунктів, з них – 12 міст, 27 селищ міського типу та 991 сільський населений пункт.

У складі районів та міст обласного значення: 21 районна рада, 4 міські ради міст обласного значення, 8 міських рад міст районного значення, з яких 3 є центрами об'єднаних територіальних громад, 27 селищних рад, 336 сільських рад.

Відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" протягом 2015-2019 років утворено 24 ОТГ в 11 районах області, з яких юридично діє 21 ОТГ.

Клімат і природні ресурси

Клімат області помірно-континентальний. Зима м'яка, з частими відлигами, а літо спекотне. У другій половині літа на території області часто встановлюється антициклонний тип погоди з високими температурами повітря до + 38 0С та тривалими посухами.

Середня тривалість сонячного саява за рік становить 2198 год., найдовша – у червні (в середньому 348 год), найменша – у грудні (в середньому 15 год).

Опади випадають найчастіше влітку і восени у вигляді дощів. За теплий період (червень-жовтень) випадає в середньому 280-335 мм, за холодний (листопад-березень) – 125-140 мм. У той же час у степовій зоні мають місце бездощові періоди тривалістю 30-40 днів.

Клімату Кіровоградщини властиві і небезпечні явища погоди – такі, як сильні зливи, град, ожеледь, пилові бурі тощо. Нерідким явищем у степовій зоні є пилові або чорні бурі та суховії до 25-30 м/с, характерні для осінньо-літнього періоду, які завдають великих збитків господарству зменшенням або повною загибеллю врожаю.

Водні ресурси

На території області налічується 1599 водотоків загальною довжиною 7233,6 км, з них:

дві великі річки – Південний Буг і Дніпро та 8 середніх річок довжиною 784,5 км: Синюха, Велика Вись, Чорний Ташлик, Ятрань, Інгул, Тясмин, Інгулець, Висунь;

1589 малих річок довжиною 6318,4 км.

Майже 74% водотоків частково або повністю пересихають.

Більша частина області (65%) розміщена в межах басейну річки Південний Буг, інша (35%) – в басейні річки Дніпро.

Відрізок Дніпра, що протікає по території Кіровоградської області, перетворений на "штучні моря" – Кременчуцьке та Кам'янське водосховища. Загальна протяжність берегової лінії Кременчуцького водосховища в межах

області складає – 100 км, з яких 35 км – абразійні береги, Кам'янського – 39,1 км, з яких – 9,8 км береги, що розмиваються.

Довжина р.Дніпро в межах області (по фарватеру) становить 68 км. Найбільші притоки – Інгулець, Тясмин.

Питні та технічні підземні води в Кіровоградській області для господарсько-питного і виробничо-технічного водопостачання розвідані на 38 ділянках, з яких експлуатуються 11. Сумарна кількість затверджених (балансових) запасів питних та технічних вод складає 225,7 тис.куб.м/добу.

Підземні мінеральні води області відносяться до типу радонових і використовуються для зовнішнього застосування у лікувальних цілях, розвідані на двох ділянках, кількість запасів складає 483 куб.м/добу. Петрівську ділянку експлуатує комунальне підприємство "Знам'янська обласна бальнеологічна лікарня", Олександрійське родовище не використовується.

13 районів області для питного водопостачання використовують підземні води, 8 районів користуються змішаним водопостачанням. Населення 6 міст забезпечується водою виключно із підземних джерел, 3 міста використовують поверхневі води, змішане водопостачання застосовується в трьох містах області.

Мінерально-сировинні ресурси

Кіровоградська область належить до одного з найбільш насичених мінеральними ресурсами регіонів України. На її території виявлено 32 види і налічується майже 300 родовищ різноманітних корисних копалин.

Надра області характеризуються наявністю ряду унікальних складових, перед усім для розвитку енергетики (уранові руди, буре вугілля, горючі сланці), чорної металургії (залізо, хром, нікель, кобальт), нерудних корисних копалин (каолін, трепел, графіт), декоративно-облицювальних і будівельних матеріалів.

Земельні ресурси

Земельний фонд Кіровоградської області складає 2458,8 тис.га (4,1% від території України), з них 2031,6 тис.га, або 82,6% займають сільськогосподарські угіддя.

У структурі сільськогосподарських угідь рілля становить 1764,5 тис.га (71,8%), багаторічні насадження – 25,4 тис.га (1%), пасовища та сіножаті – 242,4 тис.га (9,9%).

Землі населених пунктів становлять 227,9 тис.га, в тому числі 31,2 тис.га – землі 12 міст обласного та районного значення, 20,1 тис.га – землі 27 селищ та 176,6 тис.га – землі 991 сільського населеного пункту.

Лісові ресурси

Лісові ресурси Кіровоградщини представлені 189,0 тис.га земель, з яких безпосередньо вкрито лісовою рослинністю 7,4% (в Україні – 15,9%).

Лісова рослинність представлена переважно широколистяними лісами. Фрагменти сосново-дубових лісів трапляються на борових терасах річок Дніпра і Тясмину. Переважають твердолистяні породи (дуб, ясен) – 93%, хвойні насадження – 7%.

Одним із найбільших лісових масивів є Чорний ліс, розташований на правому березі верхів'я р.Інгулець, та Нерубайський ліс.

Розвиток та охорону лісового господарства області забезпечують 8 державних лісогосподарських підприємств та 1 державна установа (ДСДЛЦ "Веселі Боковеньки"). У постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств перебуває 129,2 тис.га земель лісогосподарського призначення, з яких безпосередньо вкрито лісовою рослинністю 110 тис.га.

Населення та демографія

Кіровоградська область є однією з найменш населених областей України з дуже низькою щільністю населення (38,5 осіб на км²).

Чисельність населення області поступово зменшується, особливо в сільській місцевості.

З моменту Всеукраїнського перепису населення (05 грудня 2001 року) до початку 2019 року наявне населення області зменшилося на 185,6 тис.осіб, або на 16,4%, у тому числі міське – на 84,1 тис.осіб (на 12,3%), сільське – на 103,5 тис.осіб (на 22,9%).

За 2014-2018 роки населення області зменшилося (за оцінкою) на 35 тис. осіб, у тому числі в міських поселеннях – на 17,1 тис осіб, в сільській місцевості – на 17,9 тис. осіб. Зменшення чисельності населення обумовлено, в першу чергу, внаслідок його природного скорочення (перевищення кількості смертей над кількістю народжень).

У 2018 році в області:

народилося 7077 немовлят (у 2014 році – 10576 дітей). Рівень народжуваності знизився з 10,7‰ у 2014 році до 7,4‰ у 2018 році, у тому числі у міських поселеннях – з 10,4‰ до 7,4‰, у сільській місцевості – з 11,4‰ до 7,6‰. Природне скорочення населення – склало 8407 осіб, або 8,8 особи на 1000 наявного населення (в Україні – 5,9 осіб);

Природне скорочення населення – склало 8407 осіб, або 8,8 особи на 1000 наявного населення (в Україні – 5,9 осіб);

zareestrovano 15484 померлі особи (у 2014 році – 16716 осіб). Рівень смертності знизився з 17 осіб на 1000 жителів наявного населення області у 2014 році до 16,3 особи – у 2018 році.

Чисельність наявного населення області, за оцінкою, на 01 січня 2019 року становила 945,5 тис.осіб, з них міське – 63,2% (597,9 тис. осіб), сільське – 36,8% (347,6 тис. осіб) (2,2% від загальної чисельності населення України).

Населенню області притаманний регресивний тип вікової структури, оскільки частка прабатьків суттєво переважає частку дітей. Питома вага населення на 01 січня 2019 року у віці понад 50 років (39,1%) значно більша, ніж частка осіб у віці 0–14 років (15,2%).

Склад населення області характеризується гендерною диспропорцією. За 2014-2018 роки відбулося поліпшення статевих пропорцій населення. Так, порівняно з даними на початок 2015 року, чисельність чоловіків у розрахунку на 1000 жінок зросла з 850 до 855 осіб на 1 січня 2019 року. Жінки у структурі постійного населення області склали на 01 січня 2019 року – 53,9%.

Позитивним є збільшення середньої очікуваної тривалості життя при народженні (з 2013 року - з 69,85 до 70,5 років), але вона залишилася меншою, ніж у середньому в Україні (71,98 роки).

Для жінок середня очікувана тривалість життя при народженні у 2017 році становила 75,53 року, для чоловіків – 65,36 року.

У результаті міграційних процесів в Кіровоградській області склалося міграційне скорочення, за цим показником область знаходиться на 21 місці в Україні.

Інфраструктура

Транспортна інфраструктура

Протяжність мережі автомобільних доріг загального користування Кіровоградської області з твердим покриттям складає 6,2 тис.км (98%), із них:

державного значення – 2 тис.км доріг загального користування державного значення, у тому числі: міжнародні – 404,8 км, національні – 359,9 км, регіональні – 66,2 км, територіальні – 1222,2 км;

місцевого значення – 4,3 тис.км, з них: обласні – 1,6 тис.км, районні – 2,7 тис.км.

В області налічується 530 мостів для проходження пішоходів та руху автотранспорту загальною довжиною 11,5 тис. п.м.

На території області існує широка автотранспортна маршрутна мережа, яка складає 574 маршрути, у тому числі: міських – 91; приміських – 170; міжміських внутрішньо-обласних – 125; міжміських міжобласних – 184.

Автомобільний транспорт відіграє провідну роль у забезпеченні вантажних (87,3% від загальнообласного обсягу перевезень вантажів) і пасажирських перевезень (70,3%).

Обсяги перевезення пасажирів автомобільним та тролейбусним транспортом зростають: відповідно на 7% та у 2 рази порівняно до середнього за останні 4 роки.

Територію області перетинають залізничні магістралі, які зв'язують найважливіші промислові та сільськогосподарські регіони Півдня з Південним Заходом і Центром України.

Експлуатаційна довжина залізниці загального користування – 892 км, з них – 622 км електрифіковано.

Найважливішими залізничними напрямками є: Київ-Дніпро, Харків-Одеса, Київ-Херсон, Знам'янка-Миколаїв.

Через станцію Кропивницький курсують пасажирські поїзди до Києва, Одеси, Харкова, Дніпра, Львова, Запоріжжя, Костянтинівки, Кривого Рогу.

Приміське сполучення в області: Олександрія – Знам'янка – Помічна, Олександрія – Знам'янка, Тимкове – Кривий Ріг – П'ятихатки, Помічна – Голованівськ, Помічна – Людмилівка, Знам'янка – Колосівка, Знам'янка – П'ятихатки, Помічна – Вознесенськ, Помічна – Долинська, Помічна – Долинська – Знам'янка, Знам'янка – ім.Т.Шевченка, Кривий Ріг – Долинська, Нікополь – Долинська, Кременчук – Знам'янка, ім.Т.Шевченка – Помічна, Знам'янка – Цвіткове.

Енергетична інфраструктура

Виробництво електроенергії

Електропостачання Кіровоградської області здійснюється від теплових електростанцій, гідроелектростанцій, сонячних електростанцій, розташованих на території області.

Централізоване електропостачання Кіровоградської області, а також Дніпропетровської, Запорізької областей здійснює Дніпровська енергосистема (ДнЕС).

Виробництво електричної енергії здійснює основне підприємство галузі Філія "Кременчуцька гідроелектростанція" ПрАТ "Укргідроенерго" – це гідроелектростанція на р.Дніпрі у м. Світловодськ. Вона є третьою сходинкою Дніпровського каскаду 3 гідроелектростанцій на річці Дніпро. Встановлена потужність гідроелектростанції складає 639 МВт. Річне виробництво електроенергії Кременчуцької ГЕС за 2018 рік становить 1407,5 млн. кВт /год.

В області функціонує 9 міні-ГЕС на території Вільшанського, Гайворонського, Голованівського та Новоархангельського районів загальною потужністю 13,6 МВт.

В області розвивається "зелена енергетика". На даний час в області функціонує 39 сонячних електростанцій у 13 районах та 3 містах загальною потужністю майже 130 МВт.

Споживання енергоресурсів

На території Кіровоградської області розподіл електричної енергії здійснює ПрАТ "Кіровоградобленерго", на балансі якого 27,7 тис.км повітряних ліній 0,4-330 кВ, 1,2 тис.км кабельних ліній 0,4-35 кВ, 198 підстанцій 35- 150 кВ, ТП-6-10/0,4 кВ – 6871 шт.

Ліцензія на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії споживачам області з 01 січня 2019 року видана ТОВ "Кіровоградська обласна енергопостачальна компанія".

Основними споживачами електроенергії в області є промислові підприємства (понад 32%) та населення (майже 36% в загальному обсязі у спожитій електроенергії в області у 2018 році).

Обсяг споживання електричної енергії в області протягом останніх п'яти років є практично незмінним (на рівні 1,9 млрд.кВт/год.).

Розподіл природного газу в області здійснює ВАТ "Кіровоградгаз", постачання – ТОВ "Газопостачальна Компанія "Нафтогаз України".

У Кіровоградській області газифіковано природним газом 7 міст, 19 селищ міського типу, 220 сіл із 889 (25%). Природний газ використовують понад 249 тис. споживачів (населення) області.

Соціальна інфраструктура

Охорона здоров'я

Медичну допомогу населенню області станом на 01 січня 2019 року надавали 96 медичних закладів, в тому числі: 37 лікарняних закладів (3 обласних лікарняних заклади, 8 міських лікарень, 2 дитячі міські лікарні, 20 ЦРЛ, 1 пологовий будинок, лікарня швидкої медичної допомоги м.Кропивницький, 2 психіатричних лікарні); 10 диспансерів; 31 самостійний амбулаторно-поліклінічний заклад (з них 26 ЦПМСД, 1 самостійна АЗП/СМ, 1 дитяча поліклініка, центр боротьби зі СНІДом, центр репродуктивного здоров'я, поліклінічне об'єднання м.Кропивницький), 6 – стоматологічних поліклінік; 3 санаторії; 1 обласний територіальний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф; 2 станції переливання крові; 1 бюро МСЕК; 1 бюро СМЕ; 1 дитяче обласне патанатомічне бюро; 1 обласний центр здоров'я; 1 будинок дитини; 1 обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики; 171 лікарська амбулаторія та 424 ФАП/ФП).

У рамках реформування галузі охорони здоров'я в області:

1) для надання первинної медико-санітарної допомоги в області організовано та забезпечено функціонування 26 центрів первинної медико-санітарної допомоги (далі – ЦПМСД), у складі яких на правах структурних підрозділів функціонує 170 лікарських амбулаторій, 454 ФАП та 1 самостійна амбулаторія загальної практики-сімейної медицини (далі – АЗПСМ) у с-щі Гірничі м.Кропивницький. Ці лікувальні заклади забезпечені доступом до мережі Інтернет та підключені до електронної системи охорони здоров'я eHealth. Оснащеність

комп'ютерною технікою в розрахунку на одного лікаря складає 72,3%. Охоплення населення декларуванням становить 64,1%. У підписанні декларацій приймали участь 532 лікарі, які працюють у закладах охорони здоров'я первинного рівня надання медичної допомоги населенню області. На одного лікаря припадає 1152 декларації;

2) у 2018 році стартувало реформування системи надання екстреної медичної допомоги області. Запрацювало центральне диспетчерське управління Територіального медичного об'єднання "Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у Кіровоградській області". За кошти обласного бюджету придбано нове обладнання (навігатори, засоби зв'язку, комп'ютерну техніку), а також підключено автоматизовану систему управління службою та облаштовані автоматизовані робочі місця для диспетчерів.

З 2015 року у регіоні реалізується проект "Здоров'я наших дітей", у рамках якого:

проведено масштабну реконструкцію дитячої обласної лікарні, оснащення її сучасним медичним обладнанням;

здійснено ремонтні роботи та оснащення медичним обладнанням і меблями у 7 терапевтичних, пологових та дитячих відділеннях медичних закладів районів і міст області;

здійснено будівництво та проведено ремонтні роботи, оснащено тренажерами, інвентарем 32 об'єкти спортивного призначення, у тому числі у 2018 році відкрито 12 новозбудованих спортивних майданчиків для міні-футболу зі штучним покриттям у закладах освіти 10 районів та міст Кропивницький і Олександрія;

проведено ремонти та оснащення обладнанням, меблями харчоблоки і їдальні 12 закладів освіти 5 районів області.

Кадрова ситуація у медичній галузі залишається однією з актуальних проблем.

Серед лікарів особи пенсійного віку становлять 33,4% від їх загальної чисельності і їх кількість збільшується (у 2017 році – 32,9%) (Україна – 24,5%), середнього медперсоналу – 11,7% (Україна – 12,9%).

Забезпеченість населення лікарями (без зубних лікарів та лікарів санепідслужби) у 2018 році і становила 32,6 осіб на 10 тисяч населення (Україна – 41,5).

Залишається вкрай недостатньою забезпеченість сільських лікарських дільниць лікарськими кадрами: на кінець 2018 року 15 сільських лікарських амбулаторій не мали жодної зайнятої посади лікаря (без стоматологів та зубних лікарів), ще у 16 амбулаторіях посади лікарів були зайняті тільки зовнішніми сумісниками.

Рівень укомплектованості штатних посад лікарів зайнятими посадами зменшується і становить 86,1% (у 2017 році – 87,1%, у 2016 році – 87,6%), фізичними особами – 67,3% (у 2017 році – 67,8%; у 2016 році – 68,3%, у 2015 році – 68,7%).

Протягом 2014-2018 років витрати місцевого бюджету на галузь охорони здоров'я в розрахунку на одного мешканця зросли у 2,2 раза (з 1 тис.грн. у 2014 році до майже 2,3 тис.грн. у 2018 році).

Освіта

Дошкільна освіта

Станом на 01 січня 2019 року на території області налічувалося 444 заклади дошкільної освіти, у тому числі у складі навчально-виховних комплексів, у них виховується 31,6 тис. дітей дошкільного віку.

Охоплення дітей закладами дошкільної освіти 65% від загальної кількості дітей віком від 1 до 6 років (2017 рік – 67%) (в Україні – 58%).

За доступністю дошкільної освіти область посідає 7 місце в Україні.

Рівень охоплення закладами дошкільної освіти дітей віком 3-6 (7) років у 2017 році складав 86% до загальної кількості дітей такого віку і має позитивну

тенденцію до збільшення – у 2018 році – 88,4%. Даний показник є більшим, ніж в Україні (75,4%).

Кількість дітей на 100 місць у 2017 році становила 107, у 2018 році – 103 дитини. Таким чином розвантажено групи у багатьох садочках, які були переповнені.

Порівняно з 2014 роком зменшилася черга до закладів дошкільної освіти з 259 до 73 дітей.

Загальна середня освіта

На території області налічується 325 закладів загальної середньої освіти, в яких навчається 94,8 тис.учнів.

Кількість учнів загальноосвітніх навчальних закладів у розрахунку на 10000 населення у Кіровоградській області (969 осіб) перевищує середньоукраїнський показник (925 осіб).

Кіровоградщина займає перше місце в Україні за кількістю функціонуючих опорних шкіл. В області працює 72 опорні заклади та 187 філій, з них 12 опорних закладів освіти та 20 філій створено в об'єднаних територіальних громадах. В опорних закладах загальної середньої освіти навчається 30,9 тис.учнів.

В області впроваджуються стандарти проекту "Нова українська школа" (далі – НУШ): функціонує 608 класів, де навчається 10955 учнів; у 4 школах – функціонують 8 експериментальних класів з впровадження НУШ.

Створено 20 інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), що дало можливість додатково створити 145 робочих місць. За рахунок коштів державного бюджету на забезпечення діяльності ІРЦ виділено 2,3 млн.грн., з них для кожного ІРЦ закуплено обладнання на суму 114 тис.грн.

У 2018/2019 навчальному році охоплено інклюзивною формою навчання 632 учні з особливими освітніми потребами (192 школи, 492 класи), що на 58 учнів більше ніж у 2017/2018 навчальному році.

Реорганізовано 6 шкіл-інтернатів у загальноосвітні та спеціальні школи, кількість вихованців шкіл-інтернатів зменшилася з 1984 до 1803.

Організоване регулярне безоплатне підвезення до місць навчання та до місць проживання, шкільними автобусами та іншими видами транспорту для 10,1 тис. дітей закладів дошкільної та загальної середньої освіти, що становить 100% від потреби.

Протягом 2014-2018 років придбано 47 шкільних автобусів на суму 69,5 млн.грн.

За рахунок коштів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2018 році придбано мультимедійне обладнання для 27 кабінетів на суму 1,8 млн.грн.

Відкрито 4 інноваційні навчально-тренінгові класи, оснащені мультимедійними дошками та сучасними ноутбуками. Один із тренінгових класів встановлено у комунальному закладі "Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського", що дає можливість підвищувати кваліфікацію вчителів в режимі он-лайн та в режимі відеоконференцій.

Проведена робота позитивно вплинула на результати навчальних досягнень учнів. За рейтингами зовнішнього незалежного оцінювання Кіровоградська область поліпшила свої позиції, перемістившись з 16 на 11 місце в Україні, зокрема, з англійської мови – з 21 на 9 місце, з української мови – із 20 на 16 місце, з математики – з 24 (за 2014 рік) на 18 місце.

Відповідно до кількості випускників частка учнів, які отримали за результатами ЗНО 160 і більше балів з англійської мови, історії України, математики, української мови у 2018 році, порівняно з 2017 роком зросла.

Кількість переможців IV етапу Всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів зросла з 13 до 26 осіб.

Проте, в області залишаються малокомплектними 73 заклади освіти.

Позашкільна освіта

В області функціонує 79 закладів позашкільної освіти, із яких 9 закладів діють у сільській місцевості.

У закладах позашкільної освіти області виховується більше 56,7 тис. учнів.

Рівень охоплення дітей позашкільною освітою в області зріс з 58,3% у 2014 році до 82,7% у 2018 році (в Україні – 68,8%).

Діти здобувають позашкільну освіту у 3393 гуртках (творчих об'єднань, секцій, студій) художньо-естетичного, науково-технічного, еколого-натуралістичного, туристсько-краєзнавчого, фізкультурно-спортивного напрямів.

Щороку позашкільними закладами системи освіти проводиться понад 3,7 тис. різноманітних організаційно-масових заходів, до участі в яких залучається понад 70 % дітей шкільного віку.

У позашкільних закладах системи освіти працюють 926 педагогічних працівників, з яких 724 – жінки (78%).

Кіровоградщина займає 4 місце в Україні за рівнем охоплення дітей позашкільною освітою (83,9%, в Україні – 67,3 %).

Професійно-технічна освіта

В області функціонує 23 заклади професійно-технічної освіти, у яких навчаються 7116 учнів. Більше ніж дві третини учнів, слухачів зазначених закладів, одночасно з професією здобувають повну загальну середню освіту.

Таблиця 5. Показники розвитку професійно-технічної освіти

Показник	Роки:				
	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів у розрахунку на 10000 населення, осіб	84	82	79	78	75

Підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників професійно-технічними навчальними закладами (на кінець року; осіб)	4135	4098	3279	2969	2971
--	------	------	------	------	------

У 2018 році в області відкрито 3 навчально-практичні центри (у 2017 році – 1), а саме: електромеханічних технологій у ПТУ №38 смт Голованівськ; зварювальних технологій у ПТУ №16 м.Мала Виска; сільськогосподарських технологій у ПТУ №32 м. Бобринець.

Проведено реорганізацію 2-х закладів професійно-технічної освіти шляхом приєднання.

Зросла кількість закладів з дуальною освітою: 2018 рік – 7 закладів, у них навчається 167 учнів (2017 рік – 3 заклади, 94 учні).

Триває процес передачі 3-х ПТУ до спільної власності територіальних громад сіл, селщ і міст області.

У 2018 році вперше проведено капітальні ремонти 3-х гуртожитків ПТУ на загальну суму 9,4 млн.грн. (Олександрійський професійний ліцей – на 75 місць, ПТУ №32 м.Бобринець – на 120 місць, розпочато ремонт гуртожитку Знам'янського професійного ліцею).

Вища освіта

В області підготовку фахівців з вищою освітою у 2018/19 навчальному році здійснювали 16 закладів вищої освіти різних типів, в яких здобувають освіту більше 14 тис.студентів.

Таблиця 6. Вища освіта

Показники	Навчальні роки:				
	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Кількість закладів, од.	21	17	16	16	16
у них студентів, усього тис.осіб	28,4	16,2	15,5	14,4	14,0
Кількість студентів	282	166	161	151	147

у розрахунку на 10 тис.населення осіб					
Прийнято на навчання, тис.осіб	7,2	3,7	3,6	3,4	3,2
Випущено, тис.осіб	7,7	4,6	4,0	4,4	4,3

Найпотужнішими за кількістю студентів є: Центральнотернопільський державний педагогічний університет ім.Володимира Винниченка, Тернопільський національний технічний університет, Львівська академія Національного авіаційного університету.

Кількість випускників вищих навчальних закладів I-IV рівня акредитації у 2017 році склала 0,7% до загальної чисельності населення у віці 25-70 років, що менше рівня 2013 року (0,9%) та менше ніж у середньому в Україні (1,5%). Область є серед регіонів-аутсайдерів за цим показником у рейтингу індексу регіонального людського розвитку.

Одним із негативних факторів у цій ситуації є природне та міграційне скорочення населення у цій віковій категорії.

У 2018/19 навчальному році у вищих навчальних закладах області працювало 1540 педагогічних та науково-педагогічних працівників, із них: 735 – науково-педагогічні, з них 67 – доктори наук, 526 – кандидати наук, 356 – доцентів та 78 професорів.

Соціальний захист населення

В області протягом 2012-2018 років забезпечується функціонування інтернатних закладів системи соціального захисту населення з ліжковою мережею 1893 ліжко-місця, в яких на даний час на повному державному утриманні перебуває понад 1,7 тис. пенсіонерів та осіб з інвалідністю, що потребують постійного стороннього догляду, з яких 42 підопічні – є внутрішньо переміщеними особами.

Фінансування інтернатних закладів області протягом 2014-2018 років збільшились майже втричі і у 2018 році склало 148,4 млн.грн., що дало змогу забезпечити належні матеріально-побутові умови проживання пенсіонерів та осіб з інвалідністю, цілодобове надання кваліфікованої медичної допомоги, чотириразове, у дитячих п'ятиразове, у тому числі і дієтичне харчування.

З метою уніфікації соціальних послуг, поліпшення їх якості з 2017 року в інтернатних закладах розпочату роботу щодо надання соціальних послуг відповідно до Державних соціальних стандартів.

Протягом 2014-2018 років в області збережено функціонування 26 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) райдержадміністрацій та міськвиконкомів, якими обслуговується 45,9 тис. громадян похилого віку та осіб з обмеженими фізичними можливостями, що становить майже 100% від загальної кількості громадян, що перебувають у складних життєвих обставинах.

З метою створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями, інтеграції їх у суспільство, при 25 територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) райдержадміністрацій, міськвиконкомів та 3 структурних підрозділах з питань надання соціальних послуг при об'єднаних територіальних громадах організована робота служби "соціальне таксі", яка є візитною карткою Кіровоградської області на рівні країни.

Для організації змістовного відпочинку та задоволення інтересів самотніх людей похилого віку в сфері дозвілля при територіальних центрах функціонують "Університети третього віку", при яких діють такі факультети: літературний, комунікаційних та інформаційних технологій, основ медицини, здорового способу життя, мистецький, краєзнавчий, хорового співу.

При територіальних центрах функціонують мультидисциплінарні команди, які забезпечують комплексний підхід до надання соціальних послуг.

Протягом 2014-2018 років в області забезпечено функціонування 12 відділень стаціонарного догляду для постійного проживання одиноких громадян похилого віку та осіб з інвалідністю з ліжковою мережею 300 ліжко-місць. У вказаних відділеннях на повному державному утриманні перебуває 276 підопічних.

Культура та туризм

У Кіровоградській області мережа закладів культури налічує 1223 заклади, з них:

- 568 бібліотек (у т.ч. 463 у сільській місцевості);
- 572 заклади культури клубного типу (у т.ч. 523 у сільській місцевості);
- 29 музеїв (у т.ч. 3 у сільській місцевості);
- 46 початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (у т.ч. 8 у сільській місцевості);
- 2 вищі мистецькі навчальні заклади I-II рівнів акредитації;
- 2 обласні театри; обласна філармонія; 1 Палац урочистих подій;
- 2 мистецькі колективи.

Зкладами культури і мистецтв обласного значення є: Кіровоградський академічний обласний український музично-драматичний театр ім.М.Л. Кропивницького, Кіровоградський академічний обласний театр ляльок, Кіровоградська обласна філармонія, Кіровоградський обласний художній музей, Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім.Д.І.Чижевського, Кіровоградський обласний краєзнавчий музей, інші.

Забезпечено діяльність 3126 клубних формувань, 672 любительських об'єднань (клубів) за інтересами, 2435 аматорських колективів, функціонування 24 осередків творчого об'єднання майстрів народної творчості "Дивосвіт", які об'єднують 1800 народних майстрів.

Значно підвищився інформаційний потенціал бібліотек.

Бібліотечний фонд області і станом на 01 січня 2019 року становить 6,8 млн.прим. (2014 рік – 7,5 млн.).

Доступ до мережі Інтернет мають 213 публічних бібліотек (2014 рік – 137), у т.ч. усі центральні районні (міські) бібліотеки та 118 сільських (2014 рік – 51).

Інформаційні послуги місцевим громадам надають 94 Інтернет-Центри, з них 36 при сільських бібліотеках, які відвідало понад 14 тис. користувачів.

Мистецькою освітою охоплено 8,1 тис. осіб (2014 рік – 8 тис. осіб).

Станом на 01 січня 2019 року основний фонд музеїв-юридичних осіб області склав понад 215,4 тис. од. (у 2014 році – 195,4 тис. од.).

На території Кіровоградської області перебуває 5624 пам'ятки та об'єктів культурної спадщини (з них 24 – національного значення), а саме:

2574 – пам'ятки та об'єкти археології;

2161 – пам'ятка та об'єкта історії;

27 – пам'яток монументального мистецтва;

857 – пам'яток і об'єктів архітектури та містобудування;

5 – пам'яток садово-паркового мистецтва та заповідники.

В області діє 210 екскурсійно-туристичних маршрутів та стежок культурно-пізнавального, спортивно-оздоровчого, етнографічного (фестивального, подієвого) та інших видів туризму.

Все більшої популярності на Кіровоградщині набуває відпочинок в екологічно чистих умовах, в області діє 45 садиб сільського "зеленого" туризму у 17 районах області, які пропонують комфортне проживання, сімейний відпочинок, народну традиційну кухню, екологічно чисті продукти харчування, цікаве дозвілля. З метою підвищення якості надання послуг у сфері сільського "зеленого" туризму підтвердили відповідні категорії за системою категоризації сільської нічліжної бази "Українська гостинна садиба" 9 сільських садиб.

Мережа санаторно-курортних та оздоровчих закладів області налічувала у 2018 році 3 санаторії, 13 баз та інші заклади відпочинку та бальнеологічну лікарню (1145 ліжок у місяць максимального розгортання). Влітку 2018 року функціонувало 489 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, у яких оздоровились 42 тис. дітей (46% у загальній кількості дітей 7–16 років).

Станом на 01 січня 2018 року у Кіровоградській області зареєстровано 38 туристичних агентів та 5 суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність.

Готельне господарство Кіровоградщини є малорозвинутим. У 2018 році послуги розміщення на території області надавали 52 заклади тимчасового розміщення (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) з них: готелі – 50, мотелі – 1 та 1 пансіонат.

Житлово-комунальне господарство

Підприємствами житлово-комунального господарства області забезпечується стабільне надання всього спектру житлово-комунальних послуг всім категоріям споживачів.

Водопостачання та водовідведення

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення надають 95 підприємств, з постачання теплової енергії – 34 підприємства теплоенергетики, на ринку надання послуг з поводження з побутовими відходами функціонує 42 суб'єкти господарювання, послуги з управління багатоквартирними будинками надають 32 підприємства.

Облікова чисельність штатних працівників підприємств житлово-комунального господарства становить 5062 особи.

Централізованим водопостачанням в області забезпечені споживачі 12 міст (100%), 22 із 27 селищ міського типу (81,4%), 183 із 991 сільського населеного пункту (21,8%, в Україні -24,2%).

Основним джерелом водопостачання 4 міст обласного значення та притрасових населених пунктів є районний водопровід "Дніпро-Кіровоград", протяжність якого 120 км і є одним із 10 найдовших в Україні.

Централізованим водовідведенням в області забезпечені споживачі:

11 із 12 міст (91,7%), 18 селищ міського типу (66,7%), 6 сільських населених пунктів (0,6% від їх загальної кількості).

Діяльність у сфері централізованого водопостачання та водовідведення здійснюють 95 суб'єктів господарювання різних форм області.

Найбільшим підприємством галузі є обласне комунальне виробниче підприємство "Дніпро-Кіровоград".

Підприємство обслуговує: 6 водозаборів (3 - поверхневі, 3 – підземні); 18 водопровідних та 45 каналізаційних насосних станцій; 7 комплексів каналізаційних очисних споруд; 1,9 тис.км водопровідних мереж; 626,3 км каналізаційних мереж.

Підприємство надає послуги з централізованого водопостачання у 17 населених пунктах Кіровоградської області, в яких проживає 418 тис.чол. (рівень

охоплення послугою – 87,1%), з водовідведення – у 7 населених пунктах (рівень охоплення послугою – 77,8%).

Станом на 01 січня 2019 року протяжність:

комунальних водопровідних мереж складає 2,9 тис.км, з яких знаходиться в аварійному та ветхому стані – 1,4 тис.км, або 47,6%;

комунальних каналізаційних мереж – 980,5 км, з яких знаходиться в аварійному та ветхому стані – 332,7 км, або 33,9%.

Втрати води у водопровідних мережах підприємств водопровідно-каналізаційного господарства області до поданої води в мережі зменшились з 37,2% у 2014 році до 31,7% у 2018 році.

З метою покращення якості надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, поліпшення якості питної води, зменшення втрат в мережах проводилася роботи з реконструкції каналізаційних очисних споруд, обладнання та мереж за рахунок усіх джерел фінансування протягом 2014-2018 років спрямовано 197 млн.грн.

Для оновлення основних фондів ОКВП "Дніпро-Кіровоград" співпрацює зі Світовим банком в рамках "Другого проекту розвитку міської інфраструктури". Зокрема, у 2016 році закуплено 30 одиниць техніки на загальну суму 32,1 млн.грн., лабораторне обладнання – на 5,7 млн.грн.

Протягом 2017-2018 років:

по проекту "Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення міста Кіровоград" - виконано робіт на суму 99,2 млн.грн. (здійснено заміну 18,7 км водопровідних та 0,5 км каналізаційних мереж, встановлено водопровідне та каналізаційне обладнання);

по проекту "Реконструкція каналізаційних насосних станцій" – отримано обладнання на загальну суму 11,1 млн.грн., виконано робіт на суму 912,3 тис.грн.

Робота по проектах в даний час продовжується.

Теплопостачання

На території області господарську діяльність у сфері теплопостачання здійснюють 34 суб'єкти господарювання різних форм власності.

Найбільшими теплопостачальними підприємствами області, що здійснюють теплопостачання житлового фонду та закладів бюджетної сфери є КП "Теплоенергетик", КП "Теплокомуненерго" Олександрійської міської ради та СП ТОВ "Світловодськпобут".

Підприємствами експлуатуються 143 котельні загальною тепловою потужністю 1,1 тис.Гкал/год., з них на природному газі працює 67 котелень, на інших видах палива – 76.

Протяжність теплових мереж становить 369 км, з яких відпрацювали нормативний термін експлуатації – 177 км, що складає 48%.

Житловий фонд

Житловий фонд Кіровоградської області станом на 01 січня 2018 року складається з 309 тис.будинків загальною площею 25248,3 тис.кв.м, що складає 3,4% всього житлового фонду України.

З 2014 року по 2018 рік забезпеченість громадян Кіровоградської області житлом зросла на 1,5 кв.м (з 25,1 кв.м – до 26,6 кв.м на одну особу (8 місце, в Україні – 23,3 кв.м).

На проведення капітальних ремонтів конструктивних елементів житлових будинків за рахунок місцевих бюджетів:

у 2014 році - спрямовано 15 млн.грн., у тому числі на відновлення роботи ліфтів 2,8 млн.грн., за рахунок яких капітально відремонтовано 107 ліфтів та проведено експертне обстеження 116 ліфтів;

у 2018 році – спрямовано 61,6 млн.грн., у тому числі на відновлення роботи ліфтів 6,7 млн.грн., за рахунок яких капітально відремонтовано 190 ліфтів та проведено експертне обстеження 208 ліфтів.

Незважаючи на вжиті заходи, технічний стан житлового фонду свідчить про посилення тенденції до його стрімкого фізичного зносу. Кількість ліфтів, що відпрацювали нормативний термін (25 років), у порівнянні з 2014 роком

збільшилась на 30,6% і станом на 01 січня 2019 року становить 1284 од., або 90,7% до їх загальної кількості.

У житловому господарстві продовжується робота із запровадження нових форм управління багатоквартирними будинками шляхом створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (далі – ОСББ), та створення конкурентного середовища на ринку утримання житлового фонду.

З кожним роком все більша кількість співвласників бажає самостійно управляти власним майном, тож кількість ОСББ в області стрімко збільшується:

у 2014 році – створено та функціонували 133 ОСББ у 148 житлових будинках;
станом на 01 жовтня 2019 року – 400 ОСББ, на утриманні яких перебуває 459 житлових будинків.

З 2015 року відповідно до Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" в області проводиться робота із створення конкурентного середовища на ринку послуг з управління та утримання багатоквартирних будинків шляхом проведення конкурсів із визначення управителів, або їх обрання співвласниками багатоквартирних будинків самостійно.

В управлінні управителів, призначених за результатами конкурсу, перебуває 536 житлових будинків, співвласниками 925 житлових будинків області обрано самостійно управителя або самостійну форму управління без створення юридичної особи.

Проте, 55,0% багатоквартирних будинків ще не перейшли на нові форми управління житловим фондом.

Проводиться робота із впровадження дії програми "теплих" кредитів:

у 2015-2016 роках – енергокредити отримали лише 3 ОСББ;

у 2018 році – за енергокредитами для впровадження у своїх будинках енергоефективних заходів до звернулись 41 ОСББ та ЖБК, які оформили 47 кредитів на загальну суму 12,1 млн.грн. З обласного бюджету відшкодування на впровадження енергоефективних заходів отримали 33 ОСББ та 3 ЖБК на суму 2,82 млн.грн. Зазначені кошти спрямовані на придбання вікон із енергозберігаючими

склопакетами для місць загального користування; енергоефективних ламп для освітлення місць загального користування; матеріалів та обладнання для термомодернізації систем теплопостачання будинків, термомодернізації покрівель будинків, індивідуальних теплових пунктів.

За 2018 рік за показником частка домогосподарств, які уклали кредитні договори в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності у житловому секторі за рахунок кошів державного бюджету (0,96%), Кіровоградська область посіла 8 місце в Україні (0,97%).

Поводження з твердими побутовими відходами

Утворення побутових відходів в області збільшується, при цьому значні їх обсяги розміщуються на звалищах, які розташовані в неприйнятних місцях та неналежним чином спроектовані і експлуатуються, що призводить до негативного впливу на навколишнє середовище і здоров'я населення.

На території області станом на 01 січня 2019 року розміщено 417 місць видалення побутових відходів.

Значна частка сміттєзвалищ не відповідають вимогам природоохоронного законодавства та постає питання об'єднання територій у кластери по наданню послуг з поводження з відходами і спорудження сучасних регіональних сміттєзвалищ на заміну діючим, що чинять негативний вплив на довкілля.

Роздільне збирання, переробка та утилізація ТПВ, вилучення і утилізація біогазу на сміттєзвалищах області не проводяться, окрім полігону твердих побутових відходів м.Кропивницький.

У зв'язку з цим постає нагальна необхідність у впровадженні повного циклу поводження з побутовими відходами, а саме: роздільного збирання, сортування корисних компонентів, або перероблення/оброблення відходів і захоронення залишку від операцій сортування або неперероблюваного залишку з дотриманням вимог технологічного режиму захоронення, а також облаштування сміттєпереробних ліній або станцій та, за доцільності, будівництва сміттєпереробних заводів.

Послуги з вивезення твердих побутових відходів станом на 01 січня 2019 року надаються 42 виконавцями послуг, з них 31 комунальної та 11 приватної форми власності.

Станом на 01 січня 2019 року послугами зі збирання та вивезення побутових відходів охоплено 64,8% населення області.

Органами місцевого самоврядування та райдержадміністраціями із залученням профільних підприємств, фермерських господарств і населення проводиться робота по ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ.

Таблиця 7. Дані про стан ліквідації в області несанкціонованих сміттєзвалищ

Показник	Роки:				
	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість ліквідованих сміттєзвалищ , од.	1535	1825	1985	1823	1621

Наявність спеціалізованої автомобільної техніки та обладнання щодо поводження з відходами є одним із основних показників готовності підприємств до виконання робіт з дотриманням природоохоронних вимог.

Протягом 2014-2018 років за рахунок місцевих бюджетів придбано 11 одиниць спеціалізованого автотранспорту (сміттєвозів) та 3086 спеціалізованих контейнерів для ТПВ. Зношеність спецавтотранспорту в області знизилась з 72,2% до 55,4%.

Вулично-дорожня мережа

Загальна протяжність вулично-дорожньої мережі населених пунктів області складає 11,4 тис. км площею 70 млн. кв.м, з яких:

дороги з твердим покриттям проїзної частини – 8,3 тис.км (72,8%);

з удосконаленням покриттям – 4,3 тис.км (38,1 %);

обладнаних закритою дощовою каналізацією – 0,6 тис.км (0,5%), штучним освітленням – 3,6 тис.км (31,5% від загальної протяжності вулично-дорожньої мережі).

На вулицях і дорогах експлуатується 399 автомобільних мостів і	10
шляхопроводів. Крім того, в населених пунктах області експлуатується	58
пішохідних мостів.	

Майже в 5 разів у 2018 році порівняно з 2014 роком збільшено видатки на ремонт та утримання вулично-дорожньої мережі області поступово збільшується обсяг видатків: у 2014 році – використано 76,4 млн.грн., у 2018 році – 336,3 млн.грн. За цей період покращено технічний стан доріг на площі 7,2 млн.кв.м, або 10,3% від їх загальної площі.

Зовнішнє освітлення

Протяжність електромереж зовнішнього освітлення в населених пунктах області, що знаходиться в робочому стані, становить 3926,7 к, або 34,5% до загальної протяжності вулично-дорожньої мережі. Загальна кількість світлоточок становить майже 66 тис.од.

Кількість енергозберігаючих світильників у 2018 році, в порівнянні з 2014 роком, збільшено на 91,4%.

2.Земельні та природні ресурси

2.1. Земельні ресурси і територія ТГ

Площа території громади складає 492,9кв. км

Таблиця 8. Відомості про загальну характеристику земельного фонду

№ з/п	Структура земель	Площа, га
	Усього земель	48440,26
	у тому числі:	
1.	землі сільськогосподарського призначення	40613,87
2.	землі житлової та громадської забудови	1292,97
3.	землі оздоровчого призначення	9,88
4.	землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	36,00
5.	землі рекреаційного призначення	5,00
6.	землі історико-культурного призначення	-
7.	землі лісгосподарського призначення	5393,09
8.	землі водного фонду	782,14
9.	землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	307,31

2.2. Містобудівні документи

Містобудівна документація населених пунктів громади є частково. Є Генеральні плани дев'яти населених пунктів : смт Новоархангельськ-2019 року; с. Диковичеве-2016року; с.Марянівка-2016року; с.Сабове-2015року; с. Свердликове-1969року; с.Синюха-1969року; с.Скаліва-1968року;с. Солдатське- 1968року; с. Червінка 2015року.

Плани зонування : 1.в стадії виготовлення план зонування смт Новоархангельськ;

с. Диковичеве -2016р., с.Марянівка -2016р., с.Сабове-2015р., с. Червінка-2015р.

2.3. Природні ресурси

Новоархангельська ТГ розташована у північно-західній частині Кіровоградської області, в межі Придніпровської височини. Поверхня - підвищена, пологохвиляста лесова рівнина, розчленована долинами, подекуди

каньйоноподібними, балками, ярами; поширені виходи на поверхню кристалічних порід.

Річка Синюха протікає в меридіональному напрямку. Заплава ріки простежується не всюди і простягається вузькою смугою переважно по правому берегу. Долина р. Синюха вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані чисельними ярами і промоїнами, що виносять уламковий матеріал в русла рік і балок.

Головне природне багатство — родючі чорноземи. Ґрунтовий покрив на території громади представлений типовими чорноземами з плямами опідзолених ґрунтів. На північній околиці поширені чорноземні глинисто-піщані і супіщані ґрунти. Основний тип чорноземних глибоких мало гумусних ґрунтів утворився на вкритих лесовими породами плато під лучно-степовою рослинністю.

У долинах річок та балок поширені чорноземно-лучні й лучно-болотні ґрунти. Ґрунти відзначаються значною природною родючістю.

На території громади добувають граніти, гарнокіти, мігмати, піски та глини. Обсяги добування корисних копалин досить незначні і використовуються лише в місцевому будівництві. До четвертинних відкладів у північній частині селища Новоархангельськ приурочене Новоархангельське родовище цегляно-черепичної сировини, суглинків. За даними ДНВП “Геоінформ України” балансові запаси станом на 01.01.2018р. складають 807 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 116, В – 267, С1 – 424 тис. м³. Потужність суглинків 3,5-10 м. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР № 2974 у 1969р.

Окрім того, на прилеглих територіях, на відстані 1,5-4 км від західної межі селища, на правому березі р. Синюха наявні родовища:

- Торговицьке цегельно-черепичної сировини (не розробляється); балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 575 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 229, В – 346 тис. м³. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом УТКЗ №4838 у 1989 р;

- Новоархангельське 1 цегельно-черепичної сировини (не розробляється). Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 380 тис. м3, в т.ч. за категоріями А- 81, В – 188, С1 – 111 тис. м3. Запаси затверджені у 1974 році;

- Торговицьке родовище мігматиту та гнейсу, галузь застосування – камінь будівельний. Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 2154 тис. м3, в т.ч. за категоріями А- 1161, В – 0, С1 – 993 тис. м3. Родовище розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР №3663 у 1974 році.

2.4. Кліматичні умови

Клімат території помірно-континентальний, характеризується теплим, іноді жарким літом, із значною кількістю сонячних днів і рідкими, але сильними дощами. Значна розчленованість місцевості сприяє витраті дощової води на поверхневий стік і поповненню запасів підземних вод. Характеристика кліматичних умов, основних окремих елементів метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень, наведена за даними багаторічних спостережень метеостанції «Звенигородка» (124 мБС).

Температура повітря: січень: – 5,4°C, липень: +20,3°C, середньорічна: + 7,6°C, абсолютний мінімум: – 37 С, абсолютний максимум: + 39 С.

Тривалість безморозного періоду: середня 151 днів, найбільша 180 днів (1938 рік);

Розрахункова температура: самої холодної п'ятиденки: – 21°C, зимова вентиляційна: – 9,1°C.

Опалювальний період: середня температура: – 0,8°C, період: 184 доби.

Глибина промерзання ґрунту: середня 76 см, максимальна 133 см.

Середньорічна відносна вологість повітря: 77%.

Атмосферні опади: середньорічна кількість 571 мм: в т. ч. теплий період (IV-X) – 381 мм, холодний (XI-III)– 190 мм, середньодобовий максимум: 41 мм, (за МС Умань); спостережний максимум: 155 мм (07.1934р.). (за МС Умань).

Висота снігового покриву (за МС Умань): середньодакда 21 см, максимальна 65 см, мінімальна 2 см.

Кількість днів із стійким сніговим покривом: 77.

Особливі атмосферні явища – середня/ найбільша кількість днів на рік: тумани 37/ 77 днів, заметілі 8/22 днів, грози 30/44 днів, град 1,4/4 днів, пилові бурі 0,2 /2 днів (за МС Умань).

Швидкість вітру, середньорічна: 3,5 м/с

Максимальна швидкість вітру (можлива): 18м/с – кожний рік, 20-21 м/с – один раз в 5-10 років, 22-23 м/с – один раз в 15-20 років.

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність: холодний період: Пд – 18,2%; теплий період: Пн – 20,0%.

Таблиця 9. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)

Період року	Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
МС «Звенигородка» (124 мБС)									
Холодний період	14,0	15,2	8,6	9,6	18,2	13,0	10,8	10,6	9,8
Теплий період	20,0	17,6	7,3	6,6	13,3	10,6	9,8	14,8	18,6
Рік	17,5	16,6	7,8	7,8	15,3	11,6	10,2	13,1	15,0

2.5 Природно-заповідний фонд

У межах Новоархангельської ТГ розташовані наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- заповідне урочище місцевого значення “Кучери”, площею 21га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, в 0,5 км від смт Новоархангельськ;
- заповідне урочище місцевого значення “Фомиха”, площею 15 га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, в 0,5 км від смт Новоархангельськ.

2.6 Флора і фауна

Рослинний світ ТГ представлений видами як лісової, так і степової рослинності.

У природних насадженнях лісів домінують дуб, ясен, берест, в'яз, липа, граб, ільм, клен, ліщина, горобина, калина, глід, терен, жостір, шипшина, бузина, ожина. У трав'яному покриві зустрічаються перлівка ряба, чистець, ряст, ма-ренка, копитень, медунка, тюльпан лісовий, анемона жовтицева, конвалія, тон-коніг лісовий, фіалка лісова та інші.

Степова рослинність зазнала впливу людини, тому ділянки різнотравно-типчаково-ковилових степів збереглися лише на схилах долин і балок. Тут ростуть типчак, ковила (зрідка), стоколос, тонконіг вузьколистий, тимофіївка степова, пирій степовий, буркун, молочай, горицвіт, гвоздика, шавлія, конюшина, ромашка, ведмеже вухо, сокирки, подорожник тощо.

Тваринний світ утворений видами, які характерні для Лісостепу, а саме: козулями, благородними оленями, дикими кабанам, зайцями-русаками, лисицями, борсуками, видрами, фазанами, дикими качками, водяними курочками, куликами, лисками, лебедями, сірими куріпками. Промислового значення тваринний світ не має.

3. Населення і трудові ресурси

3.1. Чисельність населення і демографічна ситуація

Чисельність населення ТГ станом на 01 січня 2021 року склало -13006 осіб.

Таблиця 10. Чисельність населення ТГ станом на 01 січня 2021 року

Порядковий номер	Найменування територіальних громад і населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 1 січня 2021 р.
	Селище Новоархангельськ	6095
1	с.Синюха	460

2	с.Солдатське	92
3	с.Журівка	137
4	с.Комишево	0
5	с.Лозуватка	0
6	с.Ганнівка	451
7	с.Новопетрівка	0
8	с.Кагарлик	0
9	с.Кам'янече	1341
10	с.Диковичеве	2
11	с.Мар'янівка	223
12	с.Сабове	68
13	с.Червінка	56
14	с.Свердликове	705
15	с.Скалева	489
16	хутір.Голубенка	6
17	с.Скалівські Хутори	481
18	с.Кринички	67
19	с.Торговиця	2144
20	с.Левківка	189

У громаді спостерігається негативний природний приріст населення.

Таблиця 11. Демографічна ситуація

	Загальна чисельність населення	Кількість народжених	Кількість померлих	Природн ий приріст (скороче ння) (+/-)

2018 рік	14007	89	107	-18
2019 рік	13932	97	100	-3
2020 рік	13006	89	271	-182

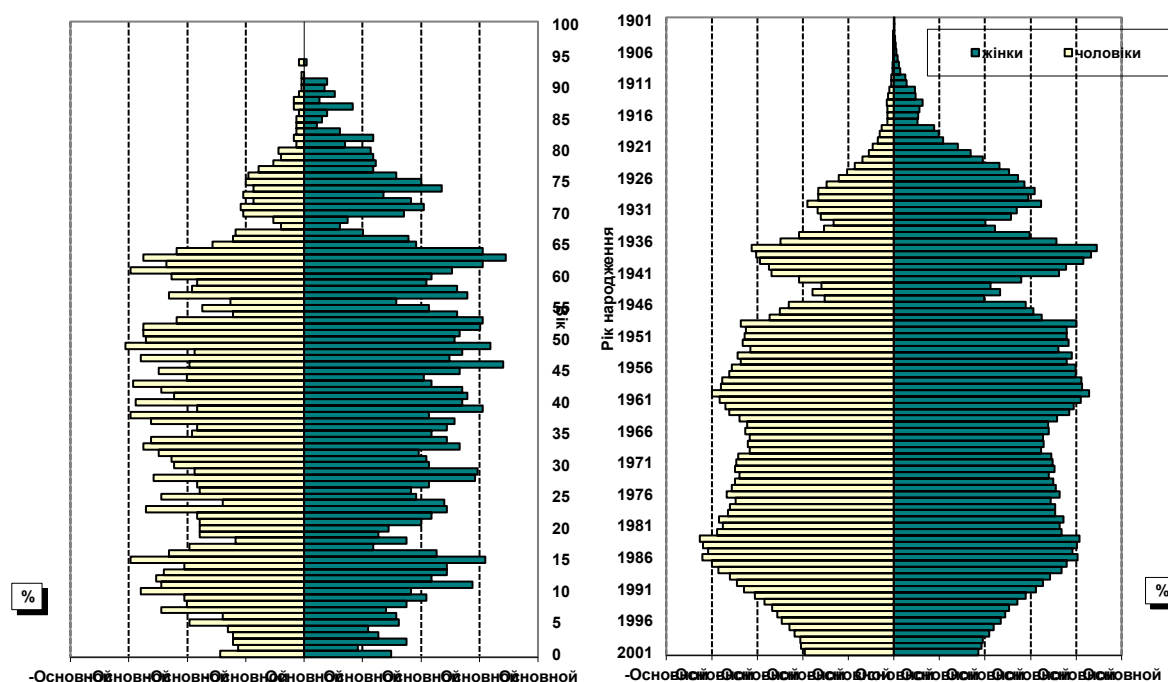
Чисельність наявного населення в Новоархангельську з кінця 2001 р. до початку 2018 р. знизилася на 18,9%, тоді як у Кіровоградській області в цілому за той самий період – на 15,6%. Зниження чисельності населення в селищі зумовлене як природним, так і міграційним убутком.

Статеві-віковий розподіл населення селища загалом подібний до відповідного по Україні в цілому (таблиця 12), але має меншу плавність контурів діаграми, що викликано відносно малою чисельністю й, отже, більшим впливом випадкових подій. Крім цього, в селищі дещо знижена питома вага осіб близько 20 років (Мал. 3.), що пов'язано з виїздом молоді з метою продовження освіти.

Таблиця 12. Питома вага укрупнених вікових груп наявного населення за даними перепису р. (%)

Україна	Кіровоградська область	смт Новоархангельськ
18,2	18,5	18,3
60,4	58,4	60,2
21,4	23,1	21,5
100	100	100
26,0	24,7	24,7

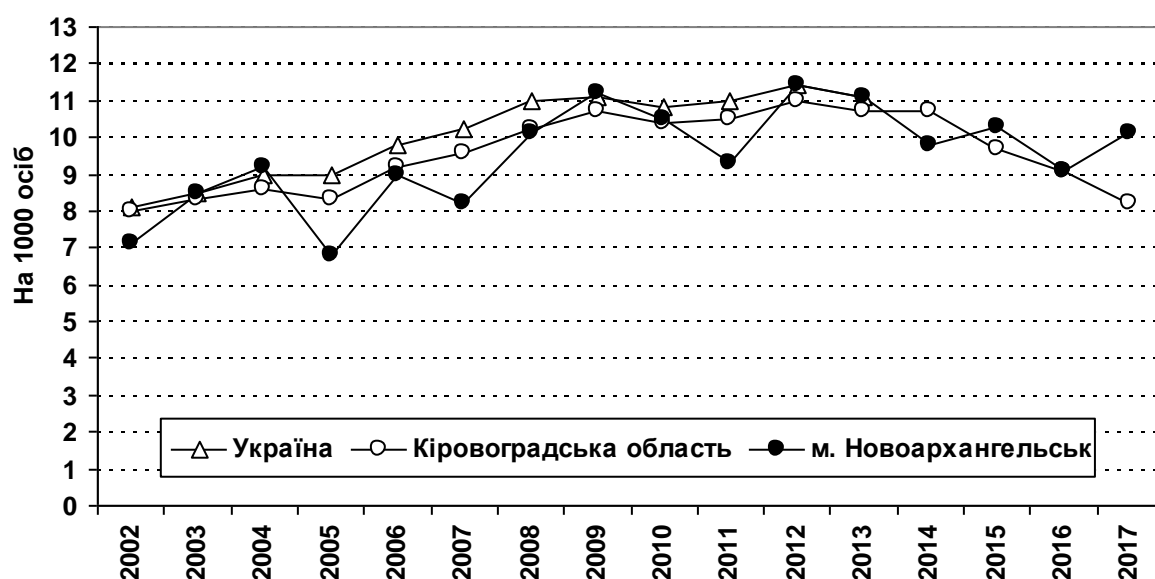
Джерело: обчислено за даними Держстату України

Мал. 3. Статеві-вікові піраміди наявного населення смт Новоархангельськ (ліворуч) та України в цілому за переписом 2001 р.

Джерело: побудовано за даними Держстату України

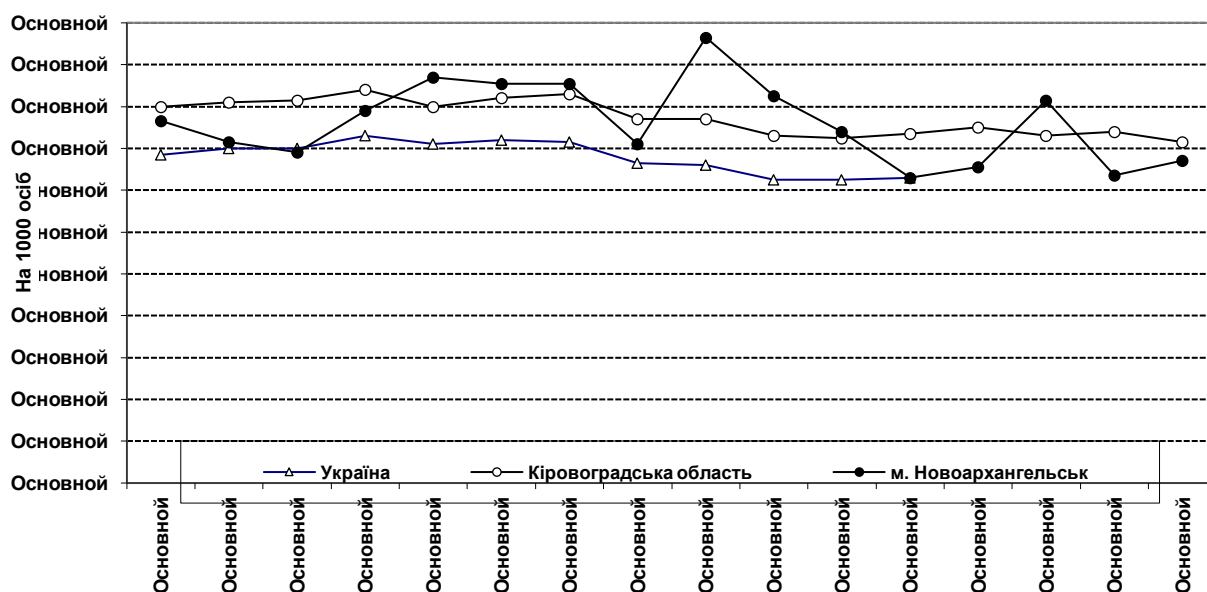
Загальні коефіцієнти народжуваності в Новоархангельську близькі до відповідних показників по області (Мал. 4), але коливаються у ширших межах, що зумовлено малою людністю. Оскільки розрахунок показника сумарної народжуваності передбачає обчислення за віковими групами, тобто ще більше дроблення населення, то результати є доволі нестійкими й коливаються у ще ширших межах, що зводить нанівець сенс використання такого показника.

Мал. 4. Загальні коефіцієнти народжуваності в Україні, Кіровоградській області та смт Новоархангельськ

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2017 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

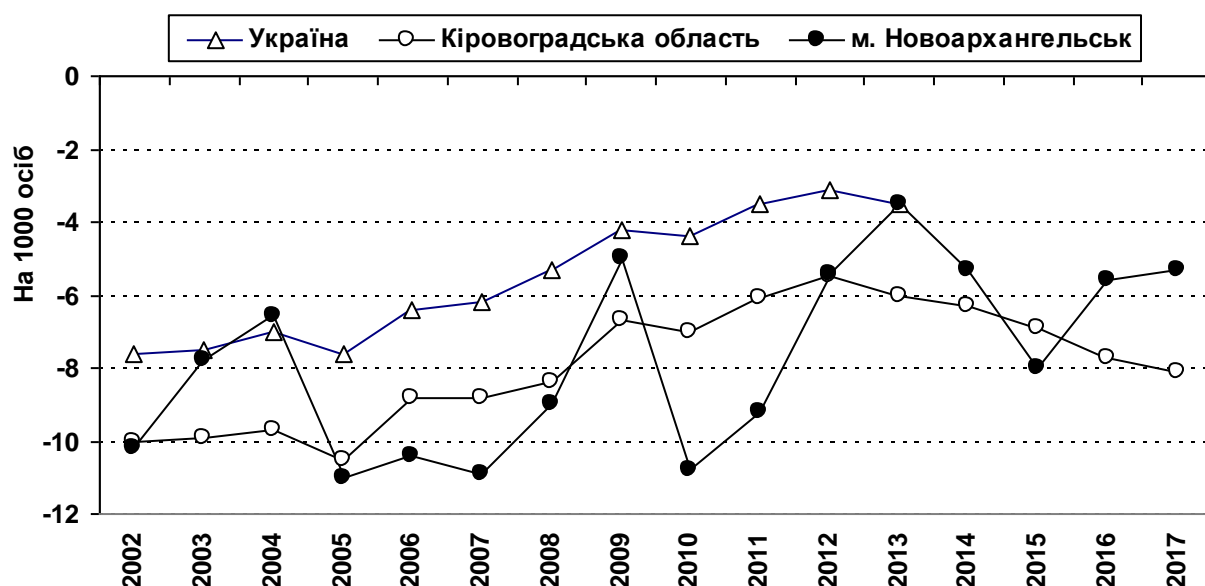
Загальні коефіцієнти смертності у Новоархангельську близькі до відповідних коефіцієнтів по області в цілому (Мал. 5) й теж коливаються у значно ширших межах. До прикладу, коливання чисел померлих у суміжні календарні роки може досягати 30% (2009 та 2010 рр.).

Малюнок 5. Загальні коефіцієнти смертності в Україні, Кіровоградській області та смт. Новоархангельськ

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2017 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

Аналогічна картина відмічається в Новоархангельську і для загальних коефіцієнтів природного приросту – вони коливаються навколо обласних значень (Мал. 6).

Малюнок 6. Загальні коефіцієнти природного приросту в Україні, Кіровоградській області та смт. Новоархангельськ

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2017 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

4. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА

У громаді працює Центр надання адміністративних послуг

Таблиця 13. Інформація щодо Центру надання адміністративних послуг

	Кількість
кількість працюючих	7
загальна кількість адміністративних послуг	119

4.1 МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Система дошкільної освіти

Створено два опорні заклади дошкільної освіти, які знаходяться на території селища Новоархангельськ, до яких належать 6 територіально відокремлених структурних підрозділів, а саме:

- Новоархангельський заклад дошкільної освіти №1 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області з структурними підрозділами: Кам'янецький заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №1 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області; Сverdликівський заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №1 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області; Торговицький заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №1 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області

- Новоархангельський заклад дошкільної освіти №2 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області з структурними підрозділами: Ганнівський заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №2 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області; Мар'янівський заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №2 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області; Скалівсько-Хутірський заклад дошкільної освіти Новоархангельського закладу дошкільної освіти №2 Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області.

Таблиця 14. Показники діяльності закладів дошкільної освіти Новоархангельської селищної ради (станом на червень 2021 року)

	2020р	2021р
Кількість закладів	10	10
В них місць	464	464
Кількість дітей у закладах	393	360
Охоплення дітей закладами, відсотків до кількості дітей відповідного віку	63	61
Кількість дітей у закладах у розрахунку на 100 місць	85	76

У закладах дошкільної освіти забезпечується реалізація права дитини на здобуття дошкільної освіти відповідної території. Педагогічні працівники дбають про її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту. У кожному закладі освіти Новоархангельської селищної ради

створені безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог, яких дотримуються всі учасники освітнього процесу. Наданий вихованцям ЗДО рівень дошкільної освіти відповідає вимогам Базового компонента дошкільної освіти. Керівники закладів освіти постійно дбають про покращення матеріально-технічної бази.

Таблиця 15. Показники діяльності закладів загальної середньої освіти

	2019- 2020	2020- 2021
Кількість закладів, од.	13	10
Кількість учнів, осіб	1602	1424
Кількість учителів, осіб.	252	215

З метою створення умов для здобуття загальної середньої освіти, раціонального та ефективного використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази, у січні 2021 року рішеннями сесії Новоархангельської селищної ради було змінено назви закладів освіти та затверджені Статuti в новій редакції:

Новоархангельське навчально-виховне об'єднання №1 Новоархангельської районної ради Кіровоградської області на Опорний заклад освіти "Новоархангельський навчально-виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I-III ступенів-гімназія" Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області;

Новоархангельське навчально-виховне об'єднання №2 Новоархангельської районної ради Кіровоградської області на Опорний заклад освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області;

Торговицьке навчально-виховне об'єднання №1 Новоархангельської районної ради Кіровоградської області на Опорний заклад освіти "Торговицький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів імені Є. Ф.Маланюка" Новоархангельської селищної ради Кіровоградської області.

У складі опорних закладів діють структурні підрозділи (філії).

Дана мережа закладів загальної середньої освіти сформована відповідно до законодавства з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх та інших потреб територіальної громади.

Освітній процес в закладах освіти організовано відповідно до Закону України "Про освіту", Закону України «Про повну загальну середню освіту», інших актів законодавства, освітньої програми (освітніх програм) закладу освіти та спрямований на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами.

Таблиця 16. Перелік закладів загальної середньої освіти згідно мережі

Заклади загальної середньої освіти
1. Опорний заклад освіти "Торговицький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів імені Є. Ф.Маланюка" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області
2. Кам'янецький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Опорного закладу освіти "Торговицький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів імені Є.Ф.Маланюка" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)
3. Сverdlikivskiy заклад загальної середньої освіти I-II ступенів Опорного закладу освіти "Торговицький заклад загальної середньої освіти імені Є.Ф.Маланюка" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)
4. Опорний заклад освіти "Новоархангельський навчально-виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I-III ступенів-гімназія" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області
5. Мар'янівський заклад загальної середньої освіти I - II ступенів Опорного закладу освіти "Новоархангельський навчально-виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I - III ступенів - гімназія" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)

6. Скалівський навчально - виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I-II ст.- заклад дошкільної освіти" Опорного закладу освіти "Новоархангельський навчально-виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I-III ступенів- гімназія" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)
7. Опорний заклад освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області
8. Ганнівський заклад загальної середньої освіти I-II ступенів Опорного закладу освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)
9. Скалівсько-Хутірський заклад загальної середньої освіти I-II ступенів Опорного закладу освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)
10. Синюхінський навчально-виховний комплекс «заклад загальної середньої освіти I-II ступенів – заклад дошкільної освіти» Опорного закладу освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія)

В громаді працюють 3 заклади позашкільної освіти: станція юних натуралістів Опорного закладу освіти "Торговицький заклад загальної середньої освіти імені Є.Ф.Маланюка" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія), Дитячо-юнацька спортивна школа Опорного закладу освіти "Новоархангельський навчально-виховний комплекс "заклад загальної середньої освіти I-III ступенів- гімназія" Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія), Будинок дитячої та юнацької творчості Опорного закладу освіти «Новоархангельський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Новоархангельської селищної ради Голованівського району Кіровоградської області (Філія).

4.2 Мережа закладів охорони здоров'я

Таблиця 17. Відомості про охорону здоров'я та соціальні заклади

Усього закладів	2	Усього медичного персоналу, чол.	182
з них:		з них:	
лікарні	1	усього лікарів (за штатним розписом)	38
поліклініки	1	наявних вакансій	21,5
амбулаторії	3	усього середнього медичного персоналу	144
фельдшерсько-акушерські пункти		наявних вакансій	9
аптеки	10	наявність спеціального транспорту	5

Комунальне некомерційне підприємство «Новоархангельська багатoproфільна лікарня» Новоархангельської селищної ради (далі – КНП «Новоархангельська багатoproфільна лікарня») створене за рішенням Новоархангельської районної ради від 20 вересня 2019 року №316, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», шляхом перетворення Новоархангельської центральної районної лікарні у комунальне некомерційне підприємство на базі майна спільної власності територіальних громад селища та сіл Новоархангельського району. Рішенням Голованівської районної ради, від 18 грудня 2020 року №17 «Про вихід Новоархангельської районної ради зі складу засновників комунальних закладів, установ та підприємств та надання згоди на передачу комунального майна із спільної власності територіальних громад селищ та сіл Новоархангельського району до комунальної власності Новоархангельської селищної ради, Надлацької та Підвисоцької сільських рад» права Засновника передано від Новоархангельської районної ради до Новоархангельської селищної ради (надалі – Засновник).

Підприємство надає вторинну медичну допомогу жителям Новоархангельської селищної ради, Підвисоцької сільської ради, Надлацької сільської ради, тощо.

Діяльність лікувально-профілактичного закладу направлена на всебічний розвиток охорони здоров'я по наданню населенню спеціалізованої медичної допомоги, на профілактичну роботу, загальну диспансеризацію, реабілітацію

хворих, що вийшли на інвалідність, боротьбу з туберкульозом, алкоголізмом та наркоманією, СНІДом.

Чисельність штатних посад станом на 01.01.2021 року в закладі становить 310,75, з них зайняті – 276,25 посади, на яких працює 239 фізичних осіб: лікарів – 29, середнього медичного персоналу – 92, молодшого медичного персоналу – 62, інших – 56.

Кількість лікарняних ліжок в КНП «Новоархангельська багатoproфільна лікарня» складає 133 і не змінювалася тривалу кількість років, показник забезпеченості стаціонарними ліжками в розрахунку на 10 тисяч постійного населення становив в 2020 році 56,9, що вище аналогічного періоду 2019 року – 55,4, рівень госпіталізації – 20,1 проти 21,0 у 2019 році. В структурі стаціонару наявні терапевтичне, неврологічне, акушерсько-гінекологічне, хірургічне, дитяче, інфекційне відділення та відділення анестезіології з ліжками для інтенсивної терапії. Медична допомога надається в цілодобовому режимі. Для цього лікарі основних профілів (анестезіолог, акушер-гінеколог, хірург, терапевт, педіатр) ургентують вдома і при необхідності терміново доставляються в лікарню.

Амбулаторно-поліклінічна допомога населенню надається поліклінічним відділенням потужністю 300 відвідувань в день, в якому проводиться прийом по 22 спеціальностях, виконуються амбулаторні хірургічні втручання, працює ряд комісій (водійська, дозвільна система на зброю, відбіркова військова). Також, в структурі є денний стаціонар при поліклініці на 15 ліжок який тимчасово призупинив свою роботу через введення карантинних мір.

Також, в структурі наявний центр ранньої діагностики. В центрі ранньої діагностики проводиться широкий спектр діагностичних обстежень. Тут функціонує клініко-діагностична лабораторія, яка оснащена гематологічним, біохімічним, ІФА аналізаторами, фотометром та іншим необхідним обладнанням; кабінет ультразвукової діагностики, який оснащений апаратом MayLab з доплером; кабінет функціональної діагностики, в якому виконується ЕКГ дослідження, добове АТ- та ЕКГ моніторування, спірографія та спірометрія, проводиться прийом та розшифровка ЕКГ з периферійних пристроїв (автомобілів швидкої допомоги,

лікарських амбулаторій загальної практики сімейної медицини), проводиться ЕХО кардіографія; кабінет фіброгастродуоденоскопії, оснащений новим сучасним апаратом Olimpus; в рентгенологічних кабінетах проводяться рентгенологічні дослідження на цифровому апараті «Медикс» та флюорографічні обстеження; працює чоловічий оглядовий кабінет. Відділення забезпечене всіма необхідними підготовленими фахівцями. Медична допомога надається не лише жителям території Новоархангельської селищної ради, а й пацієнтам з інших територій.

КНП Новоархангельської селищної ради "Центр первинної медико – санітарної допомоги» створений для надання первинної медико-санітарної допомоги населенню селища та сіл Новоархангельської селищної ради, Підвисоцької сільської ради та Надлацької сільської ради. До складу КНП Новоархангельської селищної ради "Центр первинної медико – санітарної допомоги» входять наступні структурні підрозділи:

- амбулаторії ЗПСМ (6 амбулаторій загальної практики сімейної медицини);
- фельдшерсько-акушерські пункти (26);

Кількість штатних посад по КНП Новоархангельської районної ради "Центр первинної медико – санітарної допомоги» становить 92,75 одиниць, в т. ч.: лікарі

— 19,75 од.;

фахівці з базовою та неповною вищою медичною освітою — 51,5 од;

молодший медичний персонал — 9,5 од.;

спеціалісти (не медики) — 7 од.;

інші — 5 од..

4.3. Заклади культури

В мальовничому куточку, на околиці Новоархангельська в сосновому лісі на березі річки Синюха працює дитячий оздоровчий табір "Бригантина", розрахований на відпочинок 900 дітей в літній період. На території закладу три триповерхові корпуси з усіма зручностями, кіноконцертний зал, їдальня, дискозал, відкритий басейн, облаштований пляж, спортивний комплекс, різноманітні ігрові

майданчики, зал тренажерів. Діє програма для відновлення сил та здоров'я дітей. Заклад також надає послуги по розміщенню усіх бажаючих в 7 двомісних номерах

В селищі розміщені районний Будинок культури та три міські, дві бібліотеки, музична школа. Мережа закладів культури ТГ налічує 27 установ. З них: 14 клубних закладів, 11 бібліотек, 1 музей комунальної власності та 1 школа естетичного виховання. В Новоархангельській школі естетичного виховання є наступні відділи: струно-смичкових та духовних інструментів; народних інструментів; фортепіанний відділ; вокально-хоровий та теоретичний відділ.

Для занять спортом було побудовано стадіон та спортивний зал дитячо-юнацької спортивної школи.

Таблиця 18. Відомості про заклади культури

Усього закладів культури	27	дитячі художні школи	-
з них:		дитячі музичні школи	1
бібліотеки	11	дитячі школи мистецтв	-
будинки культури та клуби	13	самодіяльні творчі колективи	7
музеї	2	дитячі	2
кінотеатри	-	дорослі	5

Новоархангельськ славиться своїми талантами. Цілий ряд художніх колективів мають звання народний.

Таблиця 19. Об'єкти туристичної привабливості

Назва	Короткий опис
Дитячий оздоровчий заклад «Бригантина»	Розміщений на околиці Новоархангельська в сосновому лісі на березі річки Синюха. На території закладу три триповерхові корпуси з усіма зручностями, кіноконцертний зал, їдальня, дискотек, відкритий басейн, облаштований пляж, спортивний комплекс, різноманітні ігрові майданчики, зал тренажерів. Діє програма для відновлення сил та здоров'я дітей. Заклад також надає послуги по розміщенню усіх бажаючих в 7 двомісних номерах.
Заповідне урочище «Кучери»	Знаходиться на околиці Новоархангельська, на піщаному березі річки Синюха та складається із соснового лісу площею 21 га. Входить до складу природно-заповідного фонду України. В урочищі наявні місця для відпочинку та купання. У лісовому масиві ростуть клен ясенелистий, акація біла, в'яз, терен, свидина криваво-червона, глід, бруслина, верба, фіалка запашна. Тут мешкають різні види тварин та птахів.
Заповідне урочище «Фомиха»	Знаходиться на території Новоархангельської селищної ради, на березі річки Синюха. Лісове насадження має площу 15 га. Найбільш різноманітними і чисельними є птахи, такі, як синиця велика, строката мухоловка, повзик, зяблик, мухоловка сіра та інші. Урочище використовується для відпочинку і оздоровлення людей, збору грибів і лікарської сировини. Більша його частина знаходиться під покривом сосни звичайної, 10-15 сантиметровим шаром опалої хвої.

Зелена садиба «У Мікуліча»	Садиба міститься в селі Синюха в будинку, облаштованому в традиційному українському стилі. В хаті дві двомісні спальні, вітальня, їдальня, санвузол. Біля садиби город. Неподалік – ставок та ліс. Гості можуть спробувати українські страви, взяти участь у їх приготуванні, майстер-класі по виготовленню виробів з бісеру, оберегів, порибалити на ставку або річці, влаштувати пікнік на лоні природи.
Пам'ятник Євгену Маланюку	Монумент перед районним Будинком культури був встановлений в 1997 році в честь 100-ї річниці з дня народження видатного поета та борця за українську державність. Він був спроектований та виготовлений за активної участі української діаспори в Сполучених Штатах Америки. На відкритті погруддя був присутній син поета – Богдан Маланюк.
Пам'ятник «Козаку – захиснику Вітчизни»	Пам'ятник знаходиться на центральній площі села Торговиця. Він був створений українськими скульпторами Віктором Френчко і Аркадієм Мацієвським та відкритий в 2002 році. Облаштована навколишня зона з невеликим парком дозволяє подорожуючим відпочити. Неподалік знаходиться Свято-Миколаївська церква. Встановлений в пам'ять про славне козацьке минуле тутешніх земель.
Місце перепоховання воїнів-прикордонників	Меморіал розміщений на краю лісового урочища «Полковниче». Його було відкрито в пам'ять про прикордонників, загиблих під час боїв у "Зеленій брамі" в серпні 1941 року. Складається з пам'ятного знаку у вигляді обеліску, з боків якого прикордонні стовпи України та СРСР, могили з останками воїнів Червоної армії, облаштованої стоянки для автотранспорту. Неподалік розташована православна капличка.
Пам'ятний знак Івану Сірку	Пам'ятний знак встановлено неподалік центральної площі села Торговиця. Виготовлений з сірого та рожевого граніту. Історія села нерозривно пов'язана з діяльністю кошового отамана Запорізької Січі Івана Сірка, адже містечко було центром Торговицького козацького полку. Воно було оточене земляними валами з гарматами на них.
Новоархангельський краєзнавчий музей	Музей розміщений в будівлі кінотеатру «Україна» на центральній площі селища. Експозиція музею була створена за сучасними вимогами і відображає історію краю від появи перших людей і до сьогодення. У першому розділі представлено зразки розписної кераміки, кам'яні знаряддя праці, рештки двоповерхових споруд, що відображають життя величних трипільських поселень-гігантів Володимирівка та Небелівка (IV тис. до н.е.). Останнє

	<p>було найбільшим поселенням у Європі в ті часи і мало площу 238 га.</p> <p>Наступні кілька розділів присвячені середньовічній історії. Основна частина експозиції висвітлює часи битви на Синіх Водах 1362 року, що відбулася на теренах району. Тут представлена зброя обох сторін конфлікту – бойові сокири, мечі, наконечники стріл, предмети із розкопок ставки монголо-татарського намісника Ябгу (фрагменти середньовічного водогону, рештки міської лазні), що містилися на території села Торговиця в XIV столітті.</p> <p>Значна частина експозиції присвячена боям 6-ї та 12-ї радянських армій, які потрапили в оточення в районі Умань-Новоархангельськ в серпні 1941 року. В музеї представлена зброя, спорядження та особисті речі радянських та німецьких воїнів.</p> <p>В приміщенні музею представлено колекції нумізматики, боністики, природничі матеріали та картини місцевих художників. Серед унікальних експонатів грамофон початку XX ст., який належав відомому анархісту Нестору Махно.</p>
Музей історії с. Кам'яне	<p>Заклад має велику колекцію експонатів та документальних матеріалів. Значна їх частина присвячена Гайдамаччині, адже в лісах поблизу села містилися кузні, які використовували повстанці для виготовлення зброї. І до цього моменту там знаходять брили шлаку, які залишилися з тих часів, а на його околиці було встановлено монумент в пам'ять про 200-річчя Коліївщини. Саме в цьому лісі готувалися до штурму Умані гайдамаки Максима Залізняка.</p>
Народний музей історії НВК № 1 «Загальносвітня школа I-III ступенів-гімназія» «Наша біографія»	<p>Музей розміщено в одному великому залі, де зібрано матеріали про історію Новоархангельська та видатних людей, зокрема письменника Василя Козаченко. Велика увага приділена становленню освіти на Новоархангельщині. Унікальністю музейної збірки є архів світлин, які відображають історію освіти краю від заснування перших шкіл на початку XIX ст. Тут представлено фото шкіл, учнів та вчителів.</p>

*Додаток №2
до стратегії розвитку
Новоархангельської
територіальної громади
на 2021-2030 роки*

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ
ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА
2021- 2030 РОКИ**

сmt Новоархангельськ 2021

ЗМІСТ

<u>СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....</u>	<u>3</u>
<u>I. ВСТУП.....</u>	<u>4</u>
<u>II. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ</u> <u>НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2030</u> <u>РОКИ.....</u>	<u>5</u>
<u>III. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ</u> <u>НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....</u>	<u>20</u>
<u>IV. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, ЗА УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ</u> <u>СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ</u> <u>ГРОМАДИ НА 2021-2030 РОКИ</u>	<u>31</u>
<u>V. ОСНОВНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ</u> <u>ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ</u>	<u>45</u>
<u>VI. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ.....</u>	<u>53</u>
<u>VII. ЙМОВІРНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ</u> <u>РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА</u> <u>2021-2030 РОКИ.....</u>	<u>58</u>
<u>VIII. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ,</u> <u>ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ</u> <u>ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ</u> <u>ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021- 2030 РОКИ</u>	<u>73</u>
<u>IX. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ.....</u>	<u>82</u>
<u>X. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ</u> <u>НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ</u> <u>НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2030</u> <u>РОКИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ..</u>	<u>88</u>
<u>XI. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ</u>	<u>97</u>

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Стратегія-2030 - Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки

СЕО - Стратегічна екологічна оцінка

ДДП - документи державного планування

ЦСР - Цілі сталого розвитку України

ОМС – органи місцевого самоврядування

МСБ - малий та середній бізнес

ДП - державне підприємство

ПрАТ - приватне акціонерне товариство

ПАТ - публічне акціонерне товариство

ГМЗ - гідрометалургійний завод

АЗПСМ - амбулаторія загальної практики-сімейної медицини

ЦПМСД - центр первинної медико-санітарної допомоги

ДФРР - державний фонд регіонального розвитку

ЦНАП - центр надання адміністративних послуг

ТГ - об'єднана територіальна громада

ВООЗ - Всесвітня організація охорони здоров'я

ПЗФ - природно-заповідний фонд

ТПВ - тверді побутові відходи

ГДК - гранично допустима концентрація

СЗЗ - санітарно-захисна зона

ЗС - зона спостереження

I. ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

З цією метою в процес планування розвитку територіальних громад впроваджено стратегічну екологічну оцінку (СЕО) документів державного планування (ДДП).

СЕО – це системний і запобіжний процес, що здійснюється з метою аналізу потенційного впливу на довкілля документів стратегічного характеру, а також з метою інтегрування результатів оцінки в процес прийняття рішень.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

СЕО стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. СЕО – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон "Про стратегічну екологічну оцінку".

Одним з інструментів забезпечення збалансованості Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки (далі – Стратегія-2030) стало застосування в процесі її розроблення СЕО. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії -2030 підготовлено з урахуванням Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10 серпня 2018 року №296 (із змінами).

Поєднання зусиль, спрямованих на заохочення економічного зростання регіону, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу на довкілля, забезпечуватиме розвиток громади, для якої є важливою якість життя нинішнього та майбутніх поколінь.

II. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021- 2030 РОКИ

Проект Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади (далі – ТГ) на 2021-2030 роки (далі – Стратегія-2030) розроблено відповідно до Закону України "Про засади державної регіональної політики", Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 (із змінами), Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затвердженої наказом Мінрегіонбуду від 31 березня 2016 року № 79 (із змінами), а також з урахуванням положень Національної доповіді "Цілі Сталого Розвитку: Україна".

Стратегічне бачення: самодостатня, згуртована, затишна, комфортна та безпечна для проживання громада, з розвиненою інфраструктурою, з високим рівнем соціального захисту населення та сучасним соціокультурним простором для гармонійного розвитку дітей та молоді.

Туристично приваблива громада із якісними публічними сервісами та сучасними просторами для відпочинку, дозвілля та соціального розвитку. Гендерно-орієнтована громада щасливих, здорових та освічених людей.

Реалізація Стратегії-2030 здійснюватиметься через План заходів з реалізації Стратегії, який формується на основі визначених стратегічних і оперативних цілей, і реалізується у два етапи:

I-й етап – 2021-2025 роки;

II-й етап - 2026-2030 роки.

Для досягнення розвитку громади до рівня, визначеного у стратегічному баченні, визначено 4 стратегічні цілі. Кожна з цих цілей конкретизується в оперативних цілях, реалізація яких буде забезпечуватися шляхом реалізації відповідних завдань, заходів і проектів розвитку громади.

Таблиця 1.

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"

Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
1.1.1. Поширення інформації про інвестиційну привабливість громади та її території, презентація її потенціалу та інвестиційних проектів під час міжрегіональних та міжнародних заходів	здійснення заходів щодо популяризації громади за кордоном і формування позитивного іміджу Новоархангельщини; проведення іміджево-презентаційних заходів на регіональному рівні; формування та регулярна актуалізація баз даних інвестиційних проектів (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості; інвестиційних проектів; потенційних інвесторів); активна промоція інвестиційних можливостей регіону (інформаційне наповнення і підтримка веб-сайту (http://novoarhangelska.gromada.org.ua/), промоматеріали), розробка та поширення інформаційних бюлетенів про інвестиційну привабливість громади, як в Україні, так і за кордоном; створення належних умов для реалізації проектів розвитку громади за рахунок міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги; активна промоція у соціальних мережах (https://www.facebook.com/novselrada) та у місцевому періодичному виданні ПП НРРГ «Колос».
1.1.2. Впровадження механізмів інвестиційного супроводу	формування і ведення бази даних інвестиційних проектів, реалізація яких здійснюється за участі іноземних інвесторів в громаді; проведення підвищення кваліфікації, обміну передовим досвідом фахівців, відповідальних за виконання повноважень у сфері інвестиційної діяльності;
1.1.3. Модернізація і подальший розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури та логістичного потенціалу	поліпшення стану дорожньо-транспортної інфраструктури та транспортного сполучення територій; створення елементів інформаційно-комунікаційної, інноваційної інфраструктури розвитку громади.

Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1.2.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва	налагодження ефективної діяльності наявної мережі інфраструктури із підтримки підприємництва в громаді; створення мережі нових об'єктів інфраструктури підтримки суб'єктів підприємництва; створення документації щодо газифікації територіальної громади для розширення підприємницької інфраструктури.

1.2.2. Удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу	створення благодійного фонду для розбудови та розвитку Новоархангельської територіальної громади; забезпечення розвитку та популяризації культури підприємництва, у тому числі для окремих соціально вразливих категорій населення; забезпечення надання інформаційно-консультативної допомоги щодо ведення підприємницької діяльності підприємцям початківцям та незайнятому населенню.
1.2.3. Ресурсно-інформаційна підтримка розвитку малого та середнього підприємництва	забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом і владою; популяризація соціального підприємництва та соціальної відповідальності суб'єктів підприємництва.

Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
1.3.1. Розвиток мережі індустриально-технологічних інституцій та кластерів.	створення кластерів за окремими напрямками ведення бізнесу (виробництво продуктів харчування, переробка продуктів сільгоспвиробництва тощо) та їх популяризація на регіональному, національному та зовнішньоекономічному рівнях; створення виставкових експоцентрів, ярмарків для представлення продукції громади.
1.3.2. Технологічне переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей, введення в дію нових високотехнологічних виробництв	створення сприятливого інституційного середовища для залучення інвестицій та організація заходів з просування видів економічної діяльності смарт-спеціалізації; сприяння просуванню та розширенню ринків збуту продукції підприємств галузей смарт-спеціалізації, особливо експортоорієнтованої створення бренду власного виробництва громади.
1.3.3. Впровадження енерго-зберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива	використання котлів, що працюють з використанням альтернативних видів палива.

Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2

1.4.1. Стимулювання розвитку інноваційного потенціалу та інфраструктури інтелектуальних послуг	освоєння виробництва нових видів промислової продукції за рахунок впровадження новітніх технологій та високоефективного обладнання.
1.4.2. Розвиток співпраці підприємств громади з науковими установами і вищими навчальними закладами, зокрема щодо продукування нових наукових інноваційних розробок та впровадження їх у виробництво	проведення форумів та конференцій за участі науковців та представників виробничого сектору.
1.4.3. Просування технологій Індустрії 4.0.	підтримка створення креативних хабів, бізнес-акселераторів, творчих просторів і платформ, бізнес-інкубаторів, громадських просторів, освітніх і креативних кластерів.

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"

Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
2.1.1. Забезпечення доступної дошкільної освіти шляхом формування оптимальної мережі закладів дошкільної освіти, спроможної задовольняти освітні запити громадян	моніторинг доступності дошкільної освіти; відкриття додаткових груп на базі ОЗО "Новоархангельський ЗЗСО I - III ступенів" у функціонуючих закладах дошкільної освіти; реконструкція, реорганізація закладів освіти зі створенням у них дошкільних місць.
2.1.2. Забезпечення доступності якісної шкільної освіти для всіх дітей і підлітків	реорганізація, призупинення діяльності малокомплектних закладів загальної середньої освіти; формування профільної школи.
2.1.3. Розвиток якісної професійної освіти з урахуванням потреб регіонального ринку праці	поліпшення якості підготовки робітничих кадрів через оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти; створення умов для забезпечення соціальних гарантій учнів, слухачів шляхом відновлення соціально-побутової інфраструктури закладів освіти.
2.1.4. Підтримка та розвиток творчого потенціалу дітей та молоді через систему позашкільної освіти	відкриття нових закладів позашкільної освіти; вдосконалення позашкільної освіти шляхом надання допомоги у розвитку; створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку осіб, які бажають здобути позашкільну освіту; надання доступу дітям та молоді із мало-забезпечених сімей, дитячих будинків та дітей-сиріт до якісної позашкільної освіти шляхом

	розвитку мережі гуртків, творчих об'єднань, секцій, їх філій тощо; забезпечення модернізації навчальної, матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти, оснащення їх сучасним обладнанням, оргтехнікою, апаратурою, інструментами, матеріалами для роботи.
2.1.5. Розвиток інклюзивної освіти	створення інклюзивних груп та класів у закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
2.2.1. Підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування з впровадженням інноваційних практик та засобів лікування у сільській місцевості (з урахуванням потреб усіх груп населення)	проведення реконструкції і ремонту будівель закладів охорони здоров'я; закупівля обладнання та апаратів для виявлення і лікування захворювань; розвиток діагностично-лікувальної бази для надання медичної допомоги на вторинному рівні; залучення фахівців для роботи в сільській місцевості в галузі охорони здоров'я
2.2.2. Проведення профілактичних заходів з упередження захворюваності населення, формування у населення культури здорового способу життя та покращення репродуктивного здоров'я.	забезпеченість закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу, відповідним обладнанням, транспортними засобами та кадрами; профілактика та забезпечення раннього виявлення захворювань серед всього населення; забезпечення обстеження усіх представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ; популяризація здорового способу життя та фізичної реабілітації, як важливої складової покращення якості та тривалості активного життя населення громади; проведення у закладах освіти інформаційних заходів з питань попередження небажаних вагітностей у підлітків.
2.2.3. Розвиток спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, підтримка спорту та фізичної активності громадян.	реконструкція будівлі плавального басейну з метою перепрофілювання його у фізкультурно-оздоровчий комплекс; покращення матеріальної бази спортивних закладів громади.

Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
----------	--------------------------------

1	2
2.3.1. Підвищення якості та доступності соціальних послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення	забезпечення консультаційних послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення.
2.3.2. Створення умов для включення людей з особливими потребами в активне життя	забезпечення санаторним оздоровленням деяких пільгових категорій громадян шляхом реалізації обласної Програми санаторного оздоровлення деяких категорій громадян на відповідні роки;
2.3.3. Створення умов для соціального становлення молоді, всебічного захисту та розвитку дітей	проведення роботи щодо популяризації сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи про існуючу підтримку держави сімей, які взяли на виховання та спільне проживання дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування.
2.3.4. Забезпечення гендерної рівності.	проведення інформаційно-просвітницької роботи серед населення з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, подолання гендерних стереотипів, попередження домашнього насильства, протидії торгівлі людьми та гендерної дискримінації та формування позитивного іміджу сім'ї.
2.3.5. Збереження народних традицій і надбань, розвитку культурно-творчого потенціалу населення	підтримка розвитку фестивального та конкурсного руху в громаді, запровадження щорічних фестивалів; підтримка творчих особистостей громади та їх ініціатив, спрямованих на розвиток культури та мистецтва; створення умов для збереження в громаді самотності народної культури, звичаїв, традицій, обрядів, у тому числі національних меншин.

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій"

Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Конкретні заходи, які будуть вживатися для виконання завдання
1	2
3.1.1. Формування ефективної системи органів управління на місцевому рівні з урахуванням реформи адміністративно-територіального устрою	формування належної інфраструктури, що забезпечить можливість підвищення якості надання публічних послуг жителям територіальної громади; запровадження програми «Шкільний автобус»; підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад; посилення співробітництва всіх гілок влади у напрямі забезпечення населенню доступності та відповідної якості спеціалізованої медичної допомоги; підвищення якості надання освіти в територіальній громаді;

1	2
3.1.2. Підвищення якості та доступності адміністративних послуг	запровадження нових підходів до утворення та діяльності центрів надання адміністративних послуг; забезпечення поступового переведення (надання) окремих адміністративних послуг в електронній формі; запровадження системи «Електронна черга».
3.1.3. Формування механізмів розвитку у населення лідерських якостей, мобілізації мешканців до вирішення місцевих проблем	проведення спільних інформаційно-навчальних заходів для мешканців територіальних громад та представників влади; створення консультативно-дорадчих органів; залучення громадян до розробки планувальних документів територіальних громад; підвищення рівня сприйняття та залученості мешканців громади до розвитку територіальних громад; запровадження конкурсу "Кращий лідер громади"; залучення молоді до вирішення місцевих проблем.
3.1.4. Розвиток співробітництва громад	проведення інформаційних зустрічей, тренінгів для голів громад і депутатів.
3.1.5. Покращення інструментів просторового планування	розроблення містобудівної документації місцевого рівня (генеральних планів, планів зонування територій населених пунктів, детальних планів територій в межах населених пунктів); надання інформаційно-консультативної допомоги, проведення нарад, семінарів тощо із розробки містобудівної документації; розроблення (внесення змін) схем планування території громади; розроблення детальних планів територій за межами населених пунктів, першочергово на інвестиційно приєднаних територіях.
3.1.6. Впровадження електронних і IT-сервісів в систему управління інфраструктурою життєдіяльності територій	створення умов для підготовки та реалізації інвестиційних проектів у сфері IT-технологій; розширення можливостей навчальних закладів у сфері підготовки IT-спеціалістів; застосування сучасних ГІС – технологій, дистанційного космічного зондування землі для моніторингу фактичного використання земель в межах всієї території та/або в межах певного району, об'єднаної територіальної громади;

Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
3.2.1. Розвиток альтернативної енергетики	підтримка розвитку альтернативної (відновлюваної) енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів; будівництво фотоелектричних сонячних електростанцій.
3.2.2. Розвиток органічного сільського	сприяння розвитку органічного землеробства, насамперед в особистих селянських і середніх господарствах;

господарства та виробництва продуктів харчування	сприяння створенню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції та модернізації існуючих; адаптація сільгоспвиробників до міжнародних стандартів якості та безпеки харчових продуктів; сприяння впровадженню енергоощадних технологій глибокої переробки сільськогосподарської продукції у харчовій та переробній промисловості.
3.2.3. Розвиток сучасних форм самозайнятості та кооперації в аграрній та інших виробничих сферах	створення сімейних ферм, асоціацій виробників однотипних видів продукції; забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції шляхом створення мотивації до технологічного переоснащення і модернізації галузей аграрного виробництва; всебічне сприяння створення обслуговуючих та виробничих кооперативів.
3.2.4. Покращення доступу агровиробників до ринків збуту	створення електронних торгових площадок з реалізації продукції і забезпечення доступу широкого кола виробників та споживачів до поширюваної ними інформації.
3.2.5. Розвиток сільських територій з низькою щільністю населення	диверсифікація сільськогосподарського виробництва та розвиток альтернативних видів економічної діяльності у сільській місцевості; стимулювання зайнятості населення в сільській місцевості; розвиток інфраструктури сільських територій; створення умов для стійкої мотивації до соціальної відповідальності бізнесу в аграрному секторі, суміжних секторах виробництва і сфері послуг; промоція інвестиційних можливостей громади та експортних можливостей підприємств.

Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
3.3.1. Підвищення доступності якісного побутового обслуговування населення у сільській місцевості	запровадження нової сучасної системи послуг; сприяння підвищенню технічного рівня оснащення закладів побутового обслуговування та запровадження прогресивних енергозберігаючих технологій.
3.3.2. Розвиток місцевої дорожньо-транспортної інфраструктури та налагодження роботи комунального транспорту і сполучення між населеними пунктами.	проведення реконструкції, капітального та поточного ремонту доріг комунальної власності; залучення новітніх технологій при реконструкції, капітальному та поточному ремонтах доріг комунальної власності.
3.3.3. Покращення стану рекреаційних зон та розвиток туристичних об'єктів,	облаштування туристичних об'єктів та прилеглих до них територій під'їздами, зупинками, санітарними зонами, у тому числі інклюзивно орієнтованих;

1	2
маршрутів, продуктів, розвиток туристичного маркетингу	<p>проведення ознайомлювальних рекламно-інформаційних турів з відвідуванням основних туристичних атракцій;</p> <p>проведення тематичних фестивалів;</p> <p>здійснення комплексу заходів з туристичного брендингу у громаді.</p>
3.3.4. Розвиток сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури	<p>розширення мобільного та фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету у сільській місцевості;</p> <p>впровадження технологій електронного урядування, зокрема створення інформаційних ресурсів для громадян.</p>
3.3.5. Забезпечення доступності якісних послуг з постачання якісної питної води та сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, із застосуванням новітніх технологій та обладнання	<p>проведення робіт з реконструкції і модернізації систем централізованого водопостачання та водовідведення.</p>
3.3.6. Розбудова закладів дозвілля та культури	<p>модернізація мережі закладів сфери культури;</p> <p>забезпечення розвитку закладів культури та сприяння широкому доступу до них сільських жителів.</p>
3.3.7. Покращення умов проживання населення, розвиток житлового будівництва, зокрема доступного для молоді та інших соціально вразливих верств населення	<p>розвиток житлово-комунальної інфраструктури (житлове будівництво, будівництво (реконструкція) інженерної інфраструктури);</p> <p>забезпечення на належному рівні життєдіяльності соціально вразливих верств населення, у першу чергу – осіб із обмеженими фізичними можливостями;</p> <p>забезпечення молодих спеціалістів закладів охорони здоров'я, освіти, культури належним соціальним захистом та житлом.</p>
3.3.8. Розвиток конкурентного середовища на ринку обслуговування житла	<p>надання консультативної підтримки з питань створення та функціонування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку.</p>
3.3.9. Забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту територій і населення	<p>забезпечення готовності до виконання завдань за призначенням існуючих місцевих пожежно-рятувальних підрозділів;</p> <p>виконання капітальних протипожежних заходів в об'єктах соціальної сфери області (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту), у тому числі, обладнання системами протипожежного захисту, монтаж пристроїв блискавкозахисту та вогнезахисне оброблення дерев'яних конструкцій;</p>

1	2
	<p>визначення, облаштування місць відпочинку населення біля водойм та приведення їх у безпечний стан відповідно до вимог законодавства;</p> <p>створення запасу будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;</p> <p>створення, використання, утримання та реконструкція фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення</p>

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"

Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
4.1.1. Збереження і розвиток природно-заповідного фонду	збереження лісистості громади; створення «Зеленого партуля»; винесення у натуру (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
4.1.2. Збереження рослинного і тваринного світу;	сприяння захисту флори та фауни, особливо тих, що віднесені до «Червоної Книги України»
4.1.3. Збільшення лісистості громади	виконання робіт зі створення захисних лісових насаджень; створення лісових культур, сприяння природному відновленню лісів; проведення акцій на постійній основі «Зелена громада» (суботники, висадка дерев, прибирання) проведення рубок формування і оздоровлення лісів

Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля" буде забезпечена шляхом виконання таких завдань:

Завдання	Заходи щодо виконання завдання
1	2
4.2.1. Формування екологічної культури населення	<p>розвиток закладів позашкільної освіти та творчих об'єднань учнівської молоді еколого-натуралістичного спрямування;</p> <p>проведення організаційно-масової роботи щодо участі школярів та учнівської молоді громади у Всеукраїнських та обласних еколого-натуралістичних масових заходах;</p> <p>охоплення учнівської молоді науково-дослідницькою роботою з еколого-натуралістичного напрямку;</p> <p>підвищення поінформованості про методи ощадливого споживання природних ресурсів, зокрема, питної води, поводження з побутовими відходами;</p>

4.2.2. Створення ефективної системи моніторингу довкілля та управління екологічними ризиками	затвердження складу моніторингової групи на чолі з інспектором по благоустрою.
4.2.3. Зменшення обсягу утворення відходів, впровадження механізмів їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництва	<p>впровадження новітніх технологій і обладнання зі збирання, сортування, транспортування і утилізації ТПВ;</p> <p>облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання відходів;</p> <p>забезпечення населених пунктів громади спеціалізованою технікою для збирання твердих побутових відходів;</p> <p>впровадження роздільного збирання побутових відходів;</p> <p>проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури поводження з твердими побутовими відходами;</p> <p>створення сприятливих умов для розвитку бізнесу у сфері поводження з побутовими відходами;</p> <p>програма «Подвірний збір сміття».</p>
4.2.4. Забезпечення відновлення та ефективного використання водних ресурсів, поліпшення їх якості із застосуванням інноваційних технологій та обладнання	<p>проведення паспортизації водних об'єктів;</p> <p>екологічне оздоровлення річок та відновлення їх природних русел;</p> <p>закріплення абразійних берегів;</p> <p>відновлення природних джерел та вільного току річок;</p> <p>створення водоохоронних зон річок та водойм;</p> <p>розробка програми для зариблення водойм.</p>
4.2.5. Поліпшення стану атмосферного повітря	розробка та впровадження програм зі зменшення викидів промислових підприємств в атмосферу.
4.2.6. Збереження якісного стану земель, відновлення деградованих і еродованих земель та ґрунтів	<p>відновлення стану та функцій еродованих і порушених земель, запобігання заростанню бур'янами, чагарниками і дрібноліссям сільськогосподарських угідь;</p> <p>підвищення родючості ґрунтів (внесення добрив, регулювання водного режиму, удосконалення технологій обробітку ґрунту, запровадження екологічнобезпечних систем землеробства, залуження, консервація);</p> <p>забезпечення раціонального, невиснажливого, ґрунтозахисного та екологічнобезпечного землекористування.</p>

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. Аналіз відповідності цілей Стратегії-2030 стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Аналіз відповідності цілей Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки стратегічним цілям державної екологічної політики визначених "Основними засадами (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року"

Стратегічні цілі державної екологічної політики	Стратегічні цілі Стратегії-2030:			
	"Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"	"Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"	"Сталий розвиток усіх територій"	"Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"
1	2	3	4	5
Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+	++	+	++
Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	+	++	+	++
Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо	+	+	+	++

соціально-економічного розвитку України				
Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	+	++	+	++
Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	+	+	+	+

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала: "++" - цілі Стратегії-2030 добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики; "+" - цілі Стратегії-2030 та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються, проте не узгоджені в стратегії. Необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації" полягає у створенні оптимальних умов для повного використання і нарощування наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки. Аналіз показує, що цілі Стратегії-2030 та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачає виконання завдань і здійснення заходів щодо стабілізації демографічної ситуації в громаді, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, послуг охорони здоров'я незалежно від місця проживання людей, підвищення матеріального добробуту населення. Отже вона добре узгоджується з 1, 2 та 4 стратегічними цілями державної екологічної політики.

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій" передбачає реалізацію комплексу заходів і проектів, спрямованих на усунення диспропорцій у розвитку населених пунктів у сільській місцевості, розвитку соціально-дорожньої інфраструктури, модернізації житлово-комунального господарства і розвиток житлового будівництва. Напрямок узгоджується з усіма цілями державної екологічної політики. Для більш повного узгодження стратегічної цілі 3, зокрема, з цілями 1, 2, 3 та 4 державної екологічної політики доцільно додати, наприклад, проекти з стимулювання впровадження систем екологічного управління у підприємствах, стимулювання

впровадження суб'єктами господарювання більш екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій.

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" визначає завдання і проекти щодо охорони навколишнього природного середовища, формування екологічної інфраструктури в громаді. Тому напрям принципово узгоджується з усіма стратегічними цілями державної екологічної політики.

Узгодженість стратегічних цілей Новоархангельської громади з ключовими секторами економічного розвитку була також проаналізована. Позначка "х" використовується там, де присутня узгодженість, внесок або відповідний зв'язок.

Таблиця 3

Узгодженість стратегічних цілей Новоархангельської територіальної громади з ключовими секторами економічного розвитку

Сектори	Стратегічні цілі Стратегії-2030:			
	"Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"	"Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"	"Сталий розвиток усіх територій"	"Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури"
1	2	3	4	5
Економіка й торгівля	х	х	х	х
Промисловість та інфраструктура	х	х	х	х
Сільське, лісове господарство, харчова промисловість	х	х	х	х
Транспорт і дороги	х	х	х	х
Екологія і природні ресурси	х	х	х	х
Освіта й молодь	х	х	х	х
Здоров'я, соціальний захист, сім'я й дитина	х	х	х	х

Культура й туризм	х	х	х	х
Обмін інформацією	х	х	х	х
Комунальне господарство	х	х	х	х
Територіальний розвиток, земля й кадастр	х	х	х	х

Стратегічні цілі та завдання Стратегії-2030 узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини, зокрема:

Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства:

Завдання 2.3. Забезпечити створення стійких систем виробництва продуктів харчування, що сприяють збереженню екосистем і поступово покращують якість земель та ґрунтів, в першу чергу за рахунок використання інноваційних технологій;

Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови:

Завдання 6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання;

Завдання 6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання;

Завдання 6.4. Підвищити ефективність водокористування;

Ціль 7. Доступна та чиста енергія:

Завдання 7.2. Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів;

Завдання 7.3. Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел;

Завдання 7.4. Підвищити енергоефективність економіки;

Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура:

Завдання 9.1. Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій, у т. ч. екологічно чистих видів транспорту;

Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво:

Завдання 12.4. Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв;

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші:

Завдання 15.1. Забезпечити збереження, відновлення та стале використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем;

Завдання 15.2. Сприяти сталому управлінню лісами;

Завдання 15.3. Відновити деградовані землі та ґрунти з використанням інноваційних технологій.

ІІІ. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Новоархангельська територіальна громада розташована по обидва береги р. Синюха. Адміністративний центр громади - селище міського типу Новоархангельськ – розташований за 106 км від обласного центру Кіровоградської області – м. Кропивницький та за 47 км від м. Умань. Найближча залізнична станція знаходиться за 40 км, в м. Тальне (Черкаська обл.). Зовнішні зв'язки селища здійснюються автомобільним видом транспорту.

Головна особливість економічно-географічного положення селища в системі розселення Кіровоградської області – північно-західне положення; поблизу межі з Черкаською областю України.

Площа Новоархангельської територіальної громади становить 492,90 км².

Місцезнаходження, рельєф

Територія громади розташована у північно-західній частині Кіровоградської області, в межі Придніпровської височини, на лівому березі р. Синюха.

Рельєф території долини р. Синюха характеризується чергуванням пологих та крутих ділянок. Абсолютні відмітки поверхні змінюються від 96 до 175 м БС. Глибина ерозійного врізу досягає 80м.

Річка Синюха протікає в меридіональному напрямку. Заплава ріки простежується не всюди і простягається вузькою смугою переважно по правому берегу. Долина р. Синюха вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані чисельними ярами і промоїнами, що виносять уламковий матеріал в русла рік і балок.

У межі смт.Новоархангельськ в р. Синюха впадає лівобережна притока р. Торговиця, долина якої має балковидну форму. Схили її симетричні, Заплава вузька, місцями розширена до 300м з луговою та чагарниковою рослинністю.

Абсолютні відмітки поверхні змінюються від 150-175 м БС на плато, до 97-100 м БС в заплаві р. Синюха, 99-115 м БС в заплаві р. Торговиця. Переважні ухили поверхні 3-5%, мінімальні ухили 1-1,5%, максимальні ухили на схилах балочної мережі 15% і більше. Загальний ухил території у західному напрямку, до р. Синюха.

Клімат

Клімат території помірно-континентальний, характеризується теплим, іноді жарким літом, із значною кількістю сонячних днів і рідкими, але сильними дощами. Значна розчленованість місцевості сприяє витраті дощової води на поверхневий стік і поповненню запасів підземних вод. Характеристика кліматичних умов, основних окремих елементів метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень, наведена за даними багаторічних спостережень метеостанції «Звенигородка» (124 мБС).

Температура повітря: січень: $-5,4^{\circ}\text{C}$, липень: $+20,3^{\circ}\text{C}$, середньорічна: $+7,6^{\circ}\text{C}$, абсолютний мінімум: -37°C , абсолютний максимум: $+39^{\circ}\text{C}$.

Тривалість безморозного періоду: середня 151 днів, найбільша 180 днів (1938 рік);

Розрахункова температура: найхолоднішої п'ятиденки: -21°C , зимова вентиляційна: $-9,1^{\circ}\text{C}$.

Опалювальний період: середня температура: $-0,8^{\circ}\text{C}$, період: 184 доби.

Глибина промерзання ґрунту: середня 76 см, максимальна 133 см.

Середньорічна відносна вологість повітря: 77%.

Атмосферні опади: середньорічна кількість 571 мм: в т. ч. теплий період (IV-X) – 381 мм, холодний (XI-III) – 190 мм, середньодобовий максимум: 41 мм, (за МС Умань); спостережний максимум: 155 мм (07.1934р.). (за МС Умань).

Висота снігового покриву (за МС Умань): середньодекадна 21 см, максимальна 65 см, мінімальна 2 см.

Кількість днів із стійким сніговим покривом: 77.

Особливі атмосферні явища – середня/ найбільша кількість днів на рік: тумани 37/ 77 днів, заметілі 8/22 днів, грози 30/44 днів, град 1,4/4 днів, пилові бурі 0,2 /2 днів (за МС Умань).

Швидкість вітру, середньорічна: 3,5 м/с

Максимальна швидкість вітру (можлива): 18м/с – кожний рік, 20-21 м/с – один раз в 5-10 років, 22-23 м/с – один раз в 15-20 років.

Домінуючі напрямки вітру та їх повторюваність: холодний період: Пд – 18,2%; теплий період: Пн – 20,0%.

Таблиця 4. Повторюваність напрямків вітру й штилів, (%)

Період року	Пн	ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
МС «Звенигородка» (124 мБС)									
Холодний період	14,0	15,2	8,6	9,6	18,2	13,0	10,8	10,6	9,8
Теплий період	20,0	17,6	7,3	6,6	13,3	10,6	9,8	14,8	18,6
Рік	17,5	16,6	7,8	7,8	15,3	11,6	10,2	13,1	15,0

Територія селища відноситься до таких, що мають підвищений потенціал забруднення атмосфери та характеризується несприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосферу (районування України за потенціалом забруднення). Розміщення промислових підприємств, які за класифікацією ДСП № 173-96 відносяться І та ІІ класу шкідливості, що здійснюють шкідливі викиди забруднюючих речовин у повітря, на території селища не рекомендується.

Новоархангельська територіальна громада віднесена до І архітектурно-будівельного кліматичного району - Північно-Західний.

Геологічна будова

В геоструктурному відношенні територія розташована на західній околиці Українського кристалічного щиту. Територія характеризується неглибоким заляганням кристалічного фундаменту та незначною потужністю осадових порід. В геологічній будові беруть участь докембрійські кристалічні породи, продукти їх вивітрювання, відклади палеогену, давні четвертинні і сучасні утворення.

Кіровоградсько-житомирський комплекс представлений гранітами рожево-сірими, червоними, пегматитами, гнейсами.

Кора вивітрювання, середньої потужності до 12,0м, збереглася повсюдно і представлена каолінами білими і озалізненими каолінами. З кристалічними породами пов'язані родовища будівельного каміння.

Відклади палеогену залягають безпосередньо на кристалічних породах або їх корі вивітрювання в депресіях кристалічного фундаменту. Відклади харківської свити представлені глауконітовими пісками з прошарками глин і перекриваються каоліновими, мілкозернистими пісками з прошарками слабозцементованих піщаників.

Серед четвертинних відкладів виділяються різноманітні за генезисом і літологією нижньочетвертинні, середньо-, верхньочетвертинні і сучасні відклади.

В межах плато і схилів розвинуті еолово-делювіальні, елювіально-делювіальні відклади. Вони представлені переважно суглинками жовто-бурими, сіро-бурими коричневими, карбонатами, в верхній частині розрізу пористими, лесовидними, з гніздами піску.

Алювіальні відклади заплав рік і днищ балок представлені різнозернистими пісками, супісками, мулами.

На ділянках, де річні долини врізаються в кристалічні породи, часто накопичуються великі уламки гранітів, гнейсів. Піски представлені від мілкозернистих до гравелистих кварцових. Балочний алювій представлений перевідкладеними суглинками потужністю 1 – 2 м.

До четвертинних відкладів у північній частині селища приурочене Новоархангельське родовище цегляно-черепичної сировини, суглинків. За даними ДНВП “Геоінформ України” балансові запаси станом на 01.01.2018р. складають 807 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 116, В – 267, С₁ – 424 тис. м³. Потужність суглинків 3,5-10 м. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР № 2974 у 1969р.

Окрім того, на прилеглих територіях, на відстані 1,5-4 км від західної межі селища, на правому березі р. Синюха наявні родовища:

- Торговицьке цегельно-черепичної сировини (не розробляється); балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 575 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 229, В – 346 тис. м³. Родовище не розробляється. Запаси затверджені протоколом УТКЗ №4838 у 1989 р;
- Новоархангельське 1 цегельно-черепичної сировини (не розробляється). Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 380 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 81, В – 188, С₁ – 111 тис. м³. Запаси затверджені у 1974 році;
- Торговицьке родовище мігматиту та гнейсу, галузь застосування – камінь будівельний. Балансові запаси станом на 01.01.2018 складають 2154 тис. м³, в т.ч. за категоріями А- 1161, В – 0, С₁ – 993 тис. м³. Родовище розробляється. Запаси затверджені протоколом ТКЗ Мінгео УРСР №3663 у 1974 році.

Гідрогеологічні умови

В гідрогеологічному відношенні територія знаходиться в межах гідрогеологічної області Українського щиту.

Водоносні горизонти, що експлуатуються в громаді, приурочені до відкладів палеозою, палеогену і четвертинних утворень:

1. Водоносний горизонт четвертинних алювіальних відкладах приурочений до піщано-глинистих відкладів заплави ріки і днищ балок. Він має вільне дзеркало ґрунтових вод, коливання рівня якого тісно пов'язано з положенням рівня води в річці. За хімічним складом води відносяться до гідро- карбонатного типу з мінералізацією 0,3-0,9 г/л. Дебет колодязів не перевищує 1 м³/добу. Водоносний горизонт зазнає забруднення з поверхні. Живлення його відбувається за рахунок інфільтрації атмосферних опадів.

Водоносний горизонт алювіальних відкладів використовується за допомогою шахтних колодязів для потреб мілких водоспоживачів.

2. Водоносний горизонт в нижньо-середньо-верхньочетвертинних еолово-делювіальних відкладах не має повсюдного поширення, що пов'язано з відсутністю водотриву до монолітної зони докембрію.

Накопичення підземних вод в лесовидних відкладах обумовлено вертикальною макропористістю і наявністю піщаних прошарків на водотривких глинах і щільних суглинках. Води четвертинних відкладів мають пістрявий хімічний склад. Водозбагаченість горизонту незначна. Для централізованого водопостачання водоносний горизонт в еолово-делювіальних суглинках не рекомендується використовувати через слабку збагаченість і забруднення органічними речовинами.

3. Водоносний горизонт в харківських відкладах розвинутий в депресіях докембрійських порід. Водотримні породи представлені тонкомілкозернистими пісками. Через погану водовіддачу горизонт має обмежене водоспоживання.

4. Водоносний горизонт тріщинуватої зони порід докембрію і продуктів їх вивітрювання має повсюдне розповсюдження.

Основним фактором, що сприяє накопиченню і циркуляції тріщинних вод, є ступінь тріщинуватості порід. Глибина активної тріщинуватості порід сягає 60-80 м. Глибина залягання тріщинних вод обумовлюється рельєфом денної поверхні. В долинах ріки, де тріщинуваті кристалічні породи оголюються на денній поверхні, горизонт залягає на глибині 1-25м, в сторону вододілу глибина збільшується до 35м. Тріщинні води напірні. Величина напору в середньому складає 10-30м. За хімічним складом вода гідрокарбонатно-кальцієво-магнієва з мінералізацією 0,5-1 г/л. Даний горизонт експлуатується свердловинами в смт Новоархангельськ для питного водопостачання. Проектна продуктивність свердловин становить 2-10,8 м³/годину. Глибина свердловин в заплаві р. Синюха до 20м, на вододілі – до 100-120 м.

За даними ДНВП "Геоінформ України" на території смт Новоархангельськ наявне Новоархангельське родовище питних підземних вод, ділянка Свердликівська. Експлуатаційні запаси вод водоносної зони тріщинуватості архейських і нижньопротерозойських порід були розвідані і затверджені Правобережною ГРЕ об'єднання Північукргеологія у 1980р. у кількості 4,3 тис. м³/добу за категоріями А+В, згідно протоколу УТКЗ № 4056 від 27.12.1980р.. Ділянка розташована у північно-східній частині смт Новоархангельськ. Глибина підшови водоносного горизонту 64-82м. Води гідркарбонатні, кальцій-магнієві, з мінералізацією 0,2-0,6 г/дм³. Дебети при опробуванні: 276-1018 м³/добу. Якість води відповідала вимогам Держстандарту. Підпорядковано держфонду родовищ.

Існуюче водопостачання

Джерелом водопостачання смт Новоархангельськ є підземні води водоносного горизонту приуроченого до тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію. До комплексу водозабірних споруд, які експлуатуює КП «Новоархангельське ЖКГ», входить 4 свердловини та 3 шахтні колодязі. Дебіт водозабірних споруд коливається від 1,35 до 10,80 м³/год. Свердловини мають між собою гідравлічний зв'язок. Установлена сумарна виробнича потужність насосних станцій I підйому 2,40 тис.м³/добу.

Контроль якості води проводить акредитована лабораторія згідно договору. За даними КП «Новоархангельський ЖКГ», згідно результатів лабораторних досліджень підземна вода задовольняє вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10, окрім показника загальна жорсткість - 11,2 мг-екв/дм³.

Охоплення населення селища централізованим водопостачанням складає 22,1%. Частина мешканців садибної забудови користується водою з вуличних колективних установок, яких на мережі налічується 2 одиниці.

Гідрологічні умови

Згідно з гідрологічним районуванням України селище знаходиться в межах Правобережної Дніпровської області достатньої водності.

Річка Синюха є лівою притокою р. Південний Буг. Довжина ріки 111 км, площа басейну ріки 16725 км², відноситься до середніх річок.

Річка Синюха протікає в меридіональному напрямку. Русло звивисте, шириною від 25 до 110 м. Заплава ріки простежується не всюди і простягається вузькою смугою переважно по правому берегу. Долина р. Синюха вузька, схили круті, місцями обривисті, прорізані чисельними ярами і промоїнами, що виносять уламковий матеріал в русла рік і балок.

У межі селища стік р. Синюха регульований Новоархангельським водосховищем. Повний об'єм 9,6 млн. м³. Його цільове призначення генерування електроенергії.

У межі селища в р. Синюха впадає лівобережна притока р. Торговиця.. Довжина річки 93км, площа басейну ріки 75,4 км², відноситься до малих річок. Ширина русла переважно 1-2м. Долина якої має балковидну форму, схили її симетричні. Заплава вузька, місцями розширена до 300 м з луговою та чагарниковою рослинністю.

Водойми громади створюють цікаві ландшафти і при благоустрою прибережних територій сприятливі для організації зон відпочинку.

Ґрунтовий покрив

Новоархангельська територіальна громада розташована в межах лісостепової зони України.

Ґрунтовий покрив на території громади представлений типовими чорноземами з плямами опідзолених ґрунтів. На північній околиці поширені чорноземні глинисто-піщані і супіщані ґрунти. Основний тип чорноземних глибоких мало гумусних ґрунтів утворився на вкритих лесовими породами плато під лучно-степовою рослинністю.

У долинах річок та балок поширені чорноземно-лучні й лучно-болотні ґрунти. Ґрунти відзначаються значною природною родючістю.

Таблиця 5

Відомості про загальну характеристику земельного фонду

№ з/п	Структура земель	Площа, га
	Усього земель	48440,26
	у тому числі:	
1	землі сільськогосподарського призначення	40613,87
2	землі житлової та громадської забудови	1292,97
3	землі оздоровчого призначення	9,88
4	землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	36,00
5	землі рекреаційного призначення	5,00
6	землі історико-культурного призначення	-
7	землі лісгосподарського призначення	5393,09
8	землі водного фонду	782,14
9	землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	307,31

Флора і фауна

Рослинний світ Новоархангельської територіальної громади представлений видами як лісової, так і степової рослинності.

У природних насадженнях лісів домінують дуб, ясен, берест, в'яз, липа, граб, ільм, клен, ліщина, горобина, калина, глід, терен, жостір, шипшина, бузина, ожина. У трав'яному покриві зустрічаються перлівка ряба, чистець, ряст, маренка, копитень, медунка, тюльпан лісовий, анемона жовтицева, конвалія, тонконіг лісовий, фіалка лісова та інші.

Степова рослинність зазнала впливу людини, тому ділянки різнотравно-типчакowo-ковилових степів збереглися лише на схилах долин і балок. Тут ростуть типчак, ковила (зрідка), стоколос, тонконіг вузьколистий, тимофіївка степова, пирій степовий, буркун, молочай, горицвіт, гвоздика, шавлія, конюшина, ромашка, ведмеже вухо, сокирки, подорожник тощо.

Тваринний світ утворений видами, які характерні для Лісостепу, а саме: козулями, благородними оленями, дикими кабанями, зайцями-русаками, лисцями, борсуками, видрами, фазанами, дикими качками, водяними курочками,

куликами, лисками, лебедями, сірими куріпками.

Екологія, охорона природи

Заповідне урочище «Кучери» - знаходиться на околиці Новоархангельська, на піщаному березі річки Синюха та складається із соснового лісу площею 21 га. Входить до складу природно-заповідного фонду України. В урочищі наявні місця для відпочинку та купання. У лісовому масиві ростуть клен ясенелистий, акація біла, в'яз, терен, свидина криваво-червона, глід, бруслина, верба, фіалка запашна. Тут мешкають різні види тварин та птахів.

Заповідне урочище «Фомиха» - знаходиться на території Новоархангельської територіальної громади, на березі річки Синюха. Лісове насадження має площу 15 га. Найбільш різноманітними і чисельними є птахи, такі, як синиця велика, строката мухоловка, повзик, зяблик, мухоловка сіра та інші. Урочище використовується для відпочинку і оздоровлення людей, збору грибів і лікарської сировини. Більша його частина знаходиться під покривом сосни звичайної, 10-15 сантиметровим шаром опалої хвої.

Загальна площа – 36 га.

Повітряний басейн

За метеорологічними умовами селище відноситься до територій з підвищеним природним потенціалом забруднення повітря та характеризується несприятливими умовами розсіювання промислових викидів в атмосферу (районування України за потенціалом забруднення повітря промисловими викидами). Критеріями оцінки потенціалу забруднення атмосфери за середньорічними значеннями метеорологічних параметрів є: повторюваність, потужність та інтенсивність приземних інверсій; % повторюваності швидкостей вітру 0-1 м/с, в т.ч. повторюваності протягом кількох днів (застій повітря); висота шару переміщення; тривалість туману.

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів.

Більшість промислових підприємств селища відносяться переробної галузі промисловості та підприємств з надання комунальних послуг населенню. Також внесок у забруднення атмосфери додають децентралізовані індивідуальні джерела теплопостачання, для яких основними видами палива є дрова та вугілля.

Основними забруднюючими речовинами є окисли вуглецю, окисли азоту, сірчаний ангідрид, тверді частки, пил. Стаціонарні пости контролю за станом атмосферного повітря у селищі відсутні. В зоні впливу виробничо-комунальних підприємств, при несприятливих метеорологічних параметрах, в межах нормативних параметрів СЗЗ можливі перевищення ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Основна частка викидів забруднюючих речовин у повітря припадає на пересувні джерела, а саме на долю автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причини експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, проходять по міжнародній автодорозі державного значення М-12 Стрий–Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка.

Із східної та південної сторін до селища підходять територіальні автодороги державного значення Т-12-06 Новоархангельськ –Петроострів – Новомиргород і Т-12-14 Новоархангельськ –Добровеличківка –Миколаївка. Транзитні транспортні потоки цих автодоріг додатково навантажують вуличну мережу селища (вул. Слави, Центральна), створюючи дискомфорт для населення, погіршується стан навколишнього середовища.

Населення

Таблиця 6

Порядковий номер	Найменування територіальних громад і населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 1 січня 2021 р.
	смт Новоархангельськ	6095
1	с.Синюха	460
2	с.Солдатське	92
3	с.Журівка	137
4	с.Комишево	0
5	с.Лозуватка	0

6	с.Ганнівка	451
7	с.Новопетрівка	0
8	с.Кагарлик	0
9	с.Кам'яне	1341
10	с.Диковичеве	2
11	с.Мар'янівка	223
12	с.Сабова	68
13	с.Червінка	56
14	с.Свердликове	705
15	с.Скалева	489
16	хутір Голубенка	6
17	с.Скалівські Хутори	481
18	с.Кринички	67
19	с.Торговиця	2144
20	с.Левківка	189

Демографічна ситуація

Таблиця 7

осіб

	Загальна чисельність населення	Кількість народжених	Кількість померлих	Природний приріст (скорочення) (+/-)
2018 рік	14007	89	107	-18
2019 рік	13932	97	100	-3
2020 рік	13006	89	271	-182

Відомості про охорону здоров'я

Таблиця 8

Усього закладів	2	Усього медичного персоналу, чол.	182
з них:		з них:	
лікарні	1	усього лікарів (за штатним розписом)	38
поліклініки	1	наявних вакансій	21,5
амбулаторії	3	усього середнього медичного персоналу	144
фельдшерсько-акушерські пункти		наявних вакансій	9

аптеки	10	наявність спеціального транспорту	5
--------	----	-----------------------------------	---

Наявна мережа закладів з надання медичної допомоги населенню, їх оснащеність медичним обладнанням і технікою створюють потенційні умови для поліпшення якості надання медичних послуг, збереження стану здоров'я населення, призупинення негативних тенденцій у демографічній ситуації в області.

Поряд із цим, недостатність оснащення сучасним медичним обладнанням, недостатня укомплектованість медичних закладів лікарськими кадрами, обмеженість їх фінансового забезпечення створюють потенційні перешкоди у розвитку громади, у першу чергу людського потенціалу.

IV. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, ЗА УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2030 РОКИ

СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умов життєдіяльності та здоров'я населення Новоархангельщини в результаті впровадження Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки. Тож об'єктом аналізу є стратегічні, оперативні цілі та завдання стратегії.

Досягнення стратегічної цілі 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

- створення сприятливого клімату для залучення інвестицій;
- розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади;
- розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації;
- розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво.

Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій"

Оперативна ціль 1.1. скерована на створення умов щодо залучення інвестицій в економіку громади. Комплексне втручання у сферу передбачається зосередити у двох взаємопов'язаних напрямках – покращання інвестиційної промоції регіону та розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури та логістичного потенціалу.

Динамічний розвиток громади значною мірою залежить від належної оцінки наявного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг, здатності залучати інвестиції.

Представники місцевих органів виконавчої влади чи фахівці, уповноважені здійснювати безпосередній контакт з інвестором, повинні не тільки досконало володіти інформацією щодо місцевого економічного розвитку, поточного технологічного рівня та ринкової конкурентоспроможності, стратегічних напрямів та перспектив, але враховувати професійну, ментальну, національну специфіку кожного потенційного інвестора.

Успішна робота представників влади з інвесторами є запорукою формування сприятливого інвестиційного клімату громади, одним із факторів залучення додаткових інвестиційних ресурсів у її розвиток.

Для створення сприятливого клімату для інвесторів в громаді необхідно вжити комплекс організаційних та практичних заходів, зокрема таких, як:

визначення найбільш інвестиційно-привабливих видів економічної діяльності на території адміністративно-територіальної одиниці та їх актуалізація (не рідше 1 разу в рік);

прийняття місцевих комплексних програм підвищення конкурентоспроможності території та формування її позитивного іміджу в Україні і світі, забезпечення її належним фінансуванням із залученням коштів місцевих бюджетів;

виготовлення і розповсюдження презентаційних матеріалів про потенціал території, конкурентні переваги;

проведення презентаційно-іміджевих заходів або участь у презентаційно-іміджевих заходах регіонального, національного та іноземного рівнів (виставки, форуми, конференції, тощо);

підготовки і підвищення кваліфікації фахівців проектного менеджменту, взаємодії і роботою із інвесторами.

Очікувані результати:

створено умови для формування привабливого інвестиційного клімату; залучено інвестиції в економіку громади;

розроблено презентацію громади та проведено її промоцію на різноманітних іміджевих заходах (форумах, "круглих столах", виставках тощо).

Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади"

Потенціал підприємництва Кіровоградської області створює умови для регіонального розвитку, зокрема у сферах виробництва і реалізації продукції (товарів, послуг), наповненні місцевих бюджетів, зайнятості населення, у сфері соціального партнерства тощо.

Позитивний вплив на розвиток малого і середнього підприємництва має комплекс заходів щодо підтримки підприємництва, у рамках реалізації Регіональної програми розвитку малого і середнього підприємництва у Кіровоградській області, зокрема, це: фінансово-кредитна, інвестиційна, ресурсна та інформаційна підтримка, формування інфраструктури підтримки підприємництва.

Проте, потенціал підприємництва в громаді використовується не повною мірою через обмеженість об'єктів інфраструктури та фінансової підтримки підприємництва, відсутність ефективної взаємодії влади і бізнесу в громаді щодо розв'язання поточних проблем малого і середнього підприємництва; суб'єктами малого підприємництва, у тому числі мікропідприємництва, використовуються тіньові відносини в оплаті праці та використанні найманої праці (особливо у торгівлі, побутовому обслуговуванні населення, у сфері пасажирських перевезень тощо), що створює перешкоди для розвитку громади.

Для досягнення поставленої оперативної цілі передбачається забезпечення розвитку інфраструктури підтримки підприємництва, удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу, ресурсне та інформаційне забезпечення малого та середнього підприємництва.

Очікувані результати:

розвиток об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва;
створення сприятливих умов для започаткування нових та розвитку існуючих малих та середніх підприємств – місцевих товаровиробників;
створення нових робочих місць;
удосконалення фінансово-кредитної та інформаційно-консультативної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва;

Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації"

Світовий досвід свідчить, що у найбільш економічно розвинутих країнах світу саме інновації є вирішальною умовою забезпечення стабільного довгострокового економічного розвитку.

У той же час стан інноваційної діяльності в громаді, як і в Україні, характеризується недостатніми обсягами реалізованої інноваційної продукції, низьким рівнем інноваційної активності промислових підприємств та мізерним рівнем підприємницької активності в інноваційній сфері малого та середнього бізнесу.

Основними проблемами в інноваційній сфері залишаються низька сприйнятливість підприємницького сектору до інновацій та недостатня розвиненість інфраструктури, здатної супроводжувати розробки від стадії ідеї до стадії впровадження, що обмежує зростання продуктивності праці, зниження енергоємності виробництва, не створює підґрунтя для модернізації та структурної перебудови економіки, не забезпечує її якісного оновлення.

Незначне впровадження у промислове виробництво нових високих технологій приводить до зниження конкурентоспроможності економіки громади, робить її недостатньо конкурентоспроможною через порівняно невисоку якість, а також енерговитратне та ресурсовитратне виробництво. Це зумовлює необхідність підтримки науково-інноваційного співробітництва, популяризації провадження наукової та винахідницької діяльності, посилення співпраці закладів освіти та наукових установ з реальним сектором економіки.

Втручання у сферу передбачено у 3-х напрямках:

розвиток мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів,
технологічне переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей, введення в дію нових високотехнологічних виробництв;

впровадження енергозберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива

Очікувані результати:

нарощування обсягів промислового виробництва підприємствами громади;

залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій в розвиток економіки громади;

створення нових робочих місць;

підвищення рівня доходів населення;

впровадження нових технологій у громаді;

модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, створення нових потенційно прибуткових та високотехнологічних промислових виробництв;

підвищення конкурентоспроможності та розширення ринків збуту виробленої продукції та наданих послуг;

зменшення рівня енергоємності виробництва на основі розширення використання нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, диверсифікації енергопостачання, оптимізації структури енергогенеруючих потужностей у промисловому виробництві

Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво"

Стан розвитку в області науки та інновацій створює певні передумови для розвитку громади.

Значну роль у промисловості відіграє сфера інновацій та ІТ – технологій.

Проблемами громади залишаються: недостатній рівень використання сучасних інформаційних технологій і систем, обмеженість фінансового забезпечення на проведення науково-технічних досліджень і впровадження сучасних розробок, недосконалість зв'язків між наукою та виробництвом створює значні перешкоди для розвитку громади.

Одним із завдань досягнення оперативної цілі у середньостроковій перспективі буде розвиток інноваційного потенціалу та інфраструктури інтелектуальних послуг; продовження співпраці підприємств громади з науковими установами і вищими навчальними закладами області.

Більш якісний прорив у розвитку промисловості можливий завдяки переходу на принципи та засади концепції "Індустрія 4.0". Її сутність полягає в оцифруванні всіх матеріальних активів та інтеграції в цифрові екосистеми та ланцюги доданої вартості країн-партнерів. "Індустрія 4.0" передбачає широкий спектр нових технологій, зокрема: використання елементів штучного інтелекту, машинне навчання, роботизацію та автоматичні системи, адитивне виробництво (3D-друк), технології віртуальної, доданої та змішаної реальності тощо.

Очікувані результати:

реструктуризація промислового комплексу у напрямі збільшення частки високотехнологічних виробництв за рахунок упровадження науковотехнічних інновацій, енерго- та ресурсозберігаючих і наукоємних технологій;

розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, наукових установ з реальним сектором економіки.

Досягнення стратегічної цілі 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

якісна освіта для всіх;

міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації;

створення умов для підвищення добробуту населення.

Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх"

На сучасному етапі розвитку суспільства, що характеризується змінами у всіх його сферах і соціальних інститутах, особливо гострими постають питання якісного навчання підростаючого покоління.

Основними проблемами у сфері освіти є:

мережа закладів дошкільної освіти не є достатньою;

зменшення кількості гуртків науково-технічного, туристсько-краєзнавчого, еколого-натуралістичного напрямків через відсутність технічного обладнання, туристичного спорядження, комп'ютерної техніки;

приміщення закладів позашкільної освіти потребують капітальних і поточних ремонтів;

відтік педагогічних працівників із закладів позашкільної освіти через низьку заробітну плату;

застаріла матеріально-технічна база навчально-виробничого процесу та стан соціально-побутової структури закладів професійно-технічної освіти.

Основне завдання освітянської галузі – створити оптимальну мережу закладів дошкільної освіти, яка б реально враховувала освітні запити територіальних громад, забезпечувала ефективне використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів.

Забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на освіту, створення умов для рівного доступу кожної дитини до якісної освіти незалежно від стану її здоров'я – одне з пріоритетних стратегічних завдань.

Новий формат позашкільної освіти повинен бути зосереджений на конкретній дитині з її освітніми і психолого-фізіологічними потребами, адже це є запорукою успішного інтелектуального, творчого та фізичного розвитку молодого покоління громади.

Для ліквідації диспропорцій на ринку праці необхідно створити умови для отримання учнями якісної професійної освіти, яка забезпечить відповідність набутих ними компетенцій вимогам сучасного виробництва.

Очікувані результати:

- забезпечено доступність до якісної дошкільної освіти;
- створено рівні умови для доступності учнівської молоді до якісної загальної середньої освіти;
- підвищена якість навчально-виховного процесу з урахуванням досягнень педагогічної науки та якості надання освітніх послуг;
- налагоджено співпрацю між соціальними партнерами на ринку праці;
- впроваджено у навчальний процес нові виробничі та педагогічні технології;
- поліпшено матеріально-технічну базу закладів позашкільної освіти;
- створено рівні умови для доступності учнів з особливими освітніми потребами до якісної освіти.

Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації"

Основними проблемами у сфері охорони здоров'я є:

- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення лікувальних закладів як на первинному, так і на вторинному рівнях;
- потреба значних фінансових вкладень, особливо для забезпечення відповідності лікарень інтенсивного лікування визначеним вимогам, в тому числі на закупівлю сучасного діагностичного та лікувального обладнання;
- недостатній рівень ранньої діагностики хвороб серед сільських жителів;
- недостатнє кадрове забезпечення закладів охорони здоров'я, в першу чергу сільської місцевості.

Для врегулювання цих проблем та надання якісних медичних послуг в громаді необхідно продовжити роботу щодо:

- поліпшення матеріально-технічної бази лікувальних закладів як на первинному, так і на вторинному рівнях;
- підвищення якості діагностики та лікування хворих у відповідності до кваліфікаційних та європейських стандартів;
- покращення кадрового забезпечення закладів охорони здоров'я, в першу чергу сільської місцевості, у т.ч. молодих спеціалістів.

Одним із найважливіших завдань є збільшення активного періоду життя громадян шляхом забезпечення умов для повноцінного фізичного розвитку, популяризації фізичної культури та спорту і здорового способу життя.

Основними проблемами у сфері спорту та фізичної культури є:

- невідповідність найпростіших спортивних споруд громади сучасним вимогам та відсутність спортивного обладнання і інвентарю для занять фізичною культурою і спортом;
- недостатній рівень фінансового забезпечення для ефективного

функціонування дитячо-юнацьких спортивних шкіл та закладів резервного спорту.

Очікувані результати

поліпшення демографічної ситуації в регіоні, зниження смертності населення, збільшення середньої очікуваної тривалості життя;

зниження рівня захворюваності населення за найбільш поширеними хворобами;

зниження показників захворюваності на "соціальні хвороби" – туберкульоз, наркотична та алкогольна залежності;

забезпечення кадрами відповідного кваліфікаційного рівня закладів охорони здоров'я;

задоволення індивідуальних та суспільних потреб громадян у спортивній та фізкультурній підготовці.

Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення "

Соціальний захист. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі – ВООЗ), низька народжуваність і зниження смертності кардинально змінили демографічну ситуацію (значно зростає кількість людей похилого віку і скорочується частка дітей і молоді).

Люди похилого віку потребують соціальної підтримки. Виникнення різних труднощів у соціально-побутовій, психологічній адаптації до нових умов життя диктує необхідність вироблення і реалізації специфічних підходів, форм і методів, особливих технологій соціальної роботи з такими людьми. Саме з цих причин проблеми надання соціальної допомоги особам похилого віку стали особливо актуальними.

Пріоритетом буде створення умов для розвитку мережі надавачів соціальних послуг для осіб похилого віку, у тому числі освітніх послуг, запровадження новітніх технологій у сфері догляду за особами похилого віку.

Забезпечення підтримки дітей, сім'ї та молоді. Сімейне виховання дає можливість забезпечити дитині нормальний фізичний, моральний, інтелектуальний та соціальний розвиток, дає змогу їй стати повноцінним членом суспільства. Суспільні форми виховання не можуть замінити дитині сім'ю і це давно підтверджено практикою.

Забезпечення гендерної рівності. Гендерної рівності можна досягти тоді, коли чоловіки та жінки мають рівні права, можливості, відповідальність за: роботу, яка надає фінансову незалежність; догляд за дітьми та домом; участь у політичній, організаційній або іншій соціальній діяльності.

Культурний простір. Позитивна динаміка економічного розвитку громади можлива також і за умови нарощування діяльності та потенціалу у сфері туризму, культури, поліпшення соціально-дорожньої інфраструктури, підвищення професійного рівня представників туристичних агенств, закладів культури, об'єктів культурної спадщини тощо.

Очікувані результати

поліпшено соціальне та медичне обслуговування пенсіонерів та інвалідів;
підвищення ролі сім'ї в суспільстві, рівня поінформованості населення з гендерних питань, попередження домашнього насильства та торгівлі людьми.
покращено якість надання послуг культури населенню регіону;
створено умови для творчого розвитку особистості;
забезпечено задоволення культурно-дозвіллевих, мистецьких, інформаційних та освітніх потреб населення;
забезпечено підтримку та розвиток творчого потенціалу громади.

Досягнення стратегічної цілі 3. "Сталий розвиток усіх територій" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту;
стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних сферах господарської діяльності;
розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури території.

Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту"

Формування ефективної системи органів управління на місцевому рівні є важливим завданням в умовах реформи децентралізації влади, та в подальшому – зміни адміністративно-територіального устрою в Україні.

Важлива увага має бути зосереджена на:

налагодженні взаємодії місцевої влади і населення громади для визначення і вирішення найбільш актуальних проблем на території громади;

підбір і формування команди фахівців, які забезпечують реалізацію повноважень у всіх сферах діяльності, у першу чергу у бюджетній, інвестиційній, розвитку інфраструктури, освіти, надання медичних послуг тощо;

залучення активної частини територіальної громади (особливо молодь) до участі в громадських організаціях та будь яких інших діях на користь суспільства;

включення громадян у процес прийняття публічних рішень та організацію власного життєвого простору;

впровадження міжмуніципального співробітництва територіальних громад;

розроблення нової (внесення змін до наявної) сучасної містобудівної документації з метою розвитку і раціонального використання територій населених пунктів та територій поза межами населених пунктів, інженерно-транспортної інфраструктури; інвестиційної діяльності, яка відповідає діючому законодавству, державним стандартам та правилам, враховує державні, регіональні, громадські та приватні інтереси.

Проблеми, які перешкоджають впровадження електронних і ІТ сервісів в систему управління інфраструктурою життєдіяльності територій:

нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до електронних і ІТ-сервісів в систему управління інфраструктурою життєзабезпечення (цифрові медичні, освітянські, транспортні, логістичні та інші системи, системи громадської безпеки);

відсутність мотивації ІТ-бізнесу для створення зазначеної інфраструктури в сільській місцевості;

недостатній рівень залучення ТГ до участі у процесах формування інформаційного суспільства, упровадження технологій е-демократії, у тому числі із залученням ресурсів міжнародних організацій;

нерозвиненість електронних послуг і ресурсів для громадян та організацій;

низький рівень інформаційної грамотності й готовності населення до використання електронних послуг.

Прийняття Указу Президента України №558/2019 "Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг" надає можливість запровадження єдиного веб-порталу електронних послуг, де громадяни зможуть за допомогою електронного кабінету отримувати доступ до інформації щодо себе в держреєстрах (наприклад, про майно, землю, транспорт, податки і доходи) та пріоритетні електронні держпослуги.

Очікувані результати:

чіткий розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів, місцевими органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади щодо надання публічних послуг;

отримання жителями громади якісних та наближено до місця проживання соціальних, адміністративних та комунальних послуг;

підвищення ефективності використання бюджетних коштів, зростання дохідної частини місцевого бюджету;

розширення переліку адміністративних послуг, що надаються в електронній формі;

збільшення підтримки міжмуніципального співробітництва через державний фонд регіонального розвитку;

розвиток інженерно-транспортної інфраструктури;

розвиток будівельної галузі та інвестиційної діяльності;

отримання громадянами рівного якісного доступу до послуг у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо;

залучення громадян до процесів прийняття та оцінювання управлінських рішень громади шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження та підтримка в актуальному стані

на офіційному сайті місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування громади електронних сервісів звернень громадян, обговорень проектів розпорядчих документів, бюджету і, формуванню електронних платформ громадських рад тощо.

Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних сферах господарської діяльності"

Важливим пріоритетним завданням управління територіальною громадою є створення сприятливого середовища для стимулювання економічної активності суб'єктів підприємницької діяльності задля забезпечення економічного зростання, створення робочих місць, відновлення конкурентоспроможності економіки, підвищення рівня життя населення.

Однією із базових галузей економіки Кіровоградської області є сільське господарство. Галузь формує продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Маючи значний потенціал, впроваджуючи сучасні технології і техніку, агропромисловий комплекс не в змозі забезпечити достатню зайнятість для сільського населення, що призводить до знелюднення сільських територій. Чисельність сільського населення зменшилась порівняно із 2001 роком на 103,5 тис. осіб, або на 22,9% і на 01 січня 2019 року становила 347,6 тис. осіб, або 36,8% від загальної чисельності населення області. Це потребує пошуку додаткових можливостей зайнятості для жителів села, як у сільськогосподарському виробництві через його диверсифікацію, а також в інших секторах регіональної економіки.

Досягнення оперативної цілі має на меті зменшення диспропорції в економічному розвитку громади; зменшення ризиків залежності економіки від ситуації на зовнішніх ринках; перехід до ресурсозберігаючої та екологічнобезпечної моделі розвитку реального сектору економіки, збільшення доданої вартості аграрного виробництва, створення додаткових можливостей для збільшення доходів агровиробників та сільського населення, розвиток сільських територій, створення умов для залучення інвестицій.

Очікувані результати:

- збільшення обсягу виробництва валової продукції сільського господарства;
- розвиток харчової промисловості;
- підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва;
- збільшення споживання населенням громади продуктів харчування вітчизняного виробництва;
- розширення асортименту сільськогосподарського виробництва;
- зростання мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у сільській місцевості;
- підвищення доходів сільських товаровиробників;

створення нових робочих місць в аграрному секторі;
зростання кількості самозайнятого населення у сільській місцевості;
доступ сільгоспвиробників, особливо дрібних фермерських господарств, до фінансових ресурсів на вигідних для них умовах;
збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.

Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій"

Законом України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" встановлено державні соціальні гарантії щодо надання гарантованих обсягів побутового обслуговування населення.

Відповідно до статті 17 Закону України "Про захист прав споживачів" споживач має право на вільний вибір товарів і послуг у зручний для нього час.

Мережа закладів побутового обслуговування населення у сільській місцевості не розвинена. Проте, роль і значення побутових послуг активно зростає. Зміцнюється їх позиція на ринку послуг.

Туристично-рекреаційний потенціал Кіровоградщини унікальний своїм переплетінням різноманітних культур і традицій, поєднанням краси степового краю та героїчним минулим. Тут знаходяться унікальні пам'ятки природи, історії та культури, цілющі джерела та озера, що не залишать байдужим подорожуючого.

До послуг туристів – готельні господарства та ТОВ ДООЗ «Бригантина», ліс «Сосна» та 2 урочища «Фомиха» і «Кучери». Також є декілька туристичних шляхів та Новоархангельський краєзнавчий музей.

Разом з тим існують проблеми, пов'язані з розвитком туризму, а саме:

невідповідність об'єктів туристичної інфраструктури та туристичних послуг сучасним вимогам щодо технічної та функціональної якості;

недостатній рівень інформаційно-рекламного забезпечення, що спричиняє малообізнаність потенційних споживачів туристичного продукту Новоархангельщини та домінування виїзного туризму над внутрішнім;

недостатнє використання природно-рекреаційних та оздоровчо-лікувальних ресурсів для розвитку туристичної галузі.

Досягнення операційної цілі буде забезпечено через забезпечення:

підтримки в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини та розвиток інфраструктури туризму;

формування позитивного іміджу громади, просування туристичних брендів та продуктів громади;

розвиток активних видів туризму, сільського зеленого туризму та подієвого туризму.

Очікувані результати:

збільшення обсягів реалізованих послуг населенню;

розвиток мережі об'єктів побутового обслуговування;

підвищення якості надання населенню побутових послуг;
збільшення кількості в'їзних туристів;
підвищення якості туристичного продукту громади, зростання попиту на туристичні послуги;
покращення технічного стану вулично-дорожньої мережі населених пунктів громади;
збільшено обсяг інвестицій в розвиток місцевої дорожньо-транспортної інфраструктури;
зменшення непродуктивних витрат та втрат води;
зменшення частки ветхих і аварійних інженерних мереж;
покращення якості надання послуг з управління багатоквартирними будинками;
покращення стану протипожежного захисту, попередження травм і загибелі людей в об'єктах соціальної сфери області (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту) та приведено їх у належний протипожежний стан;
збільшення кількості офіційно визначених та приведених до вимог законодавства місць відпочинку населення на водних об'єктах;
зменшення кількості випадків загибелі людей на воді;
забезпечення захисту населення, територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
приведення в належний стан існуючих та облаштування нових захисних споруд цивільного захисту.

Досягнення стратегічної цілі 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури" передбачається шляхом реалізації таких оперативних цілей:

розвиток екомережі та збереження біорізноманіття;
зменшення екологічного навантаження на довкілля.

Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття"

Одним з важливіших показників в сфері екології є рівень заповідності території громади.

Проте є деякі проблеми, які стримують розвиток заповідної справи в громаді у практичному плані:

неузгодженість і недосконалість законодавства (земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування) у частині заповідної справи.

Все це, ускладнює процес пошуку та створення нових і розширення існуючих територій природно-заповідного фонду.

Вирішення даних проблем потребує проведення низки заходів як на місцевому так і на державному рівні.

Серед основних заходів виділяються такі, як:

визначення природних територій, перспективних для подальшого заповідання та збереження біологічного і ландшафтного різноманіття, їх обстеження та підготовка наукових обґрунтувань щодо створення нових об'єктів природно-заповідного фонду;

розширення наявних і створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

виведення земель з інтенсивного використання, відновлення природного стану (ренатуралізація) територій, що зазнали антропогенного впливу;

ведення кадастрів рослинного і тваринного світу;

ведення кадастру територій природно-заповідного фонду;

планування фінансування заходів за рахунок місцевих коштів.

Очікувані результати:

припинення втрат біо– та ландшафтного різноманіття;

створення цілісної та репрезентативної екомережі;

забезпечення належного рівня утримання існуючих та створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

винесення у натуру (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля"

Ціль скерована на зменшення рівня техногенного навантаження на навколишнє природне середовище (атмосферного повітря, земель і водойм) та вирішення екологічних проблем, які виникли через:

збільшення обсягів утворення відходів у різних галузях життєдіяльності людини, накопичення їх у місцях тимчасового зберігання;

невжиття достатніх заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, зокрема щодо рекультивації земель тощо.

Важливими факторами, що можуть запобігти погіршенню екологічної ситуації, є:

формування екологічної культури мешканців громади;

формування ефективної системи управління екологічними ризиками;

забезпечення раціонального, невиснажливого, ґрунтозахисного та екологічнобезпечного землекористування в інтересах ефективного і сталого соціально- економічного розвитку громади;

комплексний науково обґрунтований підхід до процесів використання, збереження та відтворення родючості сільськогосподарських угідь, здійснення збалансованих землеохоронних заходів з урахуванням особливостей природно–кліматичних зон.

Очікувані результати:

підвищено екологічну культуру населення;

збільшена лісистість громади за рахунок територій, що внаслідок

деградації землі вже не можуть використовуватися для сільськогосподарських робіт;

запроваджено новітні технології, системи роздільного збору відходів, наявні об'єкти поводження з відходами;

поліпшено систему управління промисловими та побутовими відходами;

зменшено рівень забруднення територій населених пунктів побутовими відходами;

зменшено кількість несанкціонованих сміттєзвалищ;

впроваджено систему моніторингу (оперативний збір інформації та оцінка інформації про стан атмосферного повітря), що дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати контроль.

V. ОСНОВНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Новоархангельська територіальна громада має досить високий показник антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище. Забруднюються повітря, води і ґрунти, збіднюється ландшафтне і біотичне різноманіття, що негативно впливає на живі організми. Природокористування у багатьох аспектах є нераціональним та екологічно незбалансованим.

Найгострішими проблемами в громаді є тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель внаслідок господарської діяльності, накопичення промислових та побутових відходів.

1. Забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Основною проблемою забруднення атмосферного повітря громади продовжують залишатися застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

2. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів громади централізованим водопостачанням та не відповідність джерел питного водопостачання санітарним нормам, що створює додаткові обмеження у розвитку громади.

Важливий індикатор (по Кіровоградській області) – показник відповідності санітарним нормам сільських джерел питного водопостачання, адже вода в містах набагато якісніша завдяки встановленим системам очистки. Ситуація у Кіровоградській області критична - лише 4,9% сільських джерел водопостачання відповідають санітарним нормам (в Україні - 7,6%). Ще гірша ситуація з комунальними джерелами питного водопостачання: загальний показник відповідності у Кіровоградській області становить лише 3,3% (в Україні - 4,6%).

Джерелом водопостачання смт Новоархангельськ є підземні води водоносного горизонту приуроченого до тріщинуватої зони кристалічних порід докембрію. До комплексу водозабірних споруд, які експлуатує КП «Новоархангельське ЖКГ», входить 4 свердловини та 3 шахтні колодязі. Дебіт водозабірних споруд коливається від 1,35 до 10,80 м³/год. Свердловини мають між собою гідравлічний зв'язок. Установлена сумарна виробнича потужність насосних станцій I підйому 2,40 тис.м³/добу.

Контроль якості води проводить акредитована лабораторія згідно договору. За даними КП «Новоархангельський ЖКГ», згідно результатів лабораторних досліджень підземна вода задовольняє вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10, окрім показника загальна жорсткість - 11,2 мг-екв/дм³.

Охоплення населення селища централізованим водопостачанням складає 22,1%. Частина мешканців садибної забудови користується водою з вуличних колективних установок, яких на мережі налічується 2 одиниці.

3. Проблеми з якістю водних ресурсів.

Природні води Новоархангельської територіальної громади високомінералізовані та через сільськогосподарську направленість регіону (в цілому), велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається високий рівень забруднення біогенними речовинами. Це явище посилюється в маловодні роки та в теплі періоди року, при посиленні випаровування із водних об'єктів. Майже в усіх водоймах громади спостерігається явище "цвітіння води" - масового розмноження синьо-зелених водоростей у теплий період року. Сприятливі фактори для цього явища: низька швидкість течії, висока сонячна активність, висока концентрація біогенних речовин (лімітуючий фактор – концентрація фосфатів). Спостерігається збідніння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни. Періодично відбуваються замори риби.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області основними джерелами забруднення підземних та поверхневих вод є органічне забруднення внаслідок антропогенної діяльності (вигрібні, компостні ями, надвірні вбиральні, несанкціоновані сміттєзвалища). Додатковим джерелом забруднення водного басейну є поверхневий стік, який формується на території селища, виробничих майданчиках промислових, комунальних та сільськогосподарських підприємств. Система дощової каналізації в межах селища відсутня.

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання необхідно виконання ряду пріоритетних завдань: повне охоплення селища системою централізованого водопостачання та водовідведення; організація зон санітарної охорони джерел централізованого водопостачання; будівництво розгалуженої мережі дощової каналізації з будівництвом локальних очисних споруд зливових стоків; розчистка та благоустрій водотоків; виготовлення технічної документації із землеустрою із визначення меж прибережних захисних смуг водотоків та водойм селища з винесенням їх меж в натурі та забезпеченням режиму господарської діяльності, передбаченого законодавством; визначення балансоутримувача та забезпечення фінансування для утримання прибережних смуг водойм селища.

4. Високий обсяг недостатньо очищених та забруднених вод, що скидаються у водні об'єкти.

Технічний стан практично всіх каналізаційних очисних споруд потребує їх модернізації або реконструкції.

В межах населеного пункту скиди стічних вод здійснює КП “Новоархангельське ЖКГ” після очистки на каналізаційних очисних спорудах - установка глибокого біологічного очищення стічних вод «Біотал – 50», проектною потужністю 50,0 м³/добу. Скидання стічних вод після очистки здійснюється в р.Торговиця, правий берег, біля її впадіння до р. Синюха. Контроль за якістю стічних вод здійснює акредитована лабораторія згідно з договором.

Зволікання з введенням в дію оновлених систем централізованого водопостачання, каналізації та очистки стоків в населених пунктах області разом з негативними екологічними наслідками може надзвичайно ускладнити і санітарно-епідеміологічну ситуацію в регіоні.

5. Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання

Джерелами забруднення ґрунтів на території селища є викиди від автотранспорту, неповне охоплення садибної забудови господарсько-фекальною каналізацією. За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області основними джерелами забруднення ґрунтів є органічне забруднення внаслідок антропогенної діяльності (вигрібні, компостні ями, надвірні вбиральні, несанкціоновані сміттєзвалища).

В межі селища є 4 кладовища, з яких 2 були закриті у 2005 році (по вул. Центральна, 93 та Чкалова, 78). В межах нормативних параметрів СЗЗ 300 м від даних кладовищ частково розташована індивідуальна житлова забудова. Після закінчення кладовищного періоду з моменту останнього поховання санітарно-захисні зони даних кладовищ можуть бути зменшені до 50 м. На першому етапі реалізації проектних рішень необхідно виконати 100% забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням індивідуальної житлової забудови в межах СЗЗ, з метою упередження можливого впливу на забруднення ґрунтових вод. Кладовища, що знаходяться в оточені житлової забудови, мають бути закриті органами місцевого самоврядування, з заборонаю послідууючого їх повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань) з метою скорочення СЗЗ після закінчення кладовищного періоду.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області на території селища та в радіусі 1000 м стаціонарно неблагополучні пункти щодо сибірки та інші поховання (худобомогильники, ями Беккарі) відсутні.

Місцями техногенного порушення ґрунтів та геологічного середовища є порушена ділянка, що зазнала техногенного впливу в наслідок видобування корисних копалин. Ділянка видобування цегельно-черепичної сировини, площею орієнтовно 7 га розташована на північній околиці селища, по вул. Садова потребує рекультивації із подальшим залученням в господарське використання.

Звалища промислових та побутових відходів в межах селища відсутні. Звалище твердих побутових відходів розташоване на відстані близько 8 км від межі селища у південному напрямку, біля с. Сабова.

Склади хімічних засобів захисту рослин та невизначених і непридатних отрутохімікатів в межі селища відсутні.

Комплексне геохімічне обстеження селища не приводилось. Дані щодо моніторингових досліджень ґрунтів населеного пункту відсутні. Потенційно забрудненою ділянкою ґрунтів можна вважати каналізаційні очисні споруди ПСП “Лан” (поля фільтрації), що розташовані на південній околиці селища, куди вивозяться асенізаційними машинами нечистоти частини садибної забудови.

З метою запобігання потрапляння відходів I - III класів небезпеки на звалища побутових відходів та їх шкідливого впливу на довкілля необхідне створення стаціонарних пунктів прийому небезпечних відходів від населення, таких як: відпрацьовані акумуляторні батареї; масла та шини від експлуатації приватного автотранспорту; відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть; стара побутова техніка, та забезпечити подальшу їх передачу на спеціалізовані підприємства з їх переробки та знешкодження. Доцільним є організація збору та утилізації будівельного сміття.

З метою охорони ґрунтового середовища та його раціонального використання необхідно виконання комплексу заходів: виготовлення забезпечення дієвої схеми санітарної очистки селища з 100%-м охопленням існуючої та проектної житлової забудови та об'єктів громадського призначення планово-подвірною системою санітарного очищення з впровадженням роздільного збору сміття; повне охоплення селища централізованим водопостачанням та водовідведенням; повна ліквідація несанкціонованих звалищ сміття; рекультивація порушених ділянок.

6. Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

У межі смт Новоархангельськ об'єкти природно-заповідного фонду відсутні.

За даними Департаменту екології та природних ресурсів Кіровоградської ОДА звернень щодо створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду до департаменту не надходило.

На прилеглих до селища територіях розташовані наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- заповідне урочище місцевого значення “Кучери”, площею 21га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, в 0,5 км від смт Новоархангельськ;
- заповідне урочище місцевого значення “Фомиха”, площею 15 га. Створене рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.04.2001 №234. Розташоване на лівому березі р. Синюха, в 0,5 км від смт Новоархангельськ.

Існують деякі проблеми, які стримують розвиток заповідної справи в громаді у практичному плані:

- неузгодженість і недосконалість законодавства (земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування) у частині заповідної справи;
- відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів ПЗФ та відшкодування збитків землекористувачам, а також механізму викупу земельних ділянок для заповідання;
- передача під охорону територій та об'єктів ПЗФ;
- винесення меж в натуру вже існуючих територій та об'єктів ПЗФ;

- відсутність фінансування на місцевому рівні та недостатнє фінансування на державному рівні для виконання заходів щодо створення нових об'єктів ПЗФ та охорони і утримання існуючих об'єктів ПЗФ.

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. Найзначнішим на сьогодні є скорочення ареалів існування. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

Внаслідок необґрунтованого розорювання земель, вирубки лісів, осушення чи обводнення території, промислового, житлового та дачного будівництва відбувається знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку.

7. Підтоплення земель і населених пунктів регіону

Підтоплення є одним із найбільш розповсюджених сучасних геологічних процесів, що розвивається як у природних умовах, так і під впливом техногенних чинників. Останні часто мають визначальне значення, особливо як наслідок проведення водогосподарських заходів (наявність іригаційних систем, водосховищ, каналів, втрат з комунікацій тощо).

Поверхня території селища, на окремих ділянках може підлягати підтопленню, особливо у заплавах р. Синюхи та р. Торговиця. Дошова каналізація частково влаштована в центральній частині селища, в межах багатоквартирної забудови. Тому під час зливових дощів в окремих понижених ділянках території селища накопичується і стоїть вода.

8. Поводженням з промисловими та побутовими відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля та здоров'я людей.

Видалення відходів у спеціально відведені місця чи об'єкти залишається основним методом перероблення відходів.

Не менш гострою, ніж у попередні роки, залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, полігони ТПВ здебільш не відповідають екологічним нормам, не налагоджено систему збору ТПВ у значній кількості. Утворення побутових відходів в громаді збільшується, при цьому значні їх обсяги розміщуються на звалищах, які розташовані в неприйнятних місцях та неналежним чином спроектовані і експлуатуються. Значна частка сміттєзвалищ не відповідають вимогам природоохоронного законодавства та постає питання спорудження сучасних сміттєзвалищ на заміну діючим, що чинять негативний вплив на довкілля.

Роздільне збирання, переробка та утилізація ТПВ, вилучення і утилізація біогазу на сміттєзвалищах громади не проводяться.

9. Організація контролю за радіаційною безпекою.

Джерела радіаційного забруднення на території селища відсутні.

Згідно постанов Кабінету Міністрів України від 23.07.1991 №106 і від 29.08.1994 №600, населений пункт не входив у перелік територій, забруднених в результаті аварії на ЧАЕС.

За результатами спостережень Кіровоградського обласного центру з гідрометеорології, значення радіаційного фону за останні роки не перевищують рівнів природного фону та становлять 10-16 мкР/год (при контрольному рівні природного гамма-фону 25 мкР/год).

Специфічні географічне розташування Кіровоградської області на Українському кристалічному щиті та геолого-гідрологічні особливості території характеризуються природним підвищенням вмістом радіоізоотопів урано-торієвого ряду, що є суттєвим фактором ризику для здоров'я населення.

За даними ГУ Держпродспоживслужби в Кіровоградській області інформація щодо техногенного та природного радіаційного забруднення території селища відсутня.

10. Прогноз змін у довкіллі, якщо Стратегія-2030 не буде затверджена.

У разі незатвердження Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля Новоархангельщини:

у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування сміття та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і його спалювання (викид парникових газів та шкідливих речовин в атмосферу). Від цього не можна буде очікувати ефективності та значного поступу в залученні інвесторів, отриманні земельних ділянок для будівництва комплексів механікобіологічної обробки відходів та успіху у сортуванні ТПВ. В результаті ситуація зі сміттям в громаді не зміниться, лише породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві;

у сфері управління водними ресурсами й надалі не буде чіткого бачення та плану швидкого покращення очистки стічних вод. Стратегія-2030 передбачає заходи з підвищення якості водопостачання і очистки стічних вод.

у сфері лісового господарства у рамках Стратегії-2030 необхідні пілотні проекти, в результаті яких би відпрацьовувались нові практики ведення лісового господарства, зокрема, які стосуються технологій лісозаготівлі та рубок переформування лісових насаджень.

Стратегія-2030 передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем довкілля, які виникли в результаті техногенного втручання. Це відтворення якості ґрунтів на сильно забруднених локальних територіях громади на основі моніторингових даних, збереження і відтворення якості природних і сільськогосподарських земельних ресурсів громади, збереження та підтримка якості довкілля (забруднення повітря, водних об'єктів, ґрунтів, радіаційної ситуації тощо).

Якщо Стратегія-2030 не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними. Якщо Стратегія-2030 не буде затверджена, то підвищиться ризик впровадження на території громади небезпечних технологій утилізації промислових та побутових відходів, які підвищать ризик захворюваності населення; підвищиться ризик будівництва небезпечних об'єктів та підприємств, викиди яких погіршать якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, призведуть до зниження біорізноманіття.

VI. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища" (№ 1264-ХІІ від 26 червня 1991 року) статтею 15 про Повноваження місцевих рад у галузі охорони навколишнього природного середовища визначено:

Місцеві ради несуть відповідальність за стан навколишнього природного середовища на своїй території і в межах своєї компетенції:

а) забезпечують реалізацію екологічної політики України, екологічних прав громадян;

б) дають згоду на розміщення на своїй території підприємств, установ і організацій у порядку, визначеному законом;

в) затверджують з урахуванням екологічних вимог проекти планів будівництва населених пунктів, їх генеральні плани та схеми промислових вузлів;

г) видають (переоформлюють, видають дублікати, анулюють) дозволи на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення у випадках, передбачених законом;

д) затверджують місцеві екологічні програми;

е) організовують вивчення навколишнього природного середовища;

є) створюють і визначають статус резервних, в тому числі й валютних, фондів для фінансування програм та інших заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

з) забезпечують інформування населення про стан навколишнього природного середовища, функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем;

и) організують роботу по ліквідації екологічних наслідків аварій, залучають до цих робіт підприємства, установи та організації, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, і громадян;

і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні;

ї) здійснюють контроль за додержанням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Місцеві ради можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Стаття 19 «Компетенція виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища» Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" (№ 1264-ХІІ від 26 червня 1991 року) зазначає:

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції:

- а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад;
- б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідно села, селища, міста, незалежно від форм власності та підпорядкування;
- в) організують розробку місцевих екологічних програм;
- д) затверджують за поданням обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а на території Автономної Республіки Крим - органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста;
- е) організують збір, переробку, утилізацію і захоронення відходів на своїй території;
- є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів;
- ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів;
- з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення;
- и) організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян;
- і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" (№ 2697-VIII від 28 лютого 2019 року). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року. Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01 липня 2015 року), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

В Україні проведення СЕО регламентується Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку" (№ 2354-VIII від 20 березня 2018 року). Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06 червня 1995 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства. На сьогодні обов'язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладені на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства у Кіровоградській області, а правові підстави щодо обмеження 50 водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Кіровоградській області. Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування";

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується";

Державні санітарні норми та правила "Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною";

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України "Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами";

постанова Кабінету Міністрів України "Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів".

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України "Про охорону атмосферного повітря" (2707-ХІІ від 16 жовтня 1992 року). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

постанова Кабінету Міністрів України "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами";

постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря"; посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;

максимальні допустимі концентрації та "можливі рівні безпечного ефекту" для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України "Про відходи" (№ 187/98-ВР від 05 березня 1998 року) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження 51 місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами визначаються статтею 20 закону "Про відходи".

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності.

Так, Законом України "Про інвестиційну діяльність" (№ 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 року) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарногігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та

архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля" (№ 2059-VIII від 23 травня 2017 року).

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (від 01 липня 2015 року №562-VIII), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року. У ньому СЕО визначається у процедурному аспекті: СЕО – це процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу СЕО, складання звіту про СЕО, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про СЕО, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" (схвалено Верховною Радою України 28 січня 2019 року). У цьому законі СЕО виступає одним із основних інструментів реалізації державної екологічної політики, який дасть змогу запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та встановити відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17 грудня 2012 року №659) затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог "Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище".

VII. ЙМОВІРНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021-2030 РОКИ

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії-2030 визначалися відповідно до контрольного переліку, наведеного в таблиці 9.

Таблиця 9

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії-2030 відповідно до контрольного переліку

№	Чи може реалізація Стратегії-2030 причинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
1	2	3	4	5	6
Повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел		*		+
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		*		+
3.	Погіршення якості атмосферного повітря			*	+
4.	Появу джерел неприємних запахів			*	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			*	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води		*		+

7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)		*		+
8.	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти			*	
9.	Значне зменшення кількості води, що використовується для водопостачання населенню			*	
10.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод			*	+
11.	Появу загроз для людей і об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)			*	
12.	Зміни напрямків і швидкості течії поверхневих вод або обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкта			*	
13.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок			*	+
14.	Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод			*	
15.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)			*	

16.	Забруднення підземних водоносних горизонтів			*	+
-----	--	--	--	---	---

Відходи					
17.	Збільшення кількості утворюваних ТПВ			*	+
18.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			*	+
19.	Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			*	+
20.	Спорудження еколого - небезпечних об'єктів поводження з відходами			*	
21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів			*	+
Земельні ресурси					
22.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			*	+
23.	Посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			*	
24.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу			*	
25.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози, через нестабільність літо генної основи або зміни геологічної структури			*	
26.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			*	

27.	Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад			*	+
Біорізноманіття та рекреаційні зони					
28.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території)			*	
29.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			*	+
30.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь у цілому		*		+
31.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			*	
32.	Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних можливостей			*	+
33.	Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини			*	+

34.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'яток природи тощо)			*	+
Населення та інфраструктура					
35.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення громади			*	+
36.	Вплив на стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			*	+
37.	Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			*	+
38.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень			*	+
39.	Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		*		+
40.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			*	+
Екологічне управління та моніторинг					
41.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки			*	+

42.	Погіршення екологічного моніторингу			*	
43.	Усунення механізмів впливу ОМС на процеси техногенного навантаження			*	+
44.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			*	+
Інше					
45.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			*	
46.	Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			*	+
47.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії			*	+
48.	Суттєве порушення якості природного середовища			*	+
49.	Появу можливостей для досягнення короткострокових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			*	
50.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей			*	

На основі оцінок, представлених у табл. 9, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії-2030:

Таблиця 10

Висновки щодо ймовірного впливу Стратегії-2030 на довкілля:

Складові довкілля	Ймовірний вплив Стратегії-2030 на довкілля
Атмосферне повітря	<p>У результаті реалізації Стратегії-2030 не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Загалом Стратегія-2030 орієнтована на розв'язання цієї проблеми, оскільки містить завдання 4.2.5. "Поліпшення стану атмосферного повітря" та 4.2.2. "Створення ефективної системи моніторингу довкілля та управління екологічними ризиками". Можливе навіть покращення якості атмосферного повітря в результаті впровадження енергозберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива (завдання 1.3.3.), розвитку в громаді альтернативної енергетики (завдання 3.2.1.). Разом з тим, ймовірно може відбутися незначне збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел внаслідок розвитку мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів (завдання 1.3.1.) та від пересувних джерел внаслідок модернізації транспортно-логістичної інфраструктури (завдання 1.1.3.).</p>

<p>Водні ресурси</p>	<p>Стратегія не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Натомість вона містить завдання 3.3.5. "Забезпечення доступності якісних послуг з постачання якісної питної води та сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, із застосуванням новітніх технологій та обладнання" та 4.2.4. "Забезпечення відновлення та ефективного використання водних ресурсів, поліпшення їх якості із застосуванням інноваційних технологій та обладнання". Тому має покращитися якість питної води, очищення стічних вод і, можливо, якість поверхневих вод. Разом з тим, ймовірно може відбутися збільшення скидів забруднених вод у поверхневі водні об'єкти внаслідок розвитку мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів (завдання 1.3.1.) у разі неналежного врахування природоохоронних вимог. Крім цього, ймовірно можуть мати місце зміни обсягів води поверхневих водних об'єктів внаслідок продовження тенденції зростання забору води на ведення органічного сільського господарства та виробництво продуктів харчування (завдання 3.2.2).</p>
<p>Відходи</p>	<p>Громада характеризується високим рівнем утворення і накопичення значних обсягів промислових і побутових відходів. Реалізація операційної цілі 4.2 "Зменшення екологічного навантаження на довкілля" має сприяти покращенню ситуації. Сприяти утилізації промислових та побутових відходів має реалізація завдань 4.2.3. "Зменшення обсягу утворення відходів, впровадження механізмів їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв" та 3.3.9. "Забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту територій і населення".</p>

<p>Земельні ресурси</p>	<p>Внаслідок реалізації Стратегії-2030 не передбачається будьякого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Крім цього, Стратегія-2030 не передбачає змін у структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель. Покращенню стану земельних ресурсів може сприяти збереження якісного стану земель, відновлення деградованих і еродованих земель та ґрунтів (завдання 4.2.6).</p>
<p>Біорізноманіття та рекреаційні зони</p>	<p>У Стратегії -2030 не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) та біорізноманіття. Натомість реалізація оперативної цілі 4.1. спряє розвитку екомережі та збереженню біорізноманіття, також завданнями 4.1.1 та 4.1.2. передбачається збереження і розвиток ПЗФ, рослинного і тваринного світу громади. Результати виконання цих завдань матиме позитивні наслідки для довкілля. Впровадження Стратегії-2030 може мати як позитивний, так і негативний вплив на рекреаційні зони залежно від того, наскільки будуть дотримані природоохоронні вимоги під час виконання завдання 3.3.3 "Покращення стану рекреаційних зон та розвиток туристичних об'єктів, маршрутів, продуктів, розвиток туристичного маркетингу" Разом з тим, реалізація цього завдання має сприяти покращенню здоров'я населення. Крім цього, збільшенню кількості офіційно визначених та приведених до вимог законодавства місць відпочинку населення на водних об'єктах може сприяти реалізація завдання 3.3.9. "Забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту території і населення".</p>

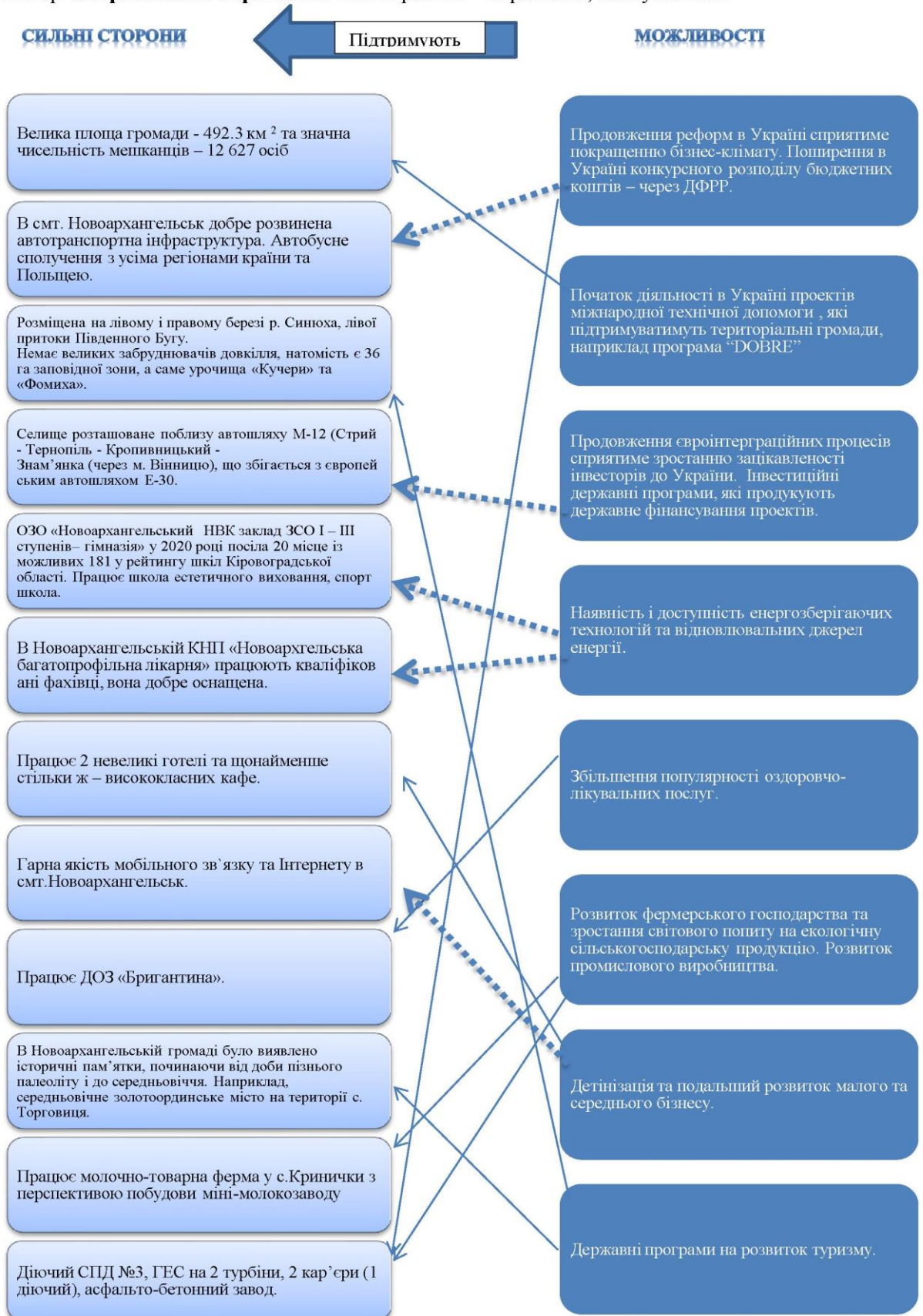
<p>Культурна спадщина</p>	<p>Реалізація Стратегії-2030 не має призводити до негативного впливу на наявні історико-культурні об'єкти, а реалізація завдань 3.3.6. "Розбудова закладів дозвілля та культури" може забезпечити розвиток закладів культури та сприяти широкому доступу до них сільських жителів, 3.3.3 "Покращення стану рекреаційних зон та розвиток туристичних об'єктів, маршрутів, продуктів, розвиток туристичного маркетингу" - забезпечити підтримку в належному стані об'єктів історико-культурної спадщини та розвиток інфраструктури туризму.</p>
<p>Населення та інфраструктура</p>	<p>Стратегія-2030 не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення громади. Натомість реалізація операційної цілі 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації" шляхом виконання завдань 2.2.1."Підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування з впровадженням інноваційних практик та засобів лікування у сільській місцевості (з урахуванням потреб усіх груп населення)", 2.2.2."Проведення профілактичних заходів з упередження захворюваності населення, формування у населення культури здорового способу життя та покращення репродуктивного здоров'я" та 2.2.3. "Розвиток спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, підтримка спорту та фізичної активності громадян" має призвести до покращення стану здоров'я населення.</p>
<p>Екологічне управління, моніторинг та інше</p>	<p>Стратегія-2030 спрямована на збереження природних ресурсів і не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Реалізація Стратегії-2030 має сприяти створенню системи екологічного контролю та моніторингу ефективності досягнення екологічних цілей Стратегії-2030, оскільки містить завдання 4.2.2. "Створення ефективної системи моніторингу довкілля та управління екологічними ризиками".</p>

Кумулятивний вплив	Ймовірність того, що реалізація Стратегії-2030 призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною
---------------------------	--

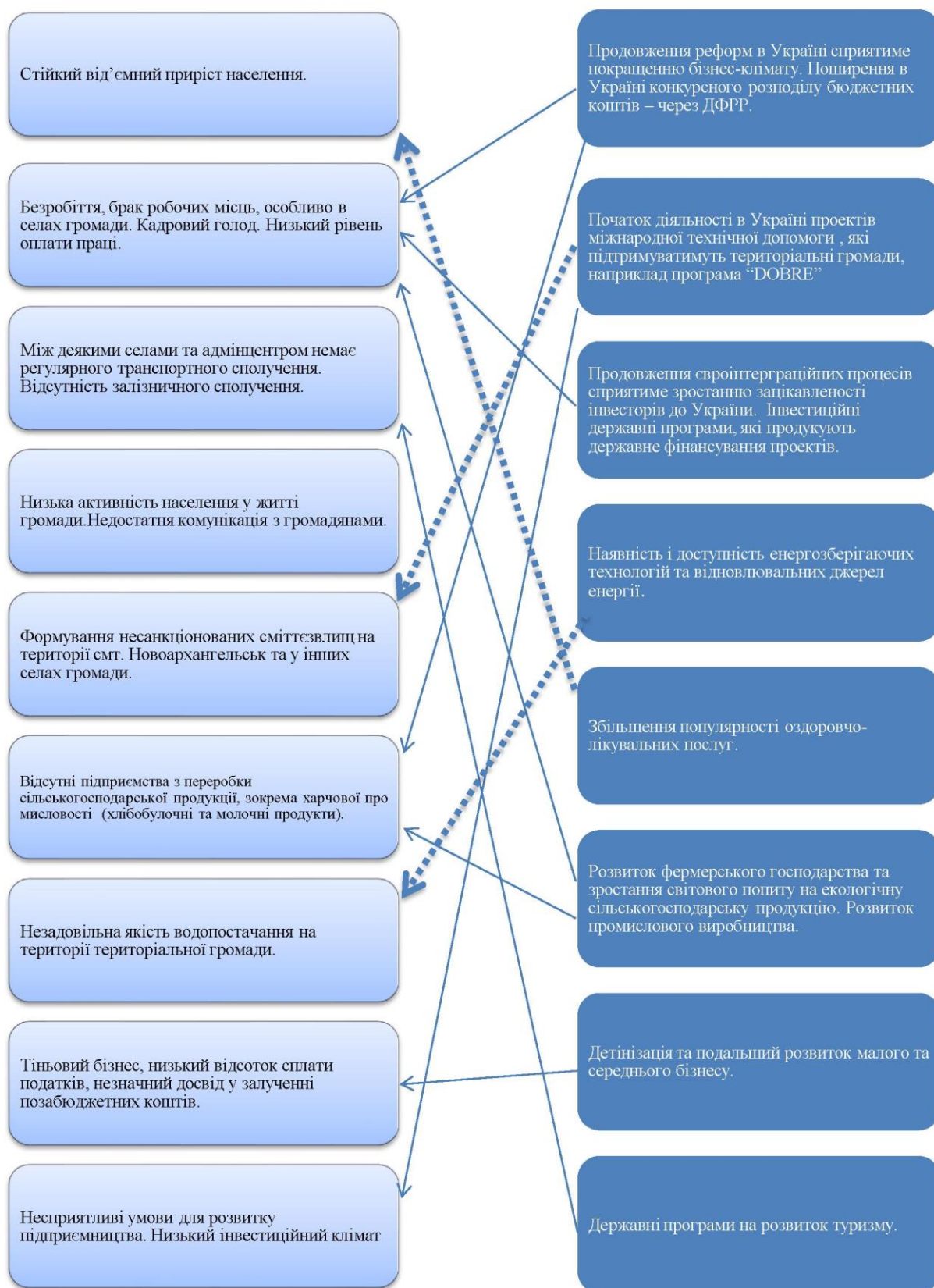
Таким чином, реалізація Стратегії -2030 не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Водночас реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії-2030 може сприяти покращенню екологічної ситуації в громаді.

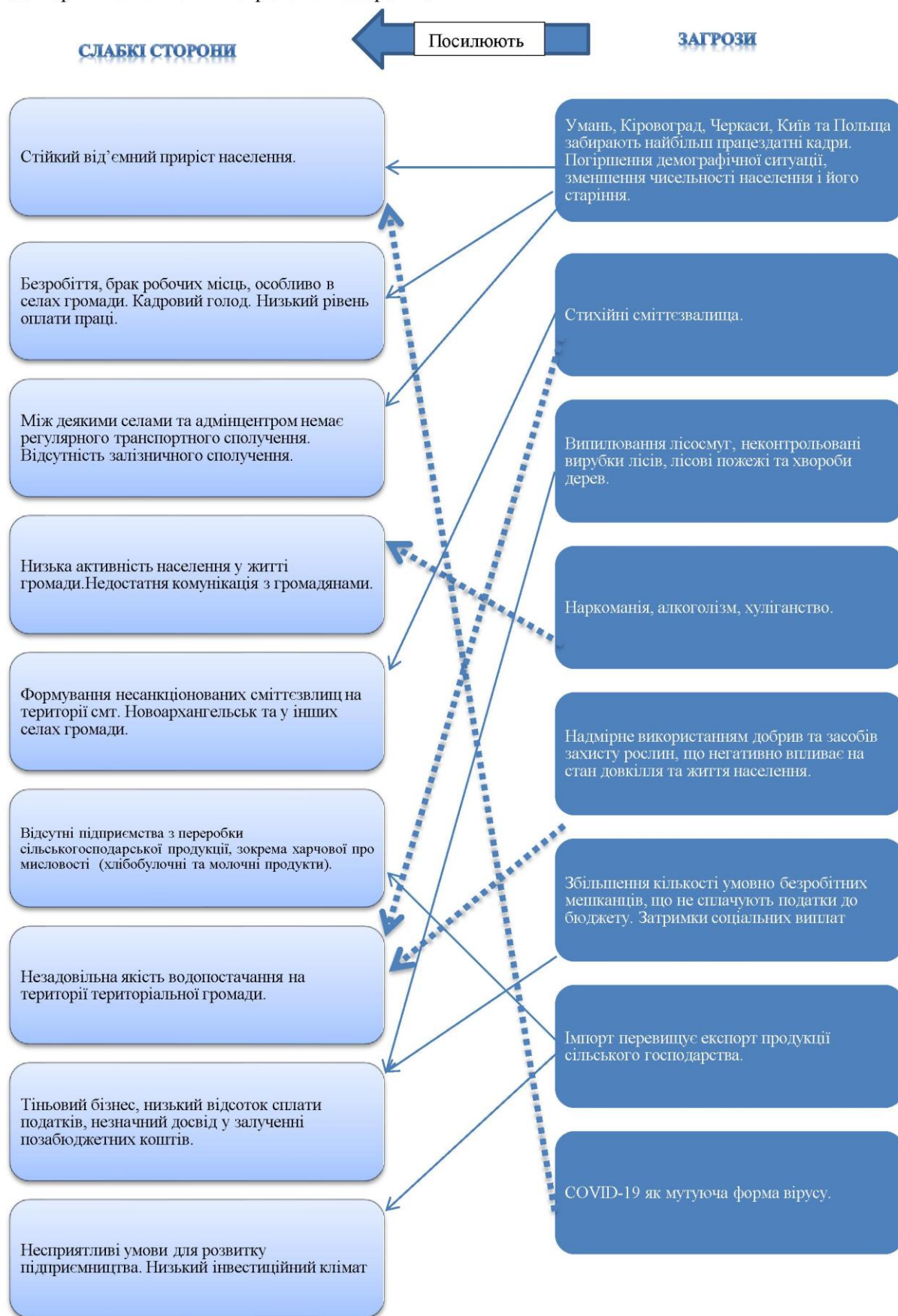
Однією з визначальних умов сталого економічного і соціального розвитку Новоархангельської територіальної громади в цілому є охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів та збереження екологічної безпеки життєдіяльності населення. SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Новоархангельської територіальної громади. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики й ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

Сектор «Порівняльні переваги». Тип стратегії – агресивна, наступальна.

Сектор «Виклики». Тип стратегії – динамічна, конкурентна

VIII. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021- 2030 РОКИ

Для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Стратегії-2030 пропонується реалізація таких заходів та проєктів:

Таблиця 11

Оперативне завдання/ сфера реалізації проєктів	Заходи/ Потенційно можливі сфери реалізації проєктів
1	2
<p>1.1.1. Поширення інформації про інвестиційну привабливість громади та її території, презентація її потенціалу та інвестиційних проєктів під час міжрегіональних та міжнародних заходів</p>	<p>здійснення заходів щодо популяризації громади за кордоном і формування позитивного іміджу Новоархангельщини; проведення іміджево-презентаційних заходів на регіональному рівні; формування та регулярна актуалізація баз даних інвестиційних проєктів (опис вільних земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості; інвестиційних проєктів; потенційних інвесторів); активна промоція інвестиційних можливостей громади (інформаційне наповнення і підтримка веб-сайту (http://novoarhangelska.gromada.org.ua/), промоматеріали), розробка та поширення інформаційних бюлетенів про інвестиційну привабливість громади, як в Україні, так і за кордоном; створення належних умов для реалізації проєктів розвитку громади за рахунок міжнародних фінансових організацій та міжнародної технічної допомоги; активна промоція у соціальних мережах (https://www.facebook.com/novselrada) та у місцевому періодичному виданні ПП НРРГ «Колос».</p>
<p>1.1.2. Впровадження механізмів інвестиційного супроводу</p>	<p>формування і ведення бази даних інвестиційних проєктів, реалізація яких здійснюється за участі іноземних інвесторів в громаді; проведення підвищення кваліфікації, обміну передовим досвідом фахівців, відповідальних за виконання повноважень у сфері інвестиційної діяльності;</p>
<p>1.1.3. Модернізація і подальший розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури та логістичного потенціалу</p>	<p>поліпшення стану дорожньо-транспортної інфраструктури та транспортного сполучення територій; створення елементів інформаційно-комунікаційної, інноваційної інфраструктури розвитку громади.</p>

1	2
1.2.1. Розвиток інфраструктури підтримки підприємництва	налагодження ефективної діяльності наявної мережі інфраструктури із підтримки підприємництва в громаді, у тому числі для окремих соціальних груп населення; створення мережі нових об'єктів інфраструктури підтримки суб'єктів підприємництва; створення документації щодо газифікації територіальної громади для розширення підприємницької інфраструктури.
1.2.2. Удосконалення підготовки фахівців для малого бізнесу	забезпечення надання інформаційно-консультативної допомоги щодо ведення підприємницької діяльності підприємцям початківцям та незайнятому населенню.
1.2.3. Ресурсно-інформаційна підтримка розвитку малого та середнього підприємництва	забезпечення конструктивного діалогу між бізнесом і владою.
1.3.1. Розвиток мережі індустріально-технологічних інституцій та кластерів.	створення кластерів за окремими напрямками ведення бізнесу (виробництво продуктів харчування, переробка продуктів сільгоспвиробництва тощо) та їх популяризація на регіональному, національному та зовнішньоекономічному рівнях; створення виставкових експоцентрів, ярмарків для представлення продукції громади.
1.3.2. Технологічне переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей, введення в дію нових високотехнологічних виробництв	створення сприятливого інституційного середовища для залучення інвестицій та організація заходів з просування видів економічної діяльності смарт-спеціалізації; сприяння просуванню та розширенню ринків збуту продукції підприємств галузей смарт-спеціалізації, особливо експортоорієнтованої створення бренду власного виробництва громади.
1.3.3. Впровадження енерго-зберігаючих технологій, збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива	використання котлів, що працюють з використанням альтернативних видів палива.
1.4.1. Стимулювання розвитку інноваційного потенціалу та інфраструктури інтелектуальних послуг	освоєння виробництва нових видів промислової продукції за рахунок впровадження новітніх технологій та високоефективного обладнання.

1	2
1.4.2. Розвиток співпраці підприємств громади з науковими установами і вищими навчальними закладами, зокрема щодо продукування нових наукових інноваційних розробок та впровадження їх у виробництво	проведення форумів та конференцій за участі науковців та представників виробничого сектору.
1.4.3. Просування технологій Індустрії 4.0.	підтримка створення креативних хабів, бізнес-акселераторів, творчих просторів і платформ, бізнес-інкубаторів, громадських просторів, освітніх і креативних кластерів.
2.1.1. Забезпечення доступної дошкільної освіти шляхом формування оптимальної мережі закладів дошкільної освіти, спроможної задовольняти освітні запити громадян	відкриття додаткових груп на базі ОЗО "Новоархангельський ЗЗСО І - ІІІ ступенів" у функціонуючих закладах дошкільної освіти.
2.1.2. Забезпечення доступності якісної шкільної освіти для всіх дітей і підлітків	реконструкція, реорганізація закладів освіти зі створенням у них дошкільних місць.
2.1.3. Розвиток якісної професійної освіти з урахуванням потреб регіонального ринку праці	поліпшення якості підготовки робітничих кадрів через оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти; створення умов для забезпечення соціальних гарантій учнів, слухачів шляхом відновлення соціально-побутової інфраструктури закладів освіти.
2.1.4. Підтримка та розвиток творчого потенціалу дітей та молоді через систему позашкільної освіти	відкриття нових закладів позашкільної освіти; вдосконалення позашкільної освіти шляхом надання допомоги у розвитку; створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку осіб, які бажають здобути позашкільну освіту;
	надання доступу дітям та молоді із мало-забезпечених сімей, дитячих будинків та дітей-сиріт до якісної позашкільної освіти шляхом розвитку мережі гуртків, творчих об'єднань, секцій, їх філій тощо;
	забезпечення модернізації навчальної, матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти, оснащення їх сучасним обладнанням, оргтехнікою, апаратурою, інструментами, матеріалами для роботи.
2.1.5. Розвиток інклюзивної освіти	створення інклюзивних груп та класів у закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

1	2
2.2.1. Підвищення доступності та ефективності медичного обслуговування з впровадженням інноваційних практик та засобів лікування у сільській місцевості (з урахуванням потреб усіх груп населення)	<p>проведення реконструкції і ремонту будівель закладів охорони здоров'я;</p> <p>закупівля обладнання та апаратів для виявлення і лікування захворювань;</p> <p>розвиток діагностично-лікувальної бази для надання медичної допомоги на вторинному рівні;</p> <p>залучення фахівців для роботи в сільській місцевості в галузі охорони здоров'я</p>
2.2.2. Проведення профілактичних заходів з упередження захворюваності населення, формування у населення культури здорового способу життя та покращення репродуктивного здоров'я.	<p>забезпеченість закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу, відповідним обладнанням, транспортними засобами та кадрами;</p> <p>популяризація здорового способу життя та фізичної реабілітації, як важливої складової покращення якості та тривалості активного життя населення громади.</p>
2.2.3. Розвиток спортивної та фізкультурно-оздоровчої інфраструктури, підтримка спорту та фізичної активності громадян.	<p>реконструкція будівлі плавального басейну з метою перепрофілювання його у фізкультурно-оздоровчий комплекс;</p> <p>покращення матеріальної бази спортивних закладів громади.</p>
2.3.1. Підвищення якості та доступності соціальних послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення	забезпечення консультаційних послуг для задоволення потреб соціально-вразливих категорій населення.
2.3.2. Створення умов для включення людей з особливими потребами в активне життя	забезпечення санаторним оздоровленням деяких пільгових категорій громадян шляхом реалізації обласної Програми санаторного оздоровлення деяких категорій громадян на відповідні роки;
2.3.3. Створення умов для соціального становлення молоді, всебічного захисту та розвитку дітей	<p>проведення роботи щодо популяризації сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування;</p> <p>проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи про існуючу підтримку держави сімей, які взяли на виховання та спільне проживання дитину-сироту, дитину, позбавлену батьківського піклування.</p>
2.3.4. Забезпечення гендерної рівності.	проведення інформаційно-просвітницької роботи серед населення з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, подолання гендерних стереотипів, попередження домашнього насильства, протидії торгівлі людьми та гендерної дискримінації та формування позитивного іміджу сім'ї.

1	2
2.3.5. Збереження народних традицій і надбань, розвитку культурно-творчого потенціалу населення	<p>підтримка розвитку фестивального та конкурсного руху в громаді, запровадження щорічних фестивалів;</p> <p>підтримка творчих особистостей громади та їх ініціатив, спрямованих на розвиток культури та мистецтва;</p> <p>створення умов для збереження в громаді самотності народної культури, звичаїв, традицій, обрядів, у тому числі національних меншин.</p>
3.1.1. Формування ефективної системи органів управління на місцевому рівні з урахуванням реформи адміністративно-територіального устрою	<p>Підтримка програми «Шкільний автобус»;</p> <p>підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад.</p>
3.1.2. Підвищення якості та доступності адміністративних послуг	<p>запровадження нових підходів до діяльності центрів надання адміністративних послуг;</p> <p>запровадження системи «Електронна черга».</p>
3.1.3. Формування механізмів розвитку у населення лідерських якостей, мобілізації мешканців до вирішення місцевих проблем	<p>проведення спільних інформаційно-навчальних заходів для мешканців територіальних громад та представників влади;</p> <p>підвищення рівня сприйняття та залученості мешканців громади до розвитку територіальних громад;</p> <p>запровадження конкурсу "Кращий лідер громади".</p>
3.1.4. Розвиток співробітництва громад	<p>проведення інформаційних зустрічей, тренінгів для голів громад і депутатів.</p>
3.1.5. Покращення інструментів просторового планування	<p>розроблення містобудівної документації місцевого рівня (генеральних планів, планів зонування територій населених пунктів, детальних планів територій в межах населених пунктів);</p> <p>надання інформаційно-консультативної допомоги, проведення нарад, семінарів тощо із розробки містобудівної документації;</p> <p>розроблення (внесення змін) схем планування території громади;</p> <p>розроблення детальних планів територій за межами населених пунктів, першочергово на інвестиційно прибутливі території.</p>
3.1.6. Впровадження електронних і IT-сервісів в систему управління інфраструктурою життєдіяльності територій	<p>створення умов для підготовки та реалізації інвестиційних проектів у сфері IT-технологій;</p> <p>розширення можливостей навчальних закладів у сфері підготовки IT-спеціалістів;</p> <p>застосування сучасних ГІС – технологій, дистанційного космічного зондування землі для моніторингу фактичного використання земель в межах всієї територій та/або в межах територіальної громади;</p>
3.2.1. Розвиток альтернативної енергетики	<p>підтримка розвитку альтернативної (відновлюваної) енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів;</p> <p>будівництво фотоелектричних сонячних електростанцій.</p>

1	2
3.2.2. Розвиток органічного сільського господарства та виробництва продуктів харчування	<p>сприяння розвитку органічного землеробства, насамперед в особистих селянських і середніх господарствах;</p> <p>сприяння створенню нових потужностей з виробництва та глибокої переробки сільськогосподарської продукції та модернізації існуючих;</p> <p>адаптація сільгоспвиробників до міжнародних стандартів якості та безпеки харчових продуктів;</p> <p>сприяння впровадженню енергоощадних технологій глибокої переробки сільськогосподарської продукції у харчовій та переробній промисловості.</p>
3.2.3. Розвиток сучасних форм самозайнятості та кооперації в аграрній та інших виробничих сферах	створення сімейних ферм, асоціацій виробників однотипних видів продукції.
3.2.4. Покращення доступу агровиробників до ринків збуту	створення електронних торгових площадок з реалізації продукції і забезпечення доступу широкого кола виробників та споживачів до поширюваної ними інформації.
3.2.5. Розвиток сільських територій з низькою щільністю населення	<p>стимулювання зайнятості населення в сільській місцевості;</p> <p>розвиток інфраструктури сільських територій.</p>
3.3.1. Підвищення доступності якісного побутового обслуговування населення у сільській місцевості	запровадження нової сучасної системи послуг.
3.3.2. Розвиток місцевої дорожньо-транспортної інфраструктури та налагодження роботи комунального транспорту і сполучення між населеними пунктами.	<p>проведення реконструкції, капітального та поточного ремонту доріг комунальної власності;</p> <p>залучення новітніх технологій при реконструкції, капітальному та поточному ремонтах доріг комунальної власності.</p>

1	2
3.3.3. Покращення стану рекреаційних зон та розвиток туристичних об'єктів, маршрутів, продуктів, розвиток туристичного маркетингу	<p>облаштування туристичних об'єктів та прилеглих до них територій під'їздами, зупинками, санітарними зонами, у тому числі інклюзивно орієнтованих;</p> <p>проведення ознайомлювальних рекламно-інформаційних турів з відвідуванням основних туристичних атракцій;</p> <p>проведення тематичних фестивалів;</p> <p>здійснення комплексу заходів з туристичного брендингу у громаді.</p>
3.3.4. Розвиток сучасної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури	розширення мобільного та фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету у сільській місцевості.
3.3.5. Забезпечення доступності якісних послуг з постачання якісної питної води та сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання та водовідведення, із застосуванням новітніх технологій та обладнання	проведення робіт з реконструкції і модернізації систем централізованого водопостачання та водовідведення.
3.3.6. Розбудова закладів дозвілля та культури	<p>модернізація мережі закладів сфери культури;</p> <p>забезпечення розвитку закладів культури та сприяння широкому доступу до них сільських жителів.</p>
3.3.7. Покращення умов проживання населення, розвиток житлового будівництва, зокрема доступного для молоді та інших соціально вразливих верств населення	<p>розвиток житлово-комунальної інфраструктури (житлове будівництво, будівництво (реконструкція) інженерної інфраструктури);</p> <p>забезпечення на належному рівні життєдіяльності соціально вразливих верств населення, у першу чергу – осіб із обмеженими фізичними можливостями;</p> <p>забезпечення молодих спеціалістів закладів охорони здоров'я, освіти, культури належним соціальним захистом та житлом.</p>

1	2
3.3.8. Розвиток конкурентного середовища на ринку обслуговування житла	Надання консультативної підтримки з питань створення та функціонування об'єднань співвласників багатоквартирного будинку.
3.3.9. Забезпечення пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту територій і населення	<p>забезпечення готовності до виконання завдань за призначенням існуючих місцевих пожежно-рятувальних підрозділів;</p> <p>виконання капітальних протипожежних заходів в об'єктах соціальної сфери області (освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту), у тому числі, обладнання системами протипожежного захисту, монтаж пристроїв блискавкозахисту та вогнезахисне оброблення дерев'яних конструкцій;</p> <p>визначення, облаштування місць відпочинку населення біля водойм та приведення їх у безпечний стан відповідно до вимог законодавства;</p> <p>створення запасу будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;</p> <p>створення, використання, утримання та реконструкція фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення</p>
4.1.1. Збереження і розвиток природно-заповідного фонду	<p>збереження лісистості громади;</p> <p>створення «Зеленого патруля».</p>
4.1.2. Збереження рослинного і тваринного світу;	сприяння захисту флори та фауни, особливо тих, що віднесені до «Червоної Книги України»
4.1.3. Збільшення лісистості громади	<p>виконання робіт зі створення захисних лісових насаджень;</p> <p>створення лісових культур, сприяння природному відновленню лісів;</p> <p>проведення акцій на постійній основі «Зелена громада» (суботники, висадка дерев, прибирання).</p>

1	2
4.2.1. Формування екологічної культури населення	<p>розвиток закладів позашкільної освіти та творчих об'єднань учнівської молоді еколого-натуралістичного спрямування;</p> <p>проведення організаційно-масової роботи щодо участі школярів та учнівської молоді громади у Всеукраїнських та обласних еколого-натуралістичних масових заходах;</p> <p>підвищення поінформованості про методи ощадливого споживання природних ресурсів, зокрема, питної води, поводження з побутовими відходами;</p>
4.2.2. Створення ефективної системи моніторингу довкілля та управління екологічними ризиками	затвердження складу моніторингової групи на чолі з інспектором по благоустрою.
4.2.3. Зменшення обсягу утворення відходів, впровадження механізмів їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв	<p>впровадження новітніх технологій і обладнання зі збирання, сортування, транспортування і утилізації ТПВ;</p> <p>облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання відходів;</p> <p>забезпечення населених пунктів громади спеціалізованою технікою для збирання твердих побутових відходів;</p> <p>створення сприятливих умов для розвитку бізнесу у сфері поводження з побутовими відходами;</p> <p>програма «Подвірний збір сміття».</p>
4.2.4. Забезпечення відновлення та ефективного використання водних ресурсів, поліпшення їх якості із застосуванням інноваційних технологій та обладнання	<p>проведення паспортизації водних об'єктів;</p> <p>екологічне оздоровлення річок та відновлення їх природних русел;</p> <p>розробка програми для зариблення водойм.</p>
4.2.5. Поліпшення стану атмосферного повітря	розробка та впровадження програм зі зменшення викидів промислових підприємств в атмосферу.
4.2.6. Збереження якісного стану земель, відновлення деградованих і еродованих земель та ґрунтів	<p>відновлення стану та функцій еродованих і порушених земель, запобігання заростанню бур'янами, чагарниками і дрібноліссям сільськогосподарських угідь;</p> <p>забезпечення раціонального, невиснажливого, ґрунтозахисного та екологічнобезпечного землекористування.</p>

ІХ. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ

Сильною стороною Новоархангельської територіальної громади є значний потенціал для розвитку галузі сільського господарства, що обумовлено помірноконтинентальним кліматом, наявністю земель сільськогосподарського призначення та якісних чорноземів.

Новоархангельська ТГ характеризується неглибоким заляганням кристалічного фундаменту та незначною потужністю осадових порід. В геологічній будові беруть участь докембрійські кристалічні породи, продукти їх вивітрювання, відклади палеогену, давні четвертинні і сучасні утворення.

На відстані 1,5-4 км від західної межі селища Новоархангельськ, на правому березі р. Синюха наявні родовища:

- Торговицьке цегельно-черепичної сировини (не розробляється);
- Новоархангельське 1 цегельно-черепичної сировини (не розробляється);
- Торговицьке родовище мігматиту та гнейсу, галузь застосування – камінь будівельний.

Подальший розвиток потенціалу цих галузей підтримуватимуться такими можливостями як покращення інвестиційного клімату та бізнес-клімату в Україні, розвинені зовнішньо-економічні зв'язки із партнерами іноземних країн та зростання внутрішнього споживчого попиту в Україні.

Новоархангельська територіальна громада має сприятливі умови для здобуття якісної загальної середньої та професійно-технічної освіти, для розвитку спорту та фізичної культури, а також мережу закладів охорони здоров'я з належним рівнем їх обладнання для надання послуг пацієнтам. Ці сильні сторони значно підсилять завершення реформи децентралізації влади в Україні, що сприятиме зростанню бюджетної спроможності громади, збільшенню її інвестиційної складової, а також реалізація та фінансування заходів і проектів державних цільових програм та бюджетних програм в галузі охорони здоров'я і освіти, залучення грантових коштів на реалізацію проектів регіонального розвитку та розвитку громади.

Однією з переваг громади є наявність унікальних об'єктів природнорекреаційного значення, об'єктів туризму та мережі закладів культури і мистецтва із достатнім рівнем надання культурно-дозвіллевих послуг, що посилюється зростанням популярності серед населення України та іноземних туристів сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини.

Залучення грантових коштів на реалізацію проектів регіонального розвитку та розвитку громади, фінансування заходів і проектів державних цільових програм та бюджетних програм дасть можливість прискорити розвиток туристичної сфери, що може слугувати джерелом доходів місцевого бюджету та збільшення зайнятості в громаді.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін та можливостей)

- Покращення бізнес-клімату в Україні, початок діяльності міжнародної технічної допомоги (DOBRE), продовження євроінтеграційних процесів, розвиток фермерського господарства та зростання світового попиту на екологічну сільськогосподарську продукцію, розвиток промислового виробництва дасть змогу зменшити рівень безробіття, шляхом розширення сфер діяльності підприємств та створення нових (малих та середніх підприємств).
- Державні програми на розвиток туризму дозволять збільшити економічну привабливість громади шляхом залучення туристів, в тому числі й іноземних, що відкриє можливість залучення зовнішнього/іноземного інвестора.
- Детінізація та подальший розвиток малого та середнього бізнесу дозволить контролювати своєчасну сплату податків у громаду.

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін та можливостей)

- Державні програми розвитку туризму допоможуть громаді примножити туристичну привабливість краю, адже площа Новоархангельської ТГ досить велика і вона знаходиться по обидва береги річки Синюха, більше того, на території громади було виявлено історичні пам'ятки доби пізнього палеоліту і середньовіччя, що відкриває перспективу розбудови нових туристичних маршрутів. Окрім цього, селище Новоархангельськ розташоване поблизу автошляху, який збігається з європейським шляхом Е-30, що дає можливість іноземцям безперешкодно дістатися до Новоархангельщини.
- Розвиток фермерського господарства та зростання світового попиту на екологічну сільськогосподарську продукцію дасть поштовх до розбудови молочно-товарної ферми у с.Кринички до міні-заводу і створить нові робочі місця.
- Продовження реформ та євроінтеграційних процесів в Україні стане потужним інструментом для майбутнього розвитку та посилення сильних сторін Новоархангельської територіальної громади.

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

- Виїзд за межі громади найбільш працездатних кадрів, погіршення демографічної ситуації, зменшення чисельності населення і його старіння, збільшення кількості умовно безробітних мешканців, що не сплачують податки до бюджету, затримки соціальних виплат посилять ризики, пов'язані з несприятливими умовами для розвитку підприємництва, низьким інвестиційним кліматом, стійким від'ємним приростом населення, безробіттям, браком робочих місць, кадровим голодом, низьким рівнем оплати праці в результаті чого можливості для розвитку будуть обмежені.

Обґрунтування вибору сценарію розвитку громади

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору, який враховує що, крім об'єктивного аналізу соціально-економічної ситуації в громаді є достатньо вірогідні прогнози, побудовані на статистично зафіксованих тенденціях і кількісних показниках, з урахуванням особливостей функціонування тих секторів і сфер економіки, які є найбільш вагомими для перспективної Новоархангельської територіальної громади.

Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Основними сценаріями розвитку є: інерційний (песимістичний) реалістичний (цільовий) та модернізаційний (оптимістичний).

Інерційний (песимістичний), сценарій розвитку громади формується за комплексу припущень, що баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку ТГ.

Модернізаційний (оптимістичний) сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (національні та

регіональні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.

Реалістичний (цільовий) сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: громада докладає розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому не сприяє розвитку.

Враховуючи складну демографічну ситуацію, базуючись на результатах аналізу стану соціально-економічного розвитку в області, а також прогнозах макроекономічних впливів, можна припустити, що не виключається "інерційний" сценарій розвитку громади. Найбільш імовірним є реалістичний сценарій розвитку громади. Підставою формування такого сценарію є деякі обмеження на припущення оптимістичного сценарію.

Реалістичний сценарій розвитку

Реалістичний (цільовий) сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: **громада докладає розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому не сприяє розвитку.**

Базові припущення реалістичного сценарію – національний та регіональний рівень:

7. Рішуче впроваджуються системні реформи: судова, податкова, децентралізація та ін.;
8. Гривня стабільна або рухається в прогнозованому валютному коридорі;
9. Інвестиційна привабливість країни покращується;
10. Податкова реформа виводить бізнес із «тіні», відбувається легалізація робочої сили, зменшується виплата заробітних плат «в конвертах»;
11. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги (застосування механізмів субсидіювання соціально незахищених прошарків населення);
12. Державні органи виконавчої влади на рівні держави та області активно

впроваджують відповідні Стратегії розвитку.

Базові припущення реалістичного сценарію Новоархангельської ТГ:

6. Громада починає роботу щодо формування власної ідентичності («візерунок»).
7. Базові планувальні документи громади: стратегія, зонування земель громади, схема планування громади, інвестиційний паспорт громади практично сформовано.
8. Підприємницький та інвестиційний клімат громади лишається незмінним.
9. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури за рахунок чого певною мірою покращується інфраструктура забезпечення життєдіяльності ТГ.
10. Громада залучає кошти матеріально-технічної допомоги для розвитку території, а також активно включається процес міжмуніципального співробітництва.

Результат реалістичного сценарію:

- Громада поступово формує свій новий імідж як самодостатньої, заможної та привабливої території.
- Громада здійснює інвентаризацію земель чим підвищує можливості балансування бюджету.
- Громада поступово створює ефективну систему надання комунальних послуг, у тому числі благоустрою.
 - Повільно підвищуються доходи малого бізнесу.
 - Поступово зростає рівень доходів населення, що стимулює внутрішній ринок.
- Залучення державних субвенції та коштів з ДФРР разом з планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять підвищити рівень комфорту та покращити стан логістичної інфраструктури громади.
- Активність мешканців громади підвищується, формуються нові громадські організації, в т.ч. що реалізують соціальні проекти у галузі прав людини та гендерної рівності, які додатково залучають позабюджетні кошти для розвитку громади.

Х. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НОВОАРХАНГЕЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021- 2030 РОКИ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Стратегії-2030. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Стратегії-2030, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля (ст. 17). Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Стратегії-2030;

- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;

- перевірки того, що Стратегія-2030 виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих в Стратегії-2030 індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори.

Система індикаторів досягнення оперативних цілей Стратегії-2030

Оперативна ціль	Індикатори
1	2
Оперативна ціль 1.1. "Створення сприятливого клімату для залучення інвестицій"	<p>темپ зростання обсягу капітальних інвестицій, %;</p> <p>темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій в громаді, %;</p> <p>мережа інфраструктури із супроводу інвестиційної діяльності, од.;</p> <p>кількість підготовлених інвестиційних проектів, які пройшли конкурсний відбір на залучення коштів із різних джерел фінансування (державний, місцевий бюджети, у рамках програм ЄС, міжнародної технічної допомоги, тощо), од..</p>
Оперативна ціль 1.2. "Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання громади"	<p>кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, од.;</p> <p>обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами малого і середнього підприємництва, у % порівняно з попереднім роком;</p> <p>кількість об'єктів інфраструктури із підтримки розвитку підприємництва в громаді, од.;</p>
Оперативна ціль 1.3. "Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт-спеціалізації"	<p>обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн;</p> <p>частка реалізованої інноваційної промислової продукції, %;</p> <p>кількість впроваджених інноваційних технологічних процесів у промисловості, одиниць;</p> <p>частка виробництва експортної високотехнологічної продукції, %;</p>

	<p>кількість реалізованих інвестиційних проєктів з енергоефективності, одиниць;</p> <p>обсяги та темпи зростання виробництва електричної енергії з нетрадиційних відновлюваних джерел енергії, кВт. год та %;</p> <p>частка відновлюваних джерел енергії у структурі споживання паливноенергетичних ресурсів громади, %.</p>
Оперативна ціль 1.4. "Розвиток ІТ-технологій та інновацій і впровадження їх у виробництво"	<p>кількість промислових підприємств, що впроваджують інновації, од.</p> <p>частка підприємств, які реалізують інноваційні проєкти, %;</p> <p>кількість освоєних нових видів продукції у промисловості, одиниць;</p> <p>кількість створених галузевих інноваційних чи креативних кластерів, одиниць.</p>
Оперативна ціль 2.1. "Якісна освіта для всіх"	<p>рівень охоплення закладами дошкільної освіти дітей віком 3-5 років, у % до загальної кількості дітей такого віку;</p> <p>рівень забезпечення ЗОШ підключенням до швидкісного Інтернету, %</p> <p>частка сільських денних загальноосвітніх навчальних закладів, що мають доступ до Інтернету, %;</p> <p>кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням, % до загальної кількості дітей, які того потребують;</p> <p>питома вага дітей, охоплених позашкільною освітою у ЗОШ, % до загальної кількості дітей шкільного віку;</p>

	<p>частка випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які були працевлаштовані за професією, набутою під час навчання, %;</p> <p>частка випускників шкіл, що обирають професійну (професійно-технічну та фахову передвищу) освіту після школи, %.</p>
Оперативна ціль 2.2. "Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації"	<p>кількість народжених на 1 тис. осіб наявного населення, осіб;</p> <p>середня очікувана тривалість життя, років;</p> <p>забезпеченість населення лікарями у розрахунку на 10 тис. населення, осіб;</p> <p>рівень залучення до регулярних занять фізичною культурою і спортом дітей та підлітків, у % від загальної кількості учнівської та студентської молоді області.</p>
Оперативна ціль 2.3. "Створення умов для підвищення добробуту населення "	<p>рівень охоплення соціальним обслуговуванням громадян, що перебувають у складних життєвих обставинах, %;</p> <p>рівень охоплення сімейними формами виховання дітей, які протягом року набули статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, %;</p> <p>рівень охоплення послугами оздоровлення та відпочинку дітей, % від загальної чисельності дітей пільгових категорій</p> <p>проведено тематичні заходи щодо підтримки розвитку фестивального та конкурсного руху у громаді, од.;</p> <p>проведено культурні заходи Всеукраїнського рівня в громаді, од.</p>

<p>Оперативна ціль 3.1. "Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту"</p>	<p>питома вага адміністративних послуг, які надаються в електронному вигляді, %; рівень забезпеченості актуальною містобудівною документацією відповідного рівня: схемами планування територіальної громади, % генеральними планами, % планами зонування територій населених пунктів, %</p>
<p>Оперативна ціль 3.2. "Стимулювання економічної активності, насамперед в перспективних сферах господарської діяльності"</p>	<p>частка сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь України, %; індекс виробництва сільськогосподарської продукції, % до попереднього року; індекс виробництва харчових продуктів, % до попереднього року; кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, од.; рівень прибутковості сільськогосподарських товаровиробників, %; питома вага електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, у загальному обсязі виробленої електроенергії, %.</p>
<p>Оперативна ціль 3.3. "Розвиток логістичної та соціально-побутової інфраструктури територій"</p>	<p>кількість закладів побутового обслуговування населення, од.; забезпеченість населення закладами культури на 100 осіб населення, од.; рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів, %; протяжність нових та реконструйованих мереж</p>

	<p>водопостачання та водовідведення в населених пунктах, км;</p> <p>кількість укладених еско-договорів, од.;</p> <p>обсяг прийнятого в експлуатацію житла у розрахунку на 10 тис. населення/кв.м;</p> <p>кількість створених об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, од.;</p> <p>кількість обладнаних системами протипожежного захисту, пристроями блискавкозахисту та оброблених вогнезахисними матеріалами дерев'яних конструкцій, од.;</p> <p>обсяг коштів на створення, використання, утримання та реконструкцію фонду захисних споруд, тис. грн.</p>
Оперативна ціль 4.1. "Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття"	<p>питома вага площі природно-заповідного фонду, % до площі адміністративно-територіальної одиниці;</p> <p>питома вага об'єктів природно-заповідного фонду, межі яких винесені у натуру, % до їх загальної площі;</p> <p>питома вага площі лісів, % до площі адміністративно-територіальної одиниці.</p>
Оперативна ціль 4.2. "Зменшення екологічного навантаження на довкілля"	<p>питома вага утилізованих відходів, % загальної кількості утворених відходів;</p> <p>площа лісорозведення, % до площі адміністративно-територіальної одиниці;</p> <p>кількість введених в експлуатацію модернізованих каналізаційних очисних споруд, од.</p>

XI. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ

1. За підсумками СЕО підготовлено "Звіт стратегічної екологічної оцінки Стратегії розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки" щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості громади.
2. Стратегія розвитку Новоархангельської територіальної громади на 2021-2030 роки загалом враховує принцип екологічної збалансованості (сталого розвитку) Кіровоградської області та зорієнтована на зниження антропогенного впливу на довкілля. В структурі стратегічних і оперативних цілей і завдань є окрема стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури", яка включає дві оперативні цілі і 9 оперативних завдань, які за умов їх планомірної реалізації, забезпечуватимуть дбайливе використання ресурсів, зберігання і поліпшення екологічного стану.
3. Стратегічні та оперативні цілі Стратегії-2030 відповідають принципам, пріоритетам, стратегічним цілям та завданням Державної регіональної політики України та достатньо добре узгоджуються з національними стратегічними екологічними цілями.
4. Аналіз трендів стану довкілля громади вказує на незначні показники викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, надзвичайно високий рівень господарського освоєння земель, приблизно постійний рівень утворення відходів, а також зростання загальних обсягів накопичених відходів I-IV класів небезпеки.
5. Основними екологічними проблемами громади є забруднення водних об'єктів і питної води, застарілі системи водопостачання і водовідведення, проблема поводження з промисловими та побутовими відходами.
6. Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля області визначаються законами України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про охорону атмосферного повітря", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про оцінку впливу на довкілля", "Про відходи", "Про інвестиційну діяльність", Водним кодексом України, Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку

України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна"), Указом Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року".

7. Реалізація Стратегії – 2030 з великою долею вірогідності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, але за умови пріоритетного фінансування реалізації всіх оперативних завдань стратегічної цілі 4."Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури".
8. Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.
9. Реалізація багатьох оперативних цілей Стратегії-2030 має призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.
10. Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Стратегії-2030 є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Стратегія-2030. Система запропонованих в Стратегії-2030 індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори. Кількість екологічних індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.